

๒๑ นึกต่อสู้อย่างสันติ

สืบสานเจตนารมณ์ และจิตใจกล้าหาญ

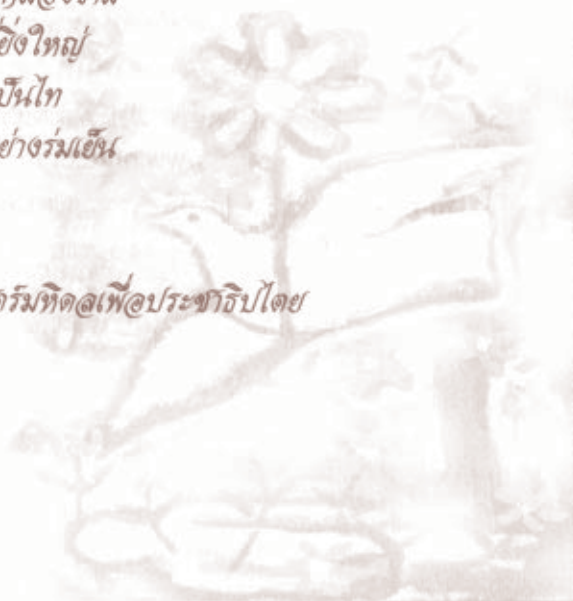
๒๑ นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน

สืบสานเจตนารมณ์ และจิตจากล้ำหาญ

คนเล็กเล็ก... ที่เหนือยยากถากถาง
คนเล็กเล็ก... ที่พลีร่างต่อผู้
คนเล็กเล็ก... ที่ร่วมกันค้าขู
คนเล็กเล็ก... ที่ประวัติดำมืด
ไม่เคยบอกให้รู้...ว่า เป็นใคร

ประชาชนคนเล็กเล็กถูกมองข้าม
แท้จริงเขาคิดต้านทานที่ยิ่งใหญ่
สร้างโอกาสสร้างความเป็นไท
ให้ลูกหลานได้อาศัยอย่างร่มเย็น

จาก...ป้อมประวัติดำมืดเพื่อประชาชนไทย

ISBN	974 - 93774 - 4 - 3
พิมพ์ครั้งที่ ๑	ธันวาคม ๒๕๔๘
จำนวน ที่ปรึกษา	๕,๐๐๐ เล่ม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และสำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย
กองบรรณาธิการ	จรัล พากเพียร สุนี ไชยรส นภัทร รัชตะวรรณ
ภาพปก	वलันต์ สิทธิเขตต์
ผู้ประสานงานต้นฉบับ	เกศริน เทียวสกุล ยุพยงศ์ สมหวัง จิราพร อาจเจริญ
ผู้จัดพิมพ์	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๔๒๒ ถ.พญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ โทรศัพท์/ โทรสาร ๐ ๒๒๑๔ ๒๔๘๓ สายด่วน ๑๓๗๗ E-mail:www.promotenetwork@nhrc.or.th www.nhrc.or.th
โรงพิมพ์	บริษัท รวญญูการพิมพ์ จำกัด ๗๗/๑๐๒ ซอย พฤษชาติ ๑๐ รามคำแหง ๑๑๔ เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๓๗ ๒๐๘๐๗-๕

ไม้

เมื่อไม้ล้มคืนร่างลงอย่างไม้

หลังผลัดอกออกใบไปทุกหน
หลังกระจายรายเรียงล้มเลี้ยงตน
หลังลำต้นเหนือลัยยืนมานาน

เคยยืนหยัดหยัดยืนกลางผืนป่า
เคยบานดอกรบดอกค่าได้สืบหลาน
เคยแต่มวาดเล่าเรื่องเหล่าท่มมาร
เคยลดลารเล่าที่ร้ายหมายละล้ม

ยืนต้านพายุทุกลมมัย
ยืนต้านภัยฝนฟ้ามาประดม
ยืนต้านทานไฟป่าเริงรำดม
เหล่าแมงไม้ชี้นเขมิลนชีพวาย

อันไม้ล้มคืนร่างลงอย่างไม้
ต่างหมายมันเติบโตอย่างมันหมาย
ไฟไม้เดียวโตเติบโตอย่างเดียวตาย
แต่เรียงรายเติบโตทุกป่าทุก.

ณิบ พันจันทร์
๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจของผู้คนจำนวนมากที่ต้องการจะสื่อความรู้สึกให้กำลังใจครอบครัวผู้เสียชีวิตจากการต่อสู้ ซึ่งใน ๒๑ กรณีนี้คงเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น

มีผู้คนอีกมากมายที่ต่อสู้อย่างโดดเดี่ยว เจ็บเหงาและอาจเสียชีวิตไปโดยไม่มีภาพเด่นชัดต่อสาธารณะ ขอให้เรานึกถึง ๒๑ กรณีนี้เป็นตัวแทนความนึกคิดและความคาดหวังว่า กำลังใจที่มีให้ต่อกันนี้ ขอให้เป็นการกำลังใจต่อทุกคนที่สูญเสียจากการลุกขึ้นต่อสู้ด้วย

ที่สำคัญที่สุดก็คือ การเดินทางต่อไปของผู้คนและชุมชน โดยเรียนรู้บทเรียนซึ่งกันและกัน

ขอขอบคุณอย่างสูงต่อครอบครัวผู้เสียชีวิต แกนนำชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน นิตยสารฟ้าเดียวกัน องค์กรเครือข่ายต่างๆ ที่พยายามช่วยกันสนับสนุนข้อมูลและภาพถ่าย ให้สมบูรณ์ในครั้งนี้ รวมถึงบุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่พยายามช่วยกันรวบรวมข้อมูลมาเรียบเรียงให้เห็นภาพทั้งผู้เสียชีวิตและขบวนการต่อสู้ของชุมชน เพื่อนำเสนอในการสดุดีและรำลึกถึง ในการจัดงาน ๑๐ ธันวาคม วันสิทธิมนุษยชน และวันรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๘

ขอขอบคุณ คุณเวสันต์ สิทธิเขตต์ ที่กรุณาวาดภาพเพื่อเป็นปกหนังสือให้อย่างเร่งด่วน แต่ได้ความหมายลึกซึ้ง และคุณเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่เขียนบทกวีให้ “นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน” เป็นพิเศษเช่นกัน

นอกจากนี้ ขอขอบคุณเจ้าของบทกวีที่นำมาสดุดี “นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน” ทุกท่าน ณ ที่นี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

บทนำ ๘ ปรีชาธรรมานุญฉบับประชาชน

การคุกคามนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนยังรุนแรง

เมื่อมีการจัดงานถึงผู้ที่เสียชีวิต นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนครั้งใด ผู้รักประชาธิปไตยและความเป็นธรรมทั้งหลายต่างมีความสะเทือนใจทุกครั้ง นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ๒๑ คนที่น่าเสนอนี้ เป็นเพียงกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นและรับรู้กันกว้างขวาง หลังรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ๒๕๔๐ เท่านั้น ในประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้เพื่อพิทักษ์สิทธิของตนเอง เพื่อประชาธิปไตย และความเป็นธรรม ประชาชนมีการเสียชีวิตมามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ กรณีนองเลือด ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และการคัดค้านเผด็จการ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่ไม่เป็นที่รับรู้กันตามสื่อสาธารณะอีกจำนวนมาก เพราะฉะนั้น ในการจัดงานรำลึกถึงนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน รวมถึงล่าสุดในวันครบรอบ ๑๐๐ วันของพระสุพจน์ สุวโจ มรณภาพ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘ จึงมุ่งหวังเพื่อนำไปสู่การสร้างมาตรการป้องกันการคุกคามนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะต้องทำให้เกิดขึ้นได้

ในการทบทวนเรื่องราวการเสียชีวิตของนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน เราจะพบสังัจจธรรม และบทเรียนหลายข้อที่เกิดขึ้นมาท่ามกลางการต่อสู้และการสูญเสียเหล่านี้

ข้อแรก คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเองได้ตอบคำถามสังคมตลอดมาว่า สิทธิเสรีภาพนั้นจำเป็นต้องได้มาด้วยการต่อสู้ เวลาที่มีชาวบ้านมาร้องเรียน มักจะมีคำถามในหลายครั้งว่า เมื่อร้องเรียนแล้ว คณะกรรมการสิทธิฯ

สามารถจะพิทักษ์หรือคุ้มครองมิให้มีการเสียชีวิต หรือถูกจับกุมคุมขังได้หรือไม่
กรรมการสิทธิฯ ก็จะตอบด้วยความเจ็บปวดทุกครั้งไปว่า ไม่ได้ ตอบตรง
ไปตรงมาบอกเรื่องราวความจริงให้เห็นว่า เมื่อเราลุกขึ้นมาต่อสู้มันอาจจะ
เผชิญกับสถานการณ์หรือความรุนแรงอะไรบ้าง แต่ว่าถ้าไม่ลุกขึ้นมาต่อสู้
ก็ไม่สามารถพิทักษ์สิทธิตนเองและชุมชนได้ นี่เป็นประเด็นที่เจ็บปวดทั้ง
ประชาชนและคณะกรรมการสิทธิฯ เอง มีกระทั่งกรณีให้ผู้ร้องเรียนพากรรการ
สิทธิฯ ไปดูพื้นที่และเรื่องราวต่างๆ แล้วถูกยิงเสียชีวิต

ดังนั้น **นี่เป็นสังจธรรม ข้อแรกจริงๆ...สิทธิเสรีภาพจักได้มา
ด้วยการลุกขึ้นสู้**

ข้อสอง ใน ๒๑ กรณีที่เสียชีวิตหลังรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน
ที่นำเสนอเป็นตัวอย่างนี้ มีถึง ๑๘ กรณีที่เป็นการลุกขึ้นมาใช้สิทธิของชุมชน
ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อนำไปสู่การพิทักษ์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม
และคุณภาพชีวิตของชุมชน จึงเป็นการชี้ชัดว่า **สถานการณ์วันนี้ การแย่งชิงฐาน
ทรัพยากรรุนแรงและนับวันยิ่งรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน น้ำ ป่า
แร่ จนถึงสิ่งที่เรามองไม่เห็นชัดเจน เช่น ระบบนิเวศ ภูมิปัญญาของชาวบ้าน
และความหลากหลายทางชีวภาพ** ใน ๑๘ กรณีตัวอย่างนี้จึงเป็นการต่อสู้ของ
ชุมชนที่โยงไปสู่บทเรียนข้อสาม

ข้อสาม การเพิกเฉยและไม่เคารพต่อสิทธิตามรัฐธรรมนูญของ
ประชาชนจากหน่วยงานรัฐ รวมถึงกฎหมาย นโยบายของรัฐ และกฎระเบียบ
จำนวนมาก ไม่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยประชาชนที่ลุกขึ้นสู้ ที่ลุกขึ้นมาร้องทุกข์
ในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชุมชนและประเทศชาติ เพื่อให้ได้รับการ
ดูแล หรือแก้ไข้ปัญหา เยียวยาอย่างทันการณ์ ทั้งที่ภาครัฐมีหน้าที่โดยตรง

ในการดูแลแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องรอให้ประชาชนคนรากหญ้าชุมชนท้องถิ่น ต้องต่อสู้ เราจะพบว่ามีการร้องทุกข์ของประชาชนจำนวนมาก ที่ขอใช้ คำว่ายึดเยื้อ ยาวนาน และซับซ้อน ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารับฟังและช่วยค้นหาความจริง ช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของชาวบ้าน ตั้งแต่เริ่มต้น และเคารพต่อสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะกรณีของคุณเจริญ วัดอักษร คุณแพกตร์วิภา เฉลิมกลิ่น หรืออีกหลายๆ กรณี ถ้ามีการแก้ไขความขัดแย้ง และเข้ามาใช้กฎระเบียบต่างๆ อย่างจริงจังเพื่อ คลี่คลายช่วยเหลือสถานการณ์ บางที่เราอาจไม่สูญเสียชีวิตนักต่อสู้เหล่านี้ ผู้ใช้กฎหมายและระเบียบส่วนใหญ่มักจะคิดไปว่า สิ่งที่ประชาชนลุกขึ้นมาต่อสู้ เป็นเรื่องของการขัดแย้ง เป็นเรื่องต้องการมาขอผลประโยชน์จากกลุ่มทุน เป็นเรื่องของการก่อความวุ่นวาย หรือขัดขวางการพัฒนา ...

ในบางระเบียบก็ใช้ข้อความที่คณะกรรมการสิทธิฯ เคยท้วงติงต่อ หน่วยงานของรัฐไปหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง " ...ให้ผู้เสนอโครงการ ไปทำความเข้าใจกับผู้คัดค้านโครงการให้เป็นที่ยุติ" ข้อความและแนวทางการปฏิบัติเช่นนี้ เป็นการส่งสัญญาณทางลบต่อชาวบ้านที่ลุกขึ้นมาต่อสู้ จำนวนมาก เพราะมันสะท้อนให้ตีความไปได้ว่า เจ้าของโครงการไม่ว่าเอกชน หรือหน่วยงานภาครัฐ มีสิทธิไปทำอะไรก็ได้เพื่อให้การคัดค้านนั้นยุติ และจะนำมาซึ่งการได้รับอนุมัติโครงการในที่สุด คณะกรรมการสิทธิฯ ทักท้วง ไปหลายๆ กรณีว่าการที่ภาครัฐใช้คำพูดเช่นนี้ หรือการที่ภาครัฐวางเฉยต่อการ ร้องทุกข์และการต่อสู้ของชาวบ้านและชุมชนนั้น เป็นการส่งสัญญาณ ให้กลุ่มอิทธิพลยิ่งเขมเกริมขึ้น ซึ่งในบางครั้งอิทธิพลนั้นมีกำลังใหญ่โตเกินกว่า กำลังของประชาชนจะขัดขวางได้ตามลำพัง นี่จึงเป็นความขัดแย้งต่อเนื่อง มาจากการขัดแย้งแย่งชิงฐานทรัพยากรของกลุ่มทุน ทั้งในและและทุน จากต่างประเทศ

ข้อสี่ การลุกขึ้นมาต่อสู้ของประชาชนจำนวนมากทั้งในเมืองและชนบทไปเชื่อมโยงคาบเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม วันนี้ผู้เสียหายในฐานะครอบครัวของผู้เสียชีวิตจำนวนมากต้องเจ็บปวดที่ไม่อาจจับตัวผู้กระทำรุนแรงได้ ใน ๒๑ กรณีนี้ก็จับตัวผู้ลอบยิง ลอบแทงไม่ได้จำนวนมาก หรือจับได้ก็แต่มือปืนตัวเล็ก ๆ ซึ่งเป็นที่น่าสงสัยว่า ทำไม? เมื่อมีการลุกขึ้นมาต่อสู้พิทักษ์ฐานทรัพยากรที่มีมูลค่ามหาศาล คาบเกี่ยวกับผลประโยชน์ของทุนขนาดใหญ่ อธิพิลท้องถิ่น หรือ นักการเมือง คนที่ลุกขึ้นมาเช่นผ่านักต่อสู้ กลับกลายเป็นมือปืนตัวเล็ก ๆ มีบางรายถูกจับได้ แต่ครอบครัวนักต่อสู้ขอไม่เอาเรื่อง ขอให้ครอบครัวได้อยู่อย่างปลอดภัยและสงบสุข เพราะมันเกี่ยวข้องกับอธิพิลที่ใหญ่โตเกินกว่าจะสู้ได้ และไม่อาจมั่นใจว่า จะมีอะไรปกป้องคุ้มครองเขาได้ จำเป็นต้องตัดสิ้นใจบนความเศร้าสลดว่า ควรจะลุกขึ้นมาทวงหาความยุติธรรมหรือว่าควรจะอยู่อย่างสงบ เพื่อนำพาชีวิตครอบครัวให้อยู่อย่างปกติต่อไปได้ ประเด็นเช่นนี้เป็นเรื่องน่าสะเทือนใจอย่างยิ่ง มีบางคดีต้องปิดตัวไปเพราะว่าไม่สามารถหาคนมาชี้ตัวได้

และเมื่อมีผู้ลุกขึ้นมาพิทักษ์ความเป็นธรรมเช่น นายสมชาย นิละไพจิตร ในการปกป้องผู้ถูกกล่าวหาให้ได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ก็กลายเป็นความสูญเสียซ้ำเติมขบวนการประชาชนอีก เมื่อนายสมชายหายไปจนถึง ณ วันนี้

การสืบทอดเจตนารมณ์ของนักต่อสู้

กรณีของพระสุพจน์ สุวโจ มิใช่เป็นเพียงการมรณภาพของพระรูปหนึ่ง การตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิฯ โยงใยเชื่อมโยงไปไกลกว่านั้น สะท้อนถึงการขัดแย้งแย้งซึ่งฐานทรัพยากร โดยเน้นถึงความขัดแย้งแย่งชิงที่ดิน

น้ำ และการพยายามยึดครองที่ป่า เพื่อการทำเกษตรกรรมเชิงเดี่ยวขนาดใหญ่
กรณีของพระสุพจน์ฯ จึงเป็นอีกกรณีหนึ่งที่ย้ำเตือนว่า เมื่อชุมชนหรือใคร
ก็ตามลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อสิทธิในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมจัดการพิทักษ์ฐาน
ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม หรือพิทักษ์ความเป็นธรรมในสังคม ไม่เพียง
แต่แกนนำผู้ชาย ณ วันนั้นก็กลายเป็นการเสียชีวิตอย่างทารุณ ของแกนนำผู้หญิง
ที่สังคมมักจะบอกว่าเป็นเพศอ่อนแอ คุณพัทตรีวิภา เกลิมกลิ่น ที่ลุกขึ้นมา
ต่อสู้คัดค้านท่าเทียบเรือกลางชุมชนเพื่อการขนทรายที่อ่างทอง ก็เป็นตัวอย่าง
ของแม่บ้านธรรมดาคนหนึ่ง เมื่อลุกขึ้นมาคัดค้านก็ถูกฆ่าอย่างทารุณ
คุณฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน ที่โคราชก็เป็นอีกกรณีหนึ่งที่ลุกขึ้นมาต่อสู้กับการ
คอร์รัปชัน เจกเช่นกรณีพระสุพจน์ฯ ก็ตอกย้ำความจริงที่เจ็บปวดเพิ่มเติมว่า
แม้แต่พระสงฆ์ก็ไม่พ้นชายของขบวนการรุนแรงจากการสู้กับกลุ่มอิทธิพล
เหล่านี้

ในวาระครบรอบ ๘ ปี แห่งรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (๑๑ ตุลาคม
๒๕๔๘) การกล่าวถึง ๒๑ นักต่อสู้ที่เสียชีวิตหลังจากรัฐธรรมนูญ จึงเป็นวาระ
แห่งความเศร้าสลดใจของทุกคน เราควรจะทำโอกาสเช่นนี้ยืนยันต่อผู้มีอิทธิพล
ทั้งหลายทั้งปวงว่า ไม่ว่าจะเป็นอย่างไอก็ตาม การพิทักษ์เจตนารมณ์ของ
นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ เป็นเรื่องที่ไม่มีทางละทิ้งและ
ไม่มีทางเลือกใดๆ สำหรับชุมชน เป็นสิ่งที่พวกเราต้องร่วมกันหามาตรการ
ป้องกัน ทักษิณการคุ้มครอง และดูแลครอบครัวผู้สูญเสีย และนำไปสู่การจัดการ
กับพวกที่ใช้อำนาจบาปใหญ่เช่นนี้ ผลักดันให้ผู้ใช้อำนาจรัฐจับกุมพวกที่ทำร้าย
นักต่อสู้ของเราให้ได้ และที่สำคัญคือต่อสู้เพื่อทำให้การใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ
ได้รับการแก้ไขปัญหาที่ต้นตอของมัน นั่นคือ การคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของ
บุคคลในกระบวนการยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง
ในการตัดสินใจโครงการใดๆ

กลุ่มที่ถูกคุกคามอย่างมากอีกกลุ่มหนึ่งคือนักต่อสู้ที่ยังต่อสู้ต่อไป แม้จะตระหนักถึงอันตรายจนถึงการสูญเสียชีวิตต้องละจากครอบครัวอันเป็นที่รักของเพื่อนนักต่อสู้ พวกเราควรจะต้องช่วยกันขบคิดว่า ทำอย่างไรจะมี กองทุนคุ้มครองดูแลนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะ ครอบครัวผู้เสียชีวิตเท่านั้น ยังมีการใช้ช่องโหว่ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งจาก กลุ่มทุนและหน่วยงานของรัฐ ด้วยการกล่าวหานักต่อสู้ในหลายคดีทั้งคดีแพ่ง และคดีอาญา เพื่อให้ยากลำบากและเพื่อกดดัน ด้วยคิดหวังไปว่า จะทำให้ผู้คนที่อดอยต่ออุดมการณ์แห่งการต่อสู้ ด้วยการฟ้องร้องผู้นำการต่อสู้ทั้งชายหญิง รวมทั้งผู้อาวุโสจำนวนมาก นับแต่กรณีเชื่อนปากมูล เชื่อนราษีไศล คดีโรงโม่หิน จ.หนองบัวลำภู และจ.พิษณุโลก การคัดค้านท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย รวมทั้งคุณกรณีอุมา พงษ์น้อย (กระรอก) ครอบครัวคุณเจริญ วัตอักษร และ คุณจินตนา แก้วขาว ผู้นำต่อสู้โรงไฟฟ้าบ้านกรูด ที่ศาลชั้นต้นยกฟ้อง แต่วันนี้ศาลอุทธรณ์ให้จำคุกโดยไม่รอลงอาญา

คดีที่ผู้นำชุมชนถูกจับ ถูกฟ้อง ต้องสู้คดีกันนานหลายปีเกือบทั้งนั้น รวมทั้งการต่อสู้ของผู้นำแรงงานจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีพี่น้องชาวนา และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่ถูกฟ้องคดีจำนวนมากเช่นกัน ในการต่อสู้เพื่อพิทักษ์สิทธิในที่ดินทำกินของตนและชุมชน

๘ ปี แห่งรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ที่ได้มาด้วยเลือดเนื้อ การต่อสู้ และผลักดันของประชาชนในประวัติศาสตร์การเมืองแห่งการต่อสู้เผด็จการต่อต้านการใช้กำลังอาวุธรัฐประหาร และการมีส่วนร่วมอย่างสูงสุดในประวัติศาสตร์การร่างรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีบทบัญญัติที่รับรองและส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการมีส่วนร่วมตัดสินใจของชุมชนอย่างกว้างขวางแต่ ณ วันนี้รัฐธรรมนูญถูกเพิกเฉยละเลยจากรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสิทธิมีเสียง การมีส่วนร่วมตัดสินใจ และจัดการ

โดยเฉพาะในฐานะทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ยังห่างไกลจาก
ความมั่งหวังและความตั้งใจของภาคประชาชน

การรำลึกถึงนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน เห็นได้ชัดว่า ทุกคนต่อสู้
เคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้นำการต่อสู้ในชุมชนอีกจำนวนมาก ทั้งหญิงชาย
และทุกวัย ต่อบริเวณกันมายาวนานในแต่ละกรณี วันนี้หลายกรณีอาจยุติปัญหา
ไปได้แล้ว แต่ส่วนใหญ่ชุมชนยังต้องยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิทธิของชุมชนต่อเนื่อง
โดยไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด รู้แต่ว่าเพื่อพิทักษ์ทรัพยากรของชุมชน และลูกหลาน
และต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคม

การรำลึกผู้เสียชีวิตจึงเป็นการย้ำเตือนร่วมกันว่า เพื่อให้สาธารณชนได้
รับรู้เรื่องราวความเป็นมา ได้ร่วมกันทำให้เกิดกระบวนการคุ้มครอง
นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน และที่สำคัญก็คือเป็นการยืนยันการต่อสู้
เพื่อนำไปสู่การพิทักษ์สิทธิเสรีภาพ และสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ
ให้สามารถปรากฏเป็นจริง และยืนยันเจตนารมณ์ของการต่อสู้เพื่อชุมชน
และประเทศชาติ

สุนี ไชยรส

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

(จาก 'คำกล่าวเปิดงาน ๑๐๐ วันมรดกภาพพระสุพจน์ สุวโจ' .วันอาทิตย์ที่ ๒๕ กันยายน
๒๕๕๘, ที่ห้อง ๑๐๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ

๒๑ นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน
สืบสานเจตนารมณ์ และจิตใจกล้าหาญ

๒๔๕๒

* นายทองม้วน	คำแจ่ม	๑๕
* นายสม	หอมพรทมา	๒๙
* นายอารี	สงเคราะห์	๓๑

๒๔๕๔

* นายจรินทร์	ราชพล	๓๙
* นายสมพร	ชนะพล	๔๙
* นายนรินทร์	โพธิ์แดง	๕๕
* นายพิทักษ์	โตนวุธ	๖๗
* นางฉวีวรรณ	ปีกสูงเนิน	๗๗
* นายสุวัฒน์	วงศ์ปิยะสถิตย์	๘๕

๒๔๕๕

* นายบุญสม	นึ่งน้อย	๙๓
* นายบุญยงค์	อินดีะวงศ์	๑๐๑
* นายปรีชา	ทองแป้น	๑๑๓
* นายบุญฤทธิ์	ชาญณรงค์	๑๒๑

๒๕๕๖

* นายคำป็น	สุกใส	๑๒๗
* นายสำเนา	ศรีสงคราม	๑๓๗
* นายชวน	ชำนาญกิจ	๑๔๕

๒๕๕๗

* นายสมชาย	นิละไพจิตร	๑๔๙
* นายสุพล	ศิริจันทร์	๑๕๙
* นายเจริญ	วัดอักษร	๑๖๗
* นางพัทตร์วิภา	เฉลิมกลิ่น	๑๗๙

๒๕๕๘

* พระสุพจน์	สุวโจ	๑๙๑
-------------	-------	-----

ภาคผนวก

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

คณะกรรมการพิจารณาการจัดพิมพ์เอกสารและวัสดุประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่

กำนันทองม้วน คำแจ่ม

นายอัม ทอมพรมมา

ครอบครัว กำนันทองม้วน คำแจ่ม

ครอบครัว นายอัม ทอมพรมมา

ภูผาดงมะไฟ

ดินแดน อ้อมกอดแห่งภูเขา อุ้งตระหง่านพำนักมนาน
คือถิ่น ที่ลาวิก เป็นตำนาน เล่าขานให้ลูกหลานได้จดจำ
เรื่องราวของการต่อสู้ ต่อด้าน อำนาจทมิฬ
กัญญาณ ทายตเล็ดลอดที่ลี้ลับ มิเคยสิ้น ลับมีอมัน พันฝ่า
ก้านทองม้วน คำแล้ม ทนโง่งในสักออบกู่ ภูเขา
ถูกกระหน่ำยิง จนสิ้นชีวา ปลุกมดลูประชวี ปกป้องผืนป่าผางาม
คือภูผายา ผาโขง ผาฮอก ผาชันไต่
คือผาอีต่า ผาน้ำลอด ผาชัน ผาขาง
เป็นเรื่องราว ภูเขาแห่งดงมะไฟ
เป็นเรื่องราวจริง การต่อสู้ที่ยิ่งใหญ่
ลูกหลาน ของคำได้เกิด ลึ่งที่เกิดทลายปีผ่านมา
ทั้งเลือดและคราบน้ำตาล เพื่อภูเขา ผืนป่าดงมะไฟ

ศรีอ สัตถาอะโท ทนผ แจงทอ๑๑
ราเชนทร์ เรืองกล้า

ทองม้วน คำแจ่ม

ผู้กล้าฝันดี อบต. คัดค้าน
การให้สัมปทานโรงโม่หิน
จังหวัดหนองบัวลำภู

"ความตายของกำนันทองม้วน คำแจ่ม ไม่ได้ทำให้ชาวบ้านหวาดกลัว
ชาวบ้านยังต่อสู้กว้างขวางยิ่งขึ้น"

ชีวิตส่วนตัว

นายทองม้วน คำแจ่ม เกิดที่บ้านวังหินชา ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดอุดรธานี (ต่อมาแยกเป็นจังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อปี ๒๕๓๗) มีพี่น้องทั้งหมด ๗ คน ย้ายมาอาศัยอยู่ที่บ้านผาซ่อน ต.ดงมะไฟทั้งหมด เมื่อปี ๒๕๐๗ นายทองม้วน แต่งงานกับนางสอนเมื่อปี ๒๕๒๑ แยกครอบครัวมา มีนาประมาณ ๗ ไร่

ปี ๒๕๓๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านผาซ่อน ต่อมาได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในตำแหน่งได้ ๓ ปีกว่า ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นกำนันเมื่อปลายปี ๒๕๔๑ อยู่ในตำแหน่งได้ ๗ เดือนกว่า จึงถูกยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๒ อายุ ๔๒ ปี

กำนันทองม้วน และนางสอน คำแจ่ม มีบุตรด้วยกันรวม ๔ คน เป็นผู้หญิง ๓ คน ผู้ชาย ๑ คน

๑. นางจรรยา ภูคำ (ขวัญ) คนโต ปัจจุบันอายุ ๒๕ ปี เรียนจบแค่ ปวส. ไม่จบปริญญาเนื่องจากพ่อมาเสียชีวิตตอนเรียนชั้นปี ๒ ปัจจุบัน แต่งงานแล้วแต่ยังไม่มีลูก สามีไปทำงานที่เกาหลี เธอเป็นกำลังหลักหารายได้จากการมาทำงานโรงงานที่ลาดกระบัง เพื่อช่วยแม่และน้องสาวอีกสองคน ทำงานใช้หนี้สินของครอบครัว

๒. นางนันทวล คำแจ่ม ปัจจุบันอายุ ๒๓ ปี ช่วยทำนาอยู่ที่บ้าน และช่วยส่งเสียน้องคนสุดท้ายต้องเป็นผู้ชายเรียนหนังสือจบ ม.๓

๓. นางสาวบังอร คำแจ่ม ปัจจุบันอายุ ๑๘ ปี เรียนจบ ม.๓ ออกมาช่วยแม่ทำงานก่อสร้างที่ กทม. และเรียนต่อ กศน. เมื่อเป็นนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมนักร้องน้อยในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภูผายา ผาจันทร์

๔. นายชินกร คำแจ่ม คนสุดท้าย ปัจจุบันอายุ ๑๖ ปี เรียนจบชั้น ม. ๓ ยังไม่ได้เรียนต่อ ออกมาทำงานก่อสร้างที่ กทม. ช่วยแม่

ครอบครัวและเพื่อนบ้าน

การต่อสู้คัดค้านสัมปทานระเบิดหิน

ทองม้วน คำแจ่ม และครอบครัวร่วมกับชาวบ้านต่อสู้คัดค้านการตั้งโรงโม่หินมาตั้งแต่สมัยที่นายทุนจะเข้ามาขอประทานบัตรระเบิดหินที่ผาภูด บ้านโนนสมบูรณ์ ห้วยหินขาว เมื่อขอประทานบัตรที่นั่นไม่ได้ นายทุนจึงย้ายมาขอที่ภูผายา ขณะนั้นทองม้วนยังไม่ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน กระแสการคัดค้านการขอประทานบัตรแหล่งแร่หินภูผายา ภูผาโขง ภูผาจันได ด.ดงมะไฟ ของชาวบ้านมีมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ เพราะเป็นภูผาที่เกาะกลุ่มกันหลายภู เป็นแหล่งต้นน้ำ อุดมสมบูรณ์ด้วยป่า และเป็นแหล่งทำอาหารสมุนไพร ที่ชาวบ้านดูแลรักษามายาวนาน รวมทั้งมีสำนักสงฆ์ที่ชาวบ้านร่วมกันจัดตั้งขึ้น และมีตัวอย่างการ

ระเบิดหินและโรงโม่ในเขต จ.อุดรธานี ใกล้เคียงๆ กันก็มีปัญหาสิ่งแวดล้อมและถนนหนทางพังมาก มีการล่าลายเซ็นชาวบ้านเพื่อเตรียมการคัดค้าน และผู้นำการล่าลายเซ็นช่วงนั้นด้วย คือ **นายปลอด ดวงฤตะ** และ**นายนั้น สุวรรณ** ก็ถูกลอบยิงเสียชีวิตไป (ปัจจุบันตำรวจยังไม่สามารถจับคนร้ายได้)

ปี ๒๕๓๘ มีการจัดอบรมกฎหมาย โดยทนายแม็กไซไซ ทองใบทองเป่าด ชาวบ้าน ครูอาจารย์ พระสงฆ์ร่วมเกือบพันคน ประกอบกับชาวบ้านพบภาพเขียนสีในถ้ำภูผายา ขอให้ทางกรมศิลปากรมาดู กรมศิลปากรบอกว่า เป็นภาพสี ประมาณ ๔,๐๐๐ ปี ก่อนประวัติศาสตร์ จึงทำให้เรื่องโรงโม่ถอยไปจากภูผายา ชาวบ้านคิดว่าจบแล้ว

มีการตั้ง**กลุ่มอนุรักษ์ภูผาป่าไม้ อำเภอสุวรรณคูหา** ร่วมกันดูแลรักษาป่าต่อเนื่อง แต่แล้วในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๒ มีหนังสือการขออนุญาตประทานการระเบิดหินที่ภูผาจันได ซึ่งตาม พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

ต้องนำมาปิดประกาศที่เรือนกำนัน และที่ทำการ อบต. เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านได้ภายใน ๒๐วัน **กำนันทองม้วน** จึงนำเอกสารนี้ถ่ายสำเนาไปให้ชาวบ้านดู ชาวบ้านในนามกลุ่มอนุรักษ์ภูผาป่าไม้ ที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่การคัดค้านครั้งก่อน ได้ยื่นคัดค้านต่อนายอำเภอสุวรรณคูหา และผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู ทันเวลาในกำหนด โดยยื่นวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๒ ลงนามโดยนาย**สมพงษ์ ชินแสง** และชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่ง กระแสการคัดค้านของชาวบ้านหลายหมู่บ้าน รวมทั้งจากตำบลใกล้เคียง ยิ่งเป็นไปอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง

ชนวนขัดแย้ง : มติอบต.เห็นชอบคำขอประทานบัตร

ขณะนั้น**กำนันทองม้วน** เป็นประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดงมะไฟโดยตำแหน่ง แต่มีการประชุมอบต.ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ และมีมติเห็นชอบคำขอระเบิดหินที่ภูผาจันโต ที่ติดกับภูผาเพียง ๕๐๐ เมตร และติดกับภูผาโขง โดยไม่นำคำร้องคัดค้านของกลุ่มอนุรักษ์ภูผาป่าไม้ไปพิจารณา ไม่เชิญชาวบ้านไปร่วมด้วย แม้แต่กำนันเองก็ไม่รู้เรื่องว่าจะพิจารณาเรื่องนี้ในวันนั้นและไม่ได้เข้าประชุมด้วย เพื่อนสมาชิก อบต.บางคนกลับมาเล่าให้ฟังว่า สมาชิก อบต.ส่วนใหญ่ที่เห็นด้วยกับการตั้งโรงโม่ บังคับให้เซ็นชื่อ แต่กำนันเห็นว่าตัวเขาเป็นกำนันเพราะชาวบ้านเลือกตั้งมา เมื่อชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ต้องการโรงโม่ ตัวเองไม่อยากเป็นคนขายพี่ชายน้อง จะไม่เซ็นชื่อเห็นด้วย ถ้าสมาชิกอบต.อยากได้ก็ควรต้องเปิดเวที ถามชาวบ้านดูก่อน

แม่สอนเล่าว่า **กำนันทองม้วน**นำเรื่องมาเล่าให้ชาวบ้านฟัง มีบางส่วนเห็นด้วยโดยเฉพาะในโซนพื้นที่ตำบลดงมะไฟที่อยู่ห่างออกไปจากภูผา ส่วนโซนบ้านผาซ้อน และโชคชัยส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเป็นพื้นที่ป่าที่ดูแลมานานและอาศัย หาเห็ด กินหน่อไม้อยู่แถวนั้น อยากเก็บไว้ให้กับลูกหลาน

กลุ่มอนุรักษ์น้อย ภูผายา กับ ส.ว. และกรรมการสิทธิฯ

ใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งชุมชนจะไม่ได้กว่าหรือ จึงเกิดปัญหาความไม่พอใจขึ้นระหว่างกำนันทองม้วนกับสมาชิกอบต. ส่วนใหญ่ที่เห็นด้วยกับการให้ประธานบัตรระเบิดหิน

กำนันทองม้วน นำพาชาวบ้านคัดค้านโรงโม่หินด้วยการเปิดเวทีที่วัดผายา มีชาวบ้านมาเข้าร่วมจำนวนมาก จากบ้านนาไร่ บ้านนาเจริญ บ้านโชคชัย แต่พวกอบต. ที่ไม่เห็นด้วยไม่ยอมมาเข้าร่วมได้แต่ส่งลูกน้องมาฟัง และพอรู้ว่าชาวบ้านส่วนใหญ่คัดค้านไม่เอาโรงโม่พวกเขาจึงไม่พอใจ เรียกกำนันทองม้วนเข้าไปที่อบต. และพยายามเกลี้ยกล่อมว่าให้ยอมอนุญาตประธานบัตรภูผา ไม่มีใครเป็นเจ้าของจะเก็บไว้ทำไม แต่กำนันทองม้วนก็ยืนยันที่จะอยู่ข้างพี่น้องชาวบ้านที่ต้องการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชน โดยกำนันยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเมื่อ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๒ ขอให้ชะลอเรื่องการอนุมัติประธานบัตรไว้ก่อน เพราะมีประชาชนคัดค้านจำนวนมาก และในการประชุมของอบต. ที่เห็นชอบคำขอประธานบัตร กำนันไม่ทราบเรื่องเลย

ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ก้านทองม้วนถูกยิงตายพร้อมกับนายสม หอมพรหมา นั้น ช่วงเช้าได้พาแม่สอนภรรยาไปจ่ายเงินค่าสมาชิกฌาปนกิจแม่บ้านที่อำเภอสุวรรณคูหา ระหว่างทางเพื่อนที่เป็น อบต.วิทย์เข้ามาและบอกให้ไปหาที่บ้านโนนสง่า บอกให้พาแม่สอนไปไว้ที่บ้านนายสม หอมพรหมา ที่เป็นลูกพี่ลูกน้องกับก้าน และเป็นคนหนึ่งในกลุ่มชาวบ้านที่คัดค้านโรงโม่หิน และให้พานายสมไปพบด้วยเพื่อคุยธุระกัน เพราะเมื่อวันก่อนมีการพูดคุยกับอบต.บางคนเรื่องโรงโม่นี้ แต่ไม่ตกลงกัน ก้านพาแม่สอนไปจ่ายเงินที่อำเภอสุวรรณคูหา ขากลับมาอบต.คนนั้นมาดักอยู่ข้างทาง บอกให้ก้านม้วน พานายสมมาคุยกันอีกที่เถียงนาที่เดิมที่เคยคุยกันวันก่อน ตอนนั้นเวลาราวๆบ่ายสามโมงเย็น แม่สอนห้ามไม่ยอมให้ไปเพราะจะเย็นค่ำแล้วไม่ไหว้วางใจ แต่ก้านม้วนทองเห็นว่า อบต. ผู้นี้เคยเป็นเพื่อนกันมาคงจะไม่มีอะไรน่าเป็นห่วง แม่สอนจึงมารอก้านที่บ้านนายสม พอช่วงเวลาสักสี่โมงเย็น มีชาวบ้านวังหินซากกลับมาจากการไปขายข้าวที่บ้านผือ แวะมาบอกว่าเห็นก้านทองม้วนถูกยิงตายคาร์ตมอเตอร์ไซค์อยู่แถวๆบ้านหนองเหล็ก และมีคนตายอีกคนหนึ่งน่าจะเป็นนายสม

การตายที่มีผู้สืบทอดเจตนาารมณ

หลังการเสียชีวิต ชาวบ้านจำนวนมากจากหลายตำบล ร่วมกับองค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ที่วังสะพุง จ.เลย ซึ่งอยู่ติดกับ จ.หนองบัวลำภู ที่ต่อสู้คัดค้านการระเบิดหินจนมีการเสียชีวิตของครูประเวียง บุญหนัก และสมัชชาเกษตรกรภาคอีสาน

มาร่วมกันเรียกร้องให้ตำรวจภูธรภาค ๔ มารับผิดชอบคดี เพราะ
ไม่ไว้ใจตำรวจท้องที่ และนำศพกำนันทองม้วนมาที่ศาลากลางจังหวัด จนมีการ
รับปากจากตำรวจภูธรภาค ๔

พอครบรอบปีการเสียชีวิต คดีก็ไม่คืบหน้าแต่อย่างใด มีการจัดงาน
รำลึกและให้กำลังใจการต่อสู้ของชาวบ้าน ที่ยังคัดค้าน
การให้ประธานบัตระเบิดหินอย่างต่อเนื่อง มีองค์กร
เครือข่ายมาร่วมงานจำนวนมาก

แม่สอนเล่าว่า "ครั้งสุดท้ายที่ตำรวจ
เรียกแม่สอนไปสอบสวน ก็บอกแม่สอนว่า
ไม่ให้สงสัย อบต. คนนั้น ไม่อยากให้มีเรื่องมีราว
กันอีก ขอให้แล้วกันไป แม่ก็ว่าแล้วแต่เจ้าแล้ว
แต่นายแม่เป็นชาวบ้านจะให้ไปพึ่งใครถ้าไม่พึ่ง
ตำรวจ แต่จนขณะนี้ตำรวจก็ยังจับคนร้ายไม่ได้ ทั้งที่ชัดเจนว่า อบต.
เป็นคนเรียกกำนันและนายสม ไปพบตำรวจไม่สนใจสืบสวน แม่ก็คิดน้อยใจ
อยู่เช่นกัน และกลับมีเสียงกล่าวหาว่าตายเพราะเรื่องค้ายาบ้า ทั้งๆ ที่ความจริง
เมื่อตอนที่พ่อกำนันตาย ตำรวจตรวจศพก็พบแต่ยาหม่อง ๑ ตลับ
เงินในกระเป๋า ก็พกไปไม่กี่บาท เพราะกำนันไม่ชอบพกเงินสดกระเป๋ามาก
เวลาออกจากบ้านไม่พกหลักฐานยาบ้าแต่อย่างใด"

แม้แต่ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
จรัล ดิษฐาอภิชัย และ สุนี ไชยรส ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภานายทองใบ

ทองเป่าดี พล.อ.หาญ สีนานนท์ และ เตือนใจ ดีเทศน์ มารับฟังข้อเท็จจริงในพื้นที่จากชาวบ้าน และประชุมกับผู้ว่าราชการจังหวัด และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง พอถูกถามถึงความคืบหน้าในคดีของกำนันทองม้วนและนายสม เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังไม่พาดพิงถึงกำนันฯ ท่านองฯ เป็นคดีพิพาท การค้ายาบ้า จนนายทองใบฯ ทักท้วงอย่างจริงจังว่า เป็นการกล่าวหาที่ละเมิดสิทธิผู้เสียชีวิตอย่างร้ายแรง เพราะไม่มีหลักฐานแต่อย่างใด

ชัยชนะของการต่อสู้

ความตายของกำนันทองม้วน คำแจ่ม และสม หอมพรหมา ไม่ได้ทำให้ชาวบ้านหวาดกลัว ชาวบ้านยังต่อสู้กว้างขวางยิ่งขึ้น หน่วยราชการก็ตอบแต่ว่าพิจารณาคำร้องเรียนอยู่ แต่ในที่สุดก็มีการอนุมัติประทานบัตร โดยรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมลงนามในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓ ชาวบ้านไม่รู้เรื่องเลย

กลุ่มอนุรักษ์ภูผาป่าไม้ โดยนายสมพงษ์ ชินแสง และชาวบ้าน ๓๔๐ ราย ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อ ๘ กันยายน ๒๕๔๔ แม้จะมีการฟ้องแกนนำชาวบ้าน ๑๒ คน ในข้อหาร้ายแรง แต่สภาพนายความก็ส่งหมายไปช่วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็มีหนังสือถึงรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม ให้เพิกถอนประทานบัตรที่ละเมิดต่อสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นก็สั่งให้เพิกถอนประทานบัตร แต่โรงไม่ยังอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ส่วนศาลอาญาก็ได้ยกฟ้องคดีต่อชาวบ้าน ๑๒ รายแล้ว รอแต่ผลศาลอุทธรณ์

ชาวบ้านดีใจกันมาก เพราะต่อสู้มายาวนานสิบกว่าปีแล้ว แต่ยังไม่วางใจ และพร้อมจะต่อสู้เสมอถ้าโรงไม่จะกลับมาอีก

เสียงจากแม่สอน

แม่สอน "ก้านั้นมันตายมาหลายปี แต่ยังไม่ได้ทำบุญแจกข้าว ให้เลย เพราะแม่และลูกๆ ก็ยังลำบากอยู่ทำงานหาเงินทะเลาะย่อย ใช้หนี้แทนก้านั้น มาโดยตลอด ขณะนี้ยังไม่หมดหนี้สินเลย แม่ลงมาทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้าง ในช่วงสองปีมานี้เอง

หลังจากที่เหตุการณ์โรงโม่เริ่มคลี่คลายแล้ว ได้ค่าแรงวันละ ๑๕๐ บาท ในปีแรก มาปีนี้ได้ค่าแรงวันละ ๑๖๐ บาท ก็พอได้ใช้หนี้เขาปิลละ ๕,๐๐๐ บาท ปิลละหมื่นบาทบ้าง หลังจากเหลือจากการกินอยู่และส่งให้ลูกคนเล็กเรียนหนังสือ ก็คงทำงานกับลูกสาวอีกสามคน ช่วยกันผ่อนหนี้สินจนกว่าจะหมด จึงจะได้ทำบุญแจกข้าวหาพ่อ

ช่วงต่อสู้กันหนัก ก็ร่วมกลุ่มแม่บ้านกับกลุ่มอนุรักษ์ทำกิจกรรมด้านอนุรักษ์เช่น การหาพันธุ์ไม้จากป่ามาปลูกกล้า แล้วพาลูกพาหลานปลูกป่า การไปอบรม ไปดูงานด้านอนุรักษ์ เมื่อครั้งที่ไปดูงานที่เขาแผงม้าวังน้ำเขียว ที่ไปมีทั้งผู้นำชุมชน พ่อสมพงษ์ ชินแสง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและ อบต. ไปได้วันหนึ่ง ชาวบ้านในหมู่บ้านก็โทรมาแจ้งว่า นายทุนนำเครื่องจักรไปทำงานระเบิดหิน ชาวบ้านพากันรวมกลุ่มคัดค้านนายทุน มีคนหนุ่มโดน

ตำรวจตีหัวแตก ต่างพากันให้กำลังใจโทรตอบกลับไปว่าอย่ายอมถอย และ
จะรีบเดินทางกลับไปช่วยกันต่อสู้คัดค้านครั้งนั้นทุกคนในครอบครัวลูกสาว
ลูกชายต่างพากันไปร่วมคัดค้านไม่ได้กินข้าวมีเอียน ผนตทพรำตำรวจจึง
ถอนกลับ

ช่วงฤดูที่คนในหมู่บ้านพากันลงมาทำงานทำที่ กทม. พวกโรงไม้ก็จะ
พยายามชนเครื่องมือเข้ามา ชาวบ้านก็จะเรียกกันกลับมาคัดค้าน พอชาวบ้าน
ลุกขึ้นมาค้านเขาก็จะหยุด

ปีนี้คนลงมาทำงานที่กทม. กันมาก หากมีข่าวการเข้ามาของโรงไม้หิน
อีก ทางบ้านก็จะโทรมาแจ้งข่าวทางกทม. ก็จะพากันเหมารถกลับไปต่อสู้คัดค้าน
ที่มีพี่น้อง ลูกหลาน แม่มาทำงานรวมกันอยู่ยี่สิบกว่าคน พร้อมจะกลับไป
ร่วมกับพี่น้องต่อสู้ที่บ้านของเราแม่พยายามให้ลูกเรียนหาความรู้เพื่อ
ให้เท่าทันเขาไม่ถูกเขาข่มเหงได้ง่าย ขณะนี้ลูกสาวคนที่สามเรียนจบ ม. ๓
ไม่ได้เรียนต่อ แม่พามาทำงานอยู่กรุงเทพด้วยกันช่วยกันหาเงิน
ถึงเวลาแม่ก็ให้กลับไปสอบเรียน กศน. ลูกแม่ เมื่ออยู่บ้านก็อยู่ในกลุ่ม
นักอนุรักษ์น้อยภูผาฯ ตั้งแต่เรียนชั้น ป.๓. ป.๔ ครูพาทำกิจกรรมเรียนรู้เรื่องป่า
เรื่องต้นไม้ สมุนไพร ...”

* แปลกใจอยู่เรื่องเดียวที่พ่อกำหนดวันตาย ทำไมตำรวจจับคนร้าย มาลงโทษไม่ได้ ทั้งที่มีมูลเหตุและมีตัวคนที่มาเรียกไปพบวันที่ถูกฆ่าตาย บางคนก็ไม่รื้อร่องรอยเท่านี้ยังจับคนร้ายได้ แม่ก็ได้แต่คิดว่ามันเป็นบุญกรรมแต่ปางก่อน แต่การตายของพ่อก็กลับเป็นการปลุกจิตใจ ให้พี่น้องชาวบ้านยิ่งมาร่วมกันต่อสู้เพื่อปกป้องผืนป่าร่วมกัน แม่ก็ได้แต่คิดว่าเป็นการตายเพื่อชาติ เพื่อบ้าน เพื่อเมือง ทุกข์ปานใดก็ต้องต่อสู้ แม้ไม่มีก็จะพาลูกทำมาหากินกันไปอย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ได้สักขโมยใครกิน ไม่ได้กินสินบนของใคร พ่อกำหนดวันตายก็ไม่เคยได้รับค่าชดเชยใดๆ จากทางการเพราะเป็นกำหนดมาจากการเลือกตั้ง ไม่ได้เป็นข้าราชการแบบเดิมแล้ว"

"แม่คิดว่า การต่อสู้ของชาวบ้านได้รับความสำเร็จ มาจากความร่วมแรงร่วมใจของพี่น้องในชุมชน ไปทางใดก็ช่วยกันลงขัน ออกค่ารถคนละสิบลบาท (ยี่สิบบาท) บางคนไม่ได้ไปช่วยออกเป็นร้อยก็มี ด้านความร่วมแรงร่วมใจช่วยกันดีมาก เราต้องไปโน่นมานี่กันบ่อยมาก และมีพี่น้องจากภายนอก รวมถึงมีหลายกลุ่มมาช่วยกันมาก ในหมู่บ้านเองก็มีคนทุกเพศวัยในชุมชนร่วมแรงร่วมใจกันต่อสู้ ครูบาอาจารย์ พระสงฆ์องค์เจ้า ก็ช่วยกันรักษา ป่าและร่วมขบวนการต่อสู้กับชาวบ้านมาโดยตลอด"

● พัฒนเจริญทร์ สวนแก้วมณี

ต้นเม็ดเอื้องหิน

ต้นเม็ดเอื้องหิน

ทอภูตบากระบอบกบป็น

แฉ่งเค็มมีหินชาติ

ปลิ้นปลั่งอันตะล่อนเอา

ของลื้อนลื้อนอุทธาทิ

สักดีศรีมเหยงชน

โถมคลื่นของมอฉน

ขึ้นเหยียดป่าเม็ดทอาย

เล็บแฉ่ฉักคั่งอองล่า

คำทอานเสีมานลืด

ทางทอ้งเอื้องภาพ

อันฉิกภาพลุ่มมี

เอ๋ยอสมทนกุมทหน้าจัน

ภูทนคลื่นกระบแฉ่โร

ที่คตาชคความไลดเขเอา

ประโยชน์เข้าเฉพาะตน

แมฉิวิตละดับพัน

ไม่ยอสมทนแบ็นทาสีใคร

กระทหน้าฉนศัตร์พ่าย

กระทหน้าให้มันได้คิด

เอ๋ยทอองคำเคลือบยาพิษ

กฉพิชิตศัตร์มี

ทอ้งไอกราบรีนราศรี

เพราะการที่เราด้อลื้อ

รื่อ โคมพระฉนทร์

สม หอมพรหมา

คัดค้านการให้สัมปทานโรงโม่หิน
จังหวัดหนองบัวลำภู

" เป็นอีกหนึ่งนักต่อสู้เพื่อสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยังจับตัวคนร้ายไม่ได้ "

นายสม หอมพรหมา เกิดเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๓ เป็นคนบ้านวังหินชาโดยกำเนิด เป็นบุตรคนที่ ๗ ของนายชัยและนางผิว หอมพรหมา

นายสม หอมพรหมา แต่งงานกับ นางคำม้วน ชัยเชียงพิณ มีบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ

๑. นางอ้อย หอมพรหมา ปัจจุบันอายุ ๒๗ ปีแต่งงานแล้วตั้งแต่ นายสมยังมีชีวิตอยู่ มีบุตร ๑ คน

๒. น.ส.โสภี หอมพรหมา ปัจจุบันอายุ ๑๙ ปี

นายสม หอมพรหมา เป็นญาติกับกำนันทองม้วน คำแจ่ม และเป็นชาวบ้านที่อยู่ในกลุ่มผู้คัดค้านการให้สัมปทานโรงโม่หิน ผายา ผาจันทร์ไฉนในบ้านเกิด ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ร่วมกับกำนันทองม้วน คำแจ่มและชาวบ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่

นายสม หอมพรหมา ถูกยิงเสียชีวิต พร้อมกับกำนันทองม้วน คำแจ่ม วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๒ หลังจากที่กำนันทองม้วนพาแม่สอน ภรรยามาฝาก

ไว้ที่บ้าน เพื่อชวนสมไปพบกับ อบต. ที่สนับสนุนโรงโม่และมาดักชวนกำนัน ไปพูดคุยกันที่เถียงนาอีกหมู่บ้านหนึ่ง รถมอเตอร์ไซด์ของกำนันทองม้วน ค่ำแจ่ม ที่มีสมนั่งซ้อนท้ายด้วยกัน ถูกยิงเสียชีวิตพร้อมกันใกล้บ้านหนองเลื้อง อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ขณะนั้นอายุได้เพียง ๓๕ ปี

เป็นอีกหนึ่งนักต่อสู้เพื่อสิทธิชุมชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ยังจับตัวคนร้ายไม่ได้เช่นกัน

● พัฒนเจริญทร์ สวนแก้วมณี

หนังสืออ้างอิง (กำนันทองม้วนฯ และ สม หอมพรมหา)

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษา และตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่, รายงานการศึกษาข้อมูลเชิงวิชาการกรณีปัญหาเหมืองแร่เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย, พิมพ์ครั้งที่สอง ธันวาคม ๒๕๔๗.

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, รายงานผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ที่ ๒๖ ม/ ๒๕๔๘ เรื่องสิทธิชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีเหมืองหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้าง อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

๓. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่, กระบวนการต่อสู้เพื่อรักษา ทรัพยากรชุมชน, ธันวาคม ๒๕๔๘.

๔. คำบอกเล่าของแม่สอน ค่ำแจ่ม และ พ่อสมพงษ์ ชินแสง ประธานกลุ่มอนุรักษ์ภูผาป่าไม้, ตุลาคม ๒๕๔๘

อยู่อย่างยิ่งใหญ่ ดายอย่างมีเกียรติ

ทائبเกิดสหาย

เขินสหายลมโซฮัยมา

ทائبไปไม่จั้น

ไร้ซึ่งอันเดอา

ร่างกายสุญสลาย

ตายเพื่อมรดกประชา

หนักยิ่งกว่าภูเขา

ความรักในใจชน

ทงา คาราวาน

อารี สงเคราะห์

นักอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองคราม

"ผู้นำการต่อต้านการบุกรุกป่าและรณรงค์ร่วมกับชาวบ้านปกป้องผืนป่า"

นายอารี สงเคราะห์ ผู้นำองค์กรชุมชนที่เสียชีวิตจากการรักษาป่าป้องกัน แกนนำกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองคราม ผู้นำต่อต้านการบุกรุกป่าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ถูกคนร้ายฆ่าเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ ๖๔๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๘๙๑.๔๖๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๘,๐๕๗,๑๖๘.๑๒๕ ไร่ เนื้อที่มากเป็นอันดับที่ ๖ ของประเทศและมีพื้นที่มากที่สุดในภาคใต้ ภูมิประเทศประกอบด้วยเกาะขนาดใหญ่ได้แก่ เกาะสมุย เกาะพะงัน นอกจากนั้นยังมีหมู่เกาะอ่างทองและเกาะบริวารอีก ๔๒ เกาะ มีพื้นที่ติดชายฝั่งด้านอ่าวไทยยาวถึง ๑๕๖ กิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาถึงร้อยละ ๔๙ ของพื้นที่จังหวัด มีเทือกเขาทอดยาวตามแนวเหนือจรดใต้ของจังหวัด ทำให้เกิดลุ่มน้ำรวม ๑๔ ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสำคัญได้แก่ ลุ่มน้ำตาปี พุมดวง ท่าทอง ท่ากระเจาไชยา ท่าฉาง เป็นต้น พื้นที่ป่าที่มีอยู่ตามธรรมชาติเป็นป่าประเภท ไม้ผลัดใบ

ได้แก่ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น และป่าชายเลน ซึ่งป่าดังกล่าวกำหนดตามสภาพ
แห่งกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีคือ ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

จากข้อมูลข้างต้น จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรป่าไม้
อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการสำรวจพบว่าเนื้อที่ป่าที่ยังคงสภาพป่าสมบูรณ์
มีอยู่ถึง ๑,๘๘๑,๕๘๗ ไร่

นายอารีย์ สงเคราะห์ อายุ ๔๗ ปี รองประธานกลุ่มอนุรักษ์ป่า
ต้นน้ำคลองคราม บ้านหน้าถ้ำ ม. ๑๓ ตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ถูกลอบสังหารเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ สาเหตุ
จากการที่กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองครามได้ดูแลรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำคลอง
ครามกว่า ๒๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งพื้นที่ป่าต้นน้ำคลองคราม เป็นพื้นที่ป่าที่มีความ
หลากหลายทางระบบนิเวศอย่างมาก และยังเป็นป่าต้นน้ำของคลองท่าทอง
ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญ อีกสายหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่นเดียวกันกับ
แม่น้ำตาปี คลองท่าทอง ไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน สบพบกับแม่น้ำตาปี
ทำให้พื้นที่อ่าวบ้านดอนในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จึงเป็นแหล่งเพาะเลี้ยง
หอยที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อารีย์ สงเคราะห์ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่เขานิพันธ์ อำเภอยะวิงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี จบการศึกษาระดับ ป.๗ สมรสกับ **นางประภา สงเคราะห์**
ประกอบอาชีพเกษตรกรที่บ้านหน้าถ้ำ มีบุตรด้วยกัน ๓ คน ได้แก่

- นายพรพิชัย สนิทใจ (ใช้นามสกุลย่า) ปัจจุบันเรียนจบปริญญาโท
จากสถาบันพระจุลจอมเกล้าลาดกระบัง และทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ ภายหลัง
จากที่อารีย์ เสียชีวิต ต้องทำงานส่งเสียตัวเองเรียนหนังสือโดยตลอด

- เข็มสิริ สงเคราะห์ ไม่ได้เรียนหนังสือ หลังจากที่พ่อเสียชีวิต
ทำงานช่วยเหลือแม่และดูแลน้อง

- ด.ช.ปกรณ์ สงเคราะห์ เรียนชั้น ป.๖ โรงเรียนบ้านคลองคราม
ม.๘ ต.ปากแพรก อ.ดอนสัก จ.สุราษฎร์ธานี

ด้วยบุคลิกของอารีย์ สงเคราะห์ ที่เป็นคนรักความเป็นธรรมชาติ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน มีนิสัยรักครอบครัว ไม่ดื่มเหล้า ไม่เล่นการพนัน และมีความรับผิดชอบสูงทั้งเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม ทำให้เป็นที่รักใคร่ของคนในชุมชน อารีย์เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาชาวบ้าน จึงทำให้ได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้าน และมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาป่าบ้านหน้าถ้ำมาโดยตลอด จนได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านมาเป็น **รองประธานกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองคราม** ในปี ๒๕๓๙

ปี ๒๕๔๒ ในขณะที่ **อารี สงเคราะห์** เป็นแกนนำในการอนุรักษ์ผืนป่า โดยได้รวมกลุ่มและเป็นผู้นำกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองคราม เป็นผู้ดำเนินการต่อต้านการบุกรุกป่าและรณรงค์ร่วมกับชาวบ้านที่จะร่วมกันปกป้องผืนป่าอารี ถูกฆ่าเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ หลังจากนั้น ๒ ปี ตำรวจจับผู้ต้องสงสัย (มือปืน) ได้คือ นายอุดม วันเพชร หลักฐานในแพ้ม

อาชญากรรมของสภ.อ.กาญจนดิษฐ์ ระบุว่าเกิดจากเหตุความขัดแย้ง ส่วนตัว เหตุผลดังกล่าวขัดแย้งกับสรุปสำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ระบุว่า เพื่อนบ้านแวดล้อมเชื่อว่า อารีถูกฆ่าเสียชีวิต เนื่องจากบทบาทในการเป็นผู้นำ ในการคุ้มครองป่าชุมชนจากพวกตัดไม้เถื่อน อารีพยายามป้องกันไม่ให้บริษัทเอกชนตัดไม้ในชุมชน รวมถึงการขนย้ายไม้ซุงออกจากป่า

อารีและภรรยาได้พยายามปกป้องป่าชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติน้ำตกศรีเกียรติ กว่า ๒๕,๐๐๐ ไร่ เขามีบทบาทสำคัญ ในการปกป้องแหล่งน้ำธรรมชาติใหญ่ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อารี และชาวบ้านในชุมชน เคลื่อนไหวเรียกร้องอย่างแข็งขัน ทำให้เจ้าหน้าที่ของอุทยานล้มเลิกความคิดในการย้ายหมู่บ้านนาทาม ด้วยเหตุผลว่าชาวบ้านมีส่วนสำคัญในการคุ้มครองป่าชุมชนจากพวกลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมาย อารี ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งโครงการกลุ่มชุมชนอนุรักษ์ป่า และกำหนดกติกากในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ชาวบ้านจำนวนมากเห็นด้วยที่จะล้มเลิก การตัดไม้ผิดกฎหมาย และเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ตั้งแต่นั้น อารีก็ขับไล่ พวกตัดไม้ผิดกฎหมายออกจากพื้นที่ได้เป็นจำนวนมาก

ผลงานของอารี หลังจากที่เสียชีวิตแล้วปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม และยังมีผู้คนสานต่ออุดมการณ์ของเขา ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า ร่วมกันจัดพิธีมอบรางวัลโดยที่มี วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ที่บำเพ็ญคุณประโยชน์เพื่อสังคม ในด้านการสร้างสรรค์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน เครือข่ายเผ่าะวังป่า และการปิโตรเลียม แห่งประเทศไทย (ปตท.) ได้จัดพิธีมอบรางวัล "ลูกโลกสีเขียว" ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๓ โดย ฯพณฯ อานันท์

บันยารชุน ในฐานะประธานคณะกรรมการตัดสินโครงการประกวดรางวัล "ลูกโลกสีเขียว" ได้มอบรางวัลประเภทชุมชนรางวัลดีเด่น ให้แก่ กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองคราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประสานความร่วมมือกับเครือข่าย ๑๓ ป่าอนุรักษ์ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการอนุรักษ์พื้นที่ ๒๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งส่งผลให้ป่าคลองครามอุดมด้วย ไม้ขนาดใหญ่ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ อาทิ ไม้ตะเคียนชนิดต่างๆ ไม้ตระกูลยาง โดยที่ป่าที่ได้รับการดูแลนี้ล้วนมีความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ กลุ่มยังได้จัดกิจกรรมที่ครอบคลุมและ เชื่อมโยงการอนุรักษ์ป่ากับวิถีชีวิตใน มิติอื่นๆ ของชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาและสวัสดิการสังคม

ปัจจุบันกลุ่มป่าต้นน้ำคลองครามยังมีกิจกรรมการดูแลรักษาป่าอยู่ อย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมวังมัจฉาซึ่งได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว และได้รับ พระราชทานธงฟ้าพิทักษ์ป่า ในฐานะกลุ่มราษฎรอาสาพิทักษ์ป่า (รสป.) ดีเด่น จากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ถึง ๒ ปีซ้อน

- อนุทิน จิตตะสิริ
สมเกียรติ ประชุมรัตน์
ปองบุญญ์ สร้อยเงิน

- ข้อมูลจาก ๑. <http://www.mahadthai.com>
๒. <http://www.nhrc.or.th/en/news>
๓. หนังสือพิมพ์แนวหน้า วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๓

อุไรนภาร ราชพิณ

อุไรนภาร ราชพิณ

คนทำทาง

ประวัติศาสตร์อายุมีในหลายด้าน
คนที่แบกหามลุยน้ำลุยโคลน คนที่เอริศร้าง
ด้วยเลือดด้วยเหงื่อของคนทำทาง
ลากบ่าแบลื้อยดื้อไปในทุกถิ่น
ทนอดทนบเสียบใจภัยร้ายเพียงใดไม่เคยไท่จวัน
ทุกอย่างเท่าเขาเหมื่อนเงาเว็รจรวม

แต่คนที่ทำงานไม่เคยจะเอ่ยอภนาม
ลากบ่าแบลื้อยดื้อรุ่งเรืองงามเพียงเว็จจ้อง
ถางทางตั้งต้นให้คนต่อไป
ตั้งโบกโบยบินพื้นดินเป็นถิ่นอาศัย
รุดหน้าฝ่าฟัน ก้าวไปให้คนเดินตาม
ส่งนามส่งร่างอยู่กลางแผ่นดิน

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

จูรินทร์ ราชพล

นักอนุรักษ์บ้านป่าคลอก จังหวัดภูเก็ต

"ป่าชายเลนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชุมชน เริ่มถูกมองเป็นปัจจัยการผลิต"

เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔ ณ บ้านป่าคลอก หมู่ที่ ๒ ตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ชาวชุมชนบ้านป่าคลอกจดจำไว้ไม่เคยลืมเลือน ถึงแม้ว่าเวลาจะผ่านไปมากถึง ๔ ปีแล้วก็ตามกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นในครอบครัวราชพล บุคคลซึ่งเป็นแกนนำหลักของชุมชนและเป็นหัวหน้าครอบครัวของ ๔ ชีวิตที่ฝากความหวังและชีวิตทั้งหมดไว้กับเขา คือ นางลัดดา ผู้เป็นภรรยา และบุตรอีก ๓ คน คือ นายสุทิน นางสาวพิมพ์พา และเด็กหญิงพิมพ์พร ราชพล นับย้อนหลังไปเมื่อ ปีพ.ศ. ๒๕๓๐ ในขณะที่เริ่มมีการบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดภูเก็ต โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพ และการพยายามออกเอกสารสิทธิ์ต่างๆ โฉนที่ดินของหมู่บ้านและตำบลอื่นเหมาะสมทับเพื่อใช้เพาะเลี้ยงกุ้ง ในระยะเวลาที่เองที่ "ป่าชายเลน" ซึ่งเป็น "วิถีชีวิตของชุมชน" เริ่มถูกมองเป็นปัจจัยการผลิต โดยการเข้ามาหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพียงด้านเดียวและไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม

ปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์ เหนือพื้นที่ป่าชายเลนได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านบ้านป่าคลอก ที่พยายามรักษาผืนป่าเอาไว้กับกลุ่มนายทุนที่พยายามเข้ามาบุกรุกถางป่าเพื่อทำนากุ้ง ทำให้ชาวบ้านบ้านป่าคลอกเกิดการรวมตัวกันพูดจาแลกเปลี่ยนความเห็นในกลุ่มและเรียนรู้ประสบการณ์จากชุมชนอื่นๆ ที่ประสบปัญหาการคุกคามทรัพยากรในลักษณะเดียวกันชาวบ้านได้ร่วมกับกรมประมง จัดทำป้ายประกาศเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำของชุมชน ในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ และพัฒนาเป็นองค์กรชุมชน คือ **"กลุ่มอนุรักษ์บ้านป่าคลอก"** โดยมี **จूरินทร์ ราชพล** เป็นสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง ซึ่งรู้จักกันในชื่อของ **"น้ำดื่ม"** ซึ่งเป็นแกนนำสำคัญคนหนึ่งในการร่วมกันเฝ้าระวังออกตรวจจับเรืออวนรุนที่เข้ามาทำประมงในเขตอนุรักษ์อ่าวป่าคลอก และร่วมขัดขวางนายทุนนาุ้งที่เข้ามาบุกรุกผืนป่าชายเลนของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จूरินทร์ ราชพล มีพี่น้องทั้งหมด ๘ คน เรียงตามลำดับ คือ **นายเที่ยง นายประภท นางจूरี นายจूरณ นายจूरินทร์ นางจूरไร นางจूरวย และ นางฟองรัตน์ ราชพล** ทุกคนล้วนเป็นสมาชิกของกลุ่มอนุรักษ์บ้านป่าคลอก และทำกิจกรรมทางสังคมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง และป่าชายเลนมาอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน ครั้งหนึ่งเขาเคยเข้ารับการเกณฑ์ทหาร และสมัครเป็นครูฝึกติดยศสิบตรี เมื่อครบเกณฑ์ก็ออกมาอยู่บ้าน และสมรสกับ

นางลัดดา ราชพล ทั้งสองคนช่วยกันทำมาหากินด้วยการรับจ้างตัดยาง และใช้เวลาว่างออกทะเลทำประมงพื้นบ้าน เช่น วางอวนกุ้ง วางอวนปลา ตกเบ็ด ทอดแห เก็บหอย เป็นต้น เพื่อหารายได้และอาหารเลี้ยงคนในครอบครัว

นอกจากนี้เขายังเคยเป็นลูกจ้างชั่วคราวของสวนป่าบางขุน จังหวัดภูเก็ต ทำหน้าที่ปลูกป่าชายเลน ในปีพ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ อำเภอกลาง นอกจากนี้ยังเป็นสมาชิกราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) รุ่นแรก และเป็นสมาชิกอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของศูนย์อาสาสมัครอนุรักษ์สัตว์น้ำ สำนักงานประมงจังหวัดภูเก็ต จนกระทั่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนราษฎรกลุ่มอนุรักษ์บ้านป่าคลอก เข้าร่วมรณรงค์พิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิตจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์

"น้ำดื่ม" ผู้ซึ่งมักจะยิ้มแย้มและไม่ชอบทะเลาะเบาะแว้งหรือมีเรื่องมีราวกับใคร ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำงานอนุรักษ์นานนับสิบปี เป็นเพราะความผูกพันกับท้องถิ่น ในฐานะที่ครอบครัวของเขาเป็นคนดั้งเดิมของบ้านป่าคลอกมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ และด้วยความห่วงแทนทรัพยากรของชุมชนตัวเอง จึงทำให้เขาต้องเผชิญกับสภาวะการแย่งชิงทรัพยากร ซึ่งปะทุขึ้นมาอย่างดุเดือดตั้งแต่เดือน สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นมา

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำฟาร์มเลี้ยงกุ้ง ในขณะที่ชาวบ้านส่วนใหญ่พยายามหวังดี คัดค้าน เพื่อยุติการทำลายป่าชายเลน และเผยแพร่การบุกรุกผืนป่าชายเลน ซึ่งเป็นป่าเฉลิมพระเกียรติให้แก่สาธารณชน ได้รับรู้ นั่น อีกด้านหนึ่งของกลุ่มธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งก็ยังคงเดินหน้าต่อไป และใช้อิทธิพลเงื่อนไขข่มขู่ ทำร้ายร่างกายผู้คัดค้านจนบาดเจ็บสาหัส โดยหวังที่จะให้กลุ่มชาวบ้านผู้คัดค้านยุติการกระทำดังกล่าวเสีย **ความขัดแย้งที่ส่อเค้ารุนแรงจึงค่อยๆ เกิดขึ้น เมื่อผู้คนจำนวนหนึ่งซึ่งเป็น**

ฝ่ายถูกก็ติดกันการเข้าถึงทรัพยากร ไม่สามารถอ้างอิงความเป็นธรรม จากกฎเกณฑ์หรือกติกาของสังคมได้ ขั้ร้ายหนักขึ้นเมื่อพวกเขาพบว่า คนของ ทางการซึ่งควรจะมีปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามกติกา ของสังคม กลับละเลยหน้าที่เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อคนอีกกลุ่มหนึ่ง

ขั้นตอนการร้องเรียนขององค์กรชุมชน เพื่อขอให้ทางการดำเนินคดี เอาผิดกับผู้บุกรุกป่าชายเลนดูจะกลายเป็นเรื่องที่ไม่มีความหมาย ขณะที่ ป่าชายเลนแปลงแล้วแปลงเล่าถูกทำลาย องค์กรชุมชนเรียนรู้ว่าเมื่อถึงขั้นตอน ทางกฎหมาย บรรดาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับ อำเภอ และจังหวัด ได้พยายามหาช่องทางช่วยให้รอดพ้นจากความผิด เช่น การพยายามย้ายหมุด ออกจากเขตป่าชายเลน การเปลี่ยนแนวลาคคลองเพื่อทำสำนวนฟ้อง ให้อ่อนลง และกลับกลายเป็นว่าทางชุมชนบ้านป่าคลอก เป็นฝ่ายบุกรุก ที่ดินของเอกชน เป็นต้น

เมื่อเหตุการณ์ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น และบรรยากาศของ เทศกาลปีใหม่มองไม่เห็นทางหาย เหตุการณ์ที่ไม่ดีก็เริ่มส่อเค้าความยุ่งยาก ใ้ กับชีวิตของจุนทรตามมา

เสียงจากคำบอกเล่า "วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๔" นำทีมไปเก็บ
เม็ดมะม่วงหิมพานต์ที่ต้นซึ่งอยู่ระหว่างบ่อกุ้งวัชระฟาร์ม และถวัลย์ฟาร์ม
แก่แล้วช่วง ๘ โมงเช้า "ไอ้ต..." ขับรถเครื่องออกไป แต่แกยังคงยืนเก็บเม็ด
มะม่วงหิมพานต์ต่อสักพักหนึ่งก็ขี่ฮอนด้าดริมสีแดง ป้ายทะเบียน ๑๑ เข้ามา
สักพัก "ไอ้ต..." ก็เข้ามา "นายถ..." พกปืนมา ๒ กระบอก "ส..."
จอตรดและถามจรรยาว่า "ชื่อทีมไซไหม" นำทีมตอบว่า "ไซ" "ส..." ถามต่อว่า
"เป็นเอ็นจีโอ เป็นนักอนุรักษ์ไซไหม" แกตอบว่า "ความรู้แค่ประมณสี เป็นเอ็นจีโอ
นักอนุรักษ์คงไม่ได้ ผมหาเข้ากินค่า" "ส..." ก็พูดว่า "พวกนักอนุรักษ์
พวกเอ็นจีโอพวกนี้ บอกให้ป่าป่ายิงตายให้หมด พวกเอ็นจีโอปากบอกพวกนี้
สิ้นประโยค "ส..." ก็ชักปืนยิงใต้ต้นมะม่วงหิมพานต์เกือบ ๑๐ นัด
ซึ่งนำทีมไม่ได้สนใจว่ายิงถูกหรือไม่ เมื่อยิงหมดแม็ก แล้วก็ให้ "ไอ้ต..."
เอาขวดไปเรียงไว้ใต้ต้นมะพร้าวบริเวณต้นมะม่วงหิมพานต์ เอาอีก
กระบอกมายิงใกล้ๆ นำทีมไม่เกิน ๕ เมตร ส่วนนำทีมก็ยังคงเก็บ
เม็ดมะม่วงหิมพานต์ต่อไปแบบเฉย ๆ แกถือว่า แกบริสุทธิ์ใจพอ คงไม่ยิงแก
คงขูเท่านั้น"

นำทีม นำเรื่องราววันนั้น
ไปเล่าให้หลายคนฟังและย้ำว่า
'หากแกถูกยิง ต้องเป็นฝีมือของ'
ไอ้ส....'อย่างเดียว' ผู้คนที่ได้รับฟัง
เรื่องราวของเขา ต่างเตือนให้ระมัด
ระวังตัว จากนั้นเขาก็ไม่ได้ไปเก็บเม็ด
มะม่วงหิมพานต์ อีกนานเป็นสัปดาห์
จนกระทั่งเช้าวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔
เสียงปืนก็ลั่นขึ้น

ณ ชุมชนบ้านป่าคโลก จุรินทร์ ราชพล ถูกยิงเสียชีวิตในวัย ๕๐ ปี ในสภาพนอนคว่ำหน้าจมกองเลือด มือซ้ายกำกระป๋องพลาสติกสีดำ ภายใต้มือมีเม็ดมะม่วงหิมพานต์ใส่อยู่ บาดแผลถูกยิงด้วยอาวุธปืนขนาด ๙ มม. ที่ศีรษะ กระสุนทะลุท้ายทอย ที่หัวไหล่ ทะลุรักแร้ จำนวน ๒ นัด สิ้นชีวิตในทันที

ภายหลังจากการเสียชีวิตของ**จุรินทร์ ราชพล** ทางการใช้ระยะเวลาไม่ถึงเดือนก็สามารถจับมือปืนฉายา "**เล็ก ธาโรโต**" หรือ **บัญชา นพวงศ์** จากนั้นอีกราวสี่เดือนได้จับกุม**สมศักดิ์ วงศ์สวานนท์** เจ้าของวัชระฟาร์มกึ่งในข้อหาร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ในคดีนี้กองปราบได้เข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบคดี แต่เมื่อศาลตัดสินคดีนายสมศักดิ์ได้รับการปล่อยตัว และ**บัญชา นพวงศ์**ถูกศาลตัดสินให้จำคุกตลอดชีวิต

วันนี้มีนั้บ่่าชายเลนที่องค์กรชุมชนได้ร่วมกันต่อสู้คัดค้าน จำนวน ๔๐๐ ไร่ ที่เหลืออยู่ ณ วันนี้ได้รับการอนุมัติให้จัดทำเป็นบ่่าชายเลนชุมชนเฉลิมพระเกียรติ บ้านป่าคโลก โดยชุมชนเป็นผู้ฟื้นฟูดูแลรักษาาร่วมกัน เป็นอนุสรณ์แห่งการต่อสู้และเสียสละของ **จุรินทร์ ราชพล** นักอนุรักษ์แห่งบ้านป่าคโลก

● ธนู แนบเนียน

ข้อมูลประกอบ

นิตยสาร "โลกสีเขียว" ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔

(เดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๔๔)

เพื่อ@บร@ยค@ร@บ@น@้ำต@ป@ระข@ร@ษ@ฏ@ร
แม@้ข@ีฟ@ไทม@มีเทม@ี@นท@อ@ง@อ@ก@ค@ร@้จ@ค@ร@น

อ@ก@พ@น@พ@าต@อ@ก@ล@้ม@ี@ด@ย@ด@ย@ท@ก@ท@ร@ร@ษ
อ@ก@น@้@ม@พ@ล@อ@ข@ีฟ@น@้@น@เพ@้@ม@ด@อ@ข@น

ล@ีต@ร ภูม@ล@้ก@ล@ี

สมพร ชนะพล

ประธานกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองกระแต

**“เมื่อรัฐบาลประกาศว่าจะมีการสร้างเขื่อนคลองกระแตขึ้นในพื้นที่
ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชุมชน
สมพรจึงออกมาเป็นแกนนำชาวบ้านในการคัดค้านการก่อสร้างเขื่อน
จนในที่สุดโครงการเขื่อนก็มีการหยุดลงไปในปี ๒๕๔๒”**

นายสมพร ชนะพล ประธานกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองกระแต บ้านห้วยหอย หมู่ ๙ ตำบลคลองสระ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อายุ ๔๒ ปี ถูกลอบสังหารเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔

สาเหตุจากการที่กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองกระแตดูแลรักษาป่ากว่า ๕,๐๐๐ ไร่ สมพร ชนะพล เป็นแกนนำในการต่อต้านการสร้างเขื่อนคลองกระแต ซึ่งคลองกระแตเป็นต้นน้ำสายสำคัญอีกสายหนึ่งเช่นเดียวกับคลองครามที่เป็นต้นน้ำ ของคลองท่าทอง ที่เป็นแม่น้ำสายสำคัญอีกสายหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่นเดียวกับแม่น้ำตาปีที่ไหลหล่อเลี้ยงคนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับทรัพยากรชายฝั่งบริเวณอ่าวบ้านดอน ซึ่งเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยนางรม หอยแมลงภู่ หอยแครงที่สำคัญในเขตอำเภอเมือง และอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมพร ชนะพล ได้รับเลือกจาก ชาวบ้านให้เป็นประธานกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองกระแตะในปี ๒๕๔๒ นอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำคลองกระแตะ แล้วยังเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับชาวบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง และก่อนที่จะถูกลอบยิงเสียชีวิต สมพร ชนะพลได้รับการแต่งตั้งจาก**ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์** รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในสมัยนั้น ให้เป็นคณะทำงานจังหวัดในแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน กรณีรัฐประกาศเขตอนุรักษ์ซ้อนทับชุมชนในเขตป่า ของเครือข่ายป่าชุมชนภาคใต้ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัจจุบันสามารถจับกุมคนร้ายได้ และคนร้ายได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต

สมพร ชนะพล จบการศึกษาชั้นสูงสุด ม.ศ.๕ จากโรงเรียนฉลองรัชดาภิเษก สมรสครั้งแรกกับนาง**ผ่องศรี ชูช่วง** ตอนอายุ ๒๐ ปี และได้หย่าร้างกัน มีบุตรด้วยกัน ๒ คน ได้แก่ **นายตะวันชาย ชนะพล** ปัจจุบันอยู่ในระหว่างรับราชการทหาร (ทหารเกณฑ์) และ**นางสาวนารีลักษณ์ ชนะพล** (อายุ ๑๔ ปี) ไม่ได้เรียนหนังสือ หลังจากที่คุณสมพรเสียชีวิตต้องออกมาทำงานเลี้ยงตนเอง

สมพร ชนะพล ได้สมรสครั้งที่สองกับนางลาวลีย์ ปัติตา เมื่ออายุ ๓๐ ปี มีบุตรด้วยกัน ๒ คน ได้แก่ เด็กหญิงทานตะวัน ชนะพล (ติว) กำลังศึกษา อยู่ชั้น ม.๓ ที่จังหวัดเชียงใหม่ จากการอุปการะของนางสาวและอา และ เด็กหญิงธันธิมา ชนะพล (ธัน) เรียนอยู่ชั้น ป.๔ โรงเรียนบางเหริย อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นางลาวลีย์ เป็นผู้สงเสีย

ในคืนวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ เวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. ขณะที่สมพรได้นั่งเขียนข้อมูลของชุมชนบ้านคลองหอย และพื้นที่ป่าต้นน้ำคลองกระแตอยู่ที่บ้าน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงานแก้ไข ปัญหาต่างๆ มีมือปืนเข้ามาลอบยิงสมพรจนเสียชีวิต ด้วยปืนลูกซอง เข้าที่กักหูขวาทะลุลำคอ ๑ นัด ซึ่งเชื่อกันว่าชนวนสังหารมาจากการทำงานที่เขาเป็นแกนนำในการรักษาป่าต้นน้ำคลองกระแต เนื่องจากบทบาทของสมพรในการทำงานอนุรักษ์ได้ไปขัดผลประโยชน์กับกลุ่มที่ลักลอบตัดไม้

หลังจากที่สมพรเสียชีวิต นอกจากความโศกเศร้าที่นางลาวลีย์ ได้รับจากการจากไปของสามีแล้ว เธอยังได้รับแรงกดดันอย่างหนัก เพราะต้องตกเป็นผู้ต้องสงสัย เนื่องจากเจ้าหน้าที่มุ่งไปที่ประเด็นปัญหาส่วนตัว โดยเธอถูกควบคุมตัวและสอบเค้นอย่างหนัก

ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจจับมือปืนได้ ๑ คน ซึ่งเป็นคนตัดไม้เถื่อน
ที่มาจากอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยที่ผู้ต้องหายอมรับ
สารภาพ แต่อ้างว่าเป็นเรื่องความแค้นส่วนตัวไม่เกี่ยวกับขบวนการตัดไม้เถื่อน
ซึ่งญาติตั้งข้อสังเกตว่า เจ้าหน้าที่พยายามเร่งรัดคดี ไม่พยายามที่จะสอบสวน
ขยายผลเพิ่มเติมแต่อย่างใด โดยศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกมือปืนตลอดชีวิต

สมพร ชนะพล และลาวัลย์ เป็นคนพื้นเพเดิมจาก อำเภอทุ่งใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายหลังจากที่สมพร ชนะพล เสียชีวิต นางลาวัลย์
กับลูกๆ ไม่สามารถจะทำสวนโดยลำพังได้ เพราะบ้านห้วยหอย เป็นพื้นที่
ทุรกันดารจึงตัดสินใจขายสวนยางกลับไปอยู่ที่บ้านเกิดในอำเภอทุ่งใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช **เด็กหญิงทานตะวัน ชนะพล (น้องดิว)** เป็นผู้
ที่ผูกพันกับพ่อมาก ในช่วงที่สมพรยังมีชีวิตอยู่จะพาน้องดิวไปร่วม
ประชุมการดูแลป่า และช่วยเหลือชาวบ้านอยู่ตลอด ทำให้ความใฝ่ฝัน
หรือความมุ่งหวังของน้องดิว ที่จะเจริญรอยตามสมพร ชนะพล คือ
การดูแลรักษาป่า และช่วยแก้ปัญหาให้คนยากจนด้วยกันในขณะที่เรียนอยู่
ที่เชียงใหม่ ก็พยายามรวมกลุ่มเพื่อนๆ ไปร่วมกิจกรรมการดูแลรักษาป่า
ของชาวบ้านในภาคเหนือ

เมื่อรัฐบาลประกาศว่าจะมีการสร้างเขื่อนคลองกระแตะขึ้นในพื้นที่ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชุมชน สมพรจึงออกมาเป็นแกนนำชาวบ้านในการคัดค้านการก่อสร้างเขื่อน จนในที่สุดโครงการเขื่อนก็มีการหยุดลงไปในปี ๒๕๔๒ ซึ่งบทบาทในการคัดค้านเขื่อนทำให้เขาเป็นที่ยอมรับถือของชาวบ้าน และ หน่วยงานต่างๆ มากยิ่งขึ้น

เนื่องจากพื้นที่ป่าแกว่นั้นเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้นน้ำที่มีความสำคัญ ได้แก่ ป่าต้นน้ำคลองกระแตะ หนึ่งในลำน้ำสาขาของคลองท่าทอง อันเป็นสายน้ำสำคัญสายหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเป็นพื้นที่ป่าที่มีระบบนิเวศที่หลากหลาย แต่ขณะนั้นยังมีชาวบ้านบางส่วนร่วมมือกับนายทุนข้างนอกเข้ามาตัดไม้ ด้วยจิตสำนึกที่เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ นายสมพรจึงไม่ได้ยุติบทบาทตัวเองลงแค่การคัดค้านเขื่อนเท่านั้น โดยเขาได้นำแนวความคิดด้านการอนุรักษ์ไปเผยแพร่ร่วมมือกับชุมชนเพื่อรณรงค์สร้างจิตสำนึก เพื่อให้ชาวบ้านหยุดการตัดไม้และล่าสัตว์ในป่าที่อยู่รอบๆ หมู่บ้าน โดยมีการรวมตัวกันเป็น "กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

คลองกระเดาะ (กลุ่มบ้านคลองหอย)" ในปี ๒๕๔๒ โดยสมพรทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมในการอนุรักษ์ของชาวบ้านคลองหอยนั้นได้ริเริ่มและดำเนินการด้วยตนเอง แล้วจึงมีการประสานกับองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านอนุรักษ์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในภายหลัง

นอกจากกิจกรรมภายในชุมชนแล้ว นายสมพรและกลุ่มยังได้ขยายแนวคิดและประสบการณ์ไปสู่การทำงานด้านอนุรักษ์ในระดับเครือข่าย โดยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชาวบ้านรักษ์ป่าจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเข้าร่วมกับสมัชชาคนจน กรณีปัญหาป่าไม้ที่ดิน

● พิษณุ รอดแสวง

ข้อมูลจาก ๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๔๗

๒. นายสมเกียรติ ประชุมรัตน์ : เครือข่ายป่า-ชุมชนภาคใต้
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓. http://thaigo.org/story/news_6844.htm

๔. http://thaigo.org/story/news_7844.htm

๕. http://www.khonnaruk.com/html/means/15_before.html

๖. <http://www.wildlifefund.or.th/hero.html>

๗. <http://www.komchadluek.com/column/special/bornok>

๘. <http://www.thaingo./cgi-bin/content/content2shoe.pl?0050>

pl?0050

นรินทร์ โพธิ์แดง

น้ำที่อมฟ้า ปลาгинดา๑

น้ำที่อมฟ้า ปลาгинดา๑
คนดีถูกฆ่ากลางถนน
ฟ้าฝนจึงไม่ตกมา
ดา๑ดับลงจมดิน
ไฉ่ละหน๑ ไฉ่ละนา
คุกคามอย่ามัวไว้รอ
น้ำที่อมฟ้า ปลาгинดา๑
ถนนทางนั้นอาจยึดเยื่อ
อนาคตอันแสนสดใส

นกเทินทา๑ผู้สายช๑
คนชั่วขึ้นนั่งบัลลังก์บน
ไร้ลิ้นซึ่งความเมตตา
ซื้อคานที่เขาข่มค๑
เพื่อนอย่าทำต่อคงผู้ดีไป
ขอหน่มสาวมาเดินทางไกล
ยานานก็ไม่ใช่ไร
สุดท้ายชัยเราจึงได้มา

อุไรชัย จันทร์มาธ

นรินทร์ โพธิ์แดง

ผู้นำคัดค้านเหมืองหินเขาชะอางกลางทุ่ง

"ลุงรินทร์สอนว่าไม่ควรใช้ความรุนแรง แต่ต้องต่อสู้ด้วยสติและด้วยข้อมูลหลักฐาน สอนให้ทุกคนมีความกล้าที่จะต่อสู้ในสิ่งที่เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งทุกคนได้ยึดเป็นแนวทางในการต่อสู้ตลอดมา และพวกเขาจะไม่ทำให้ชีวิตของลุงรินทร์ต้องสูญเปล่า"

นรินทร์ โพธิ์แดง หรือ "ลุงรินทร์" เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๗ ที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้เข้าทำงานที่การไฟฟ้านครหลวง จนเกษียณอายุในตำแหน่งหัวหน้างานหมวดยานพาหนะ และเคยได้รับรางวัลพนักงานดีเด่น ๓ ปีซ้อน ระหว่างทำงานได้เข้าศึกษาต่อจนจบการศึกษาที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สมรสกับนางสาวสายบัว ทรงถิ่น มีบุตรด้วยกัน ๔ คน โดยภรรยาเปิดร้านขายอาหารที่ปากซอย รามคำแหง ๒๕

ในปี ๒๕๓๐ นรินทร์ได้ซื้อที่ดินที่บ้านคลองหิน ๑๐ ไร่ เพื่อทำสวน และย้ายมาอยู่ที่บ้านคลองหิน เมื่อปี ๒๕๓๗ หลังเกษียณอายุ จากการที่มาใช้ชีวิตเป็นชาวสวน ทำให้ได้พบปะกับชาวบ้านใกล้เคียง ด้วยความมีมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกที่ดี ประกอบกับมีความรู้ในเรื่องกฎหมาย ทำให้เขาเป็นที่รักและ

เคารพของชาวบ้าน เขาได้ชักชวนให้เพื่อนบ้านช่วยกันปลูกต้นไม้รอบเขาชะอางกลางทุ่งเป็นประจำทุกปี รวมทั้งรณรงค์ให้ปลูกต้นไม้ รอบหมู่บ้านและริมถนน สถานที่ราชการ โรงเรียน ฯลฯ

จุดเริ่มต้นในการร่วมกันต่อสู้คัดค้านของชาวบ้าน เริ่มมาจากการที่มีนายทุนซึ่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมากกว่านั้นซื้อที่ดินที่บริเวณเชิงเขาชะอาง โดยปล่อยข่าวว่าจะมาสร้างรีสอร์ท และในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ทางหุ้นส่วนจำกัดหาญกิตติชัย ได้มาติดป้ายประกาศแสดงความเป็นเจ้าของรอบบริเวณเขาชะอางกลางทุ่ง ว่าพื้นที่ดังกล่าวได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้แล้ว และยังได้นำเครื่องจักรเข้ามาดำเนินการในพื้นที่เพื่อก่อสร้างโรงโม่หินด้วย ชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวสวนผลไม้ได้รวมตัวกันมาขอคำปรึกษาจาก "ลุงรินทร์" และได้ร่วมกันจัดตั้ง "กลุ่มคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง" โดย "ลุงรินทร์" ได้รับเลือกเป็นประธานกลุ่ม เพราะมีความรู้เรื่องกฎหมายและเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและกำหนดแนวทางการต่อสู้

จากการศึกษาความเป็นมาและสอบถามหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด กรมทรัพยากรธรณี กรมป่าไม้ ทำให้ได้พบความไม่ชอบมาพากลในการพิจารณาว่า ทางหุ้นส่วนจำกัด หาญกิตติชัยได้ยื่นขอประทานบัตรทำเหมืองแร่หินปูนเพื่อทำปูนสำหรับอุตสาหกรรมฟอกน้ำตาลในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๕ ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบของสภาตำบลห้วยทับมอญ มาตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ซึ่งได้มีการปิดประกาศเรื่องขอประทานบัตร ณ ที่ว่าการอำเภอแกลงและที่ว่าการตำบลห้วยทับมอญ โดยไม่มีผู้โต้แย้งสิทธิหรือคัดค้านเนื่องจากไม่ทราบมาก่อน

หลังจากนั้น โครงการดังกล่าวได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการในสำนักนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งๆ ที่รายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ บริษัท เอ็น เอส คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นผู้จัดทำเสนอแสดงให้เห็นว่าการสร้างโรงโม่หินดังกล่าว มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพืชไร่ของชาวบ้าน ในที่สุดก็ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ให้ หจก. หาญกิตติชัย เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนในหมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยทับมอญ พื้นที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน ๗๓ ตารางวา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุมัติค่าขอประทานบัตร มีอายุ ๑๐ ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๐ - ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ระหว่างที่ชาวบ้านเคลื่อนไหวคัดค้าน บริษัทฯ ได้ใช้เครื่องจักรทำการปรับพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง "ลุงรินทร์" จึงได้นำชาวบ้านเดินทางไปยื่นหนังสือคัดค้านต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

"ลุงรินทร์" ได้ถวายฎีกาผ่านราชเลขาธิการ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ โดยรายงานความเดือดร้อนที่ชาวบ้านได้รับ ดังต่อไปนี้

๑. หจก.หาญกิตติชัย อ้างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้กับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันได้

๒. หจก.หาญกิตติชัย ได้สร้างโรงโม่หินก่อนได้รับอนุญาต และได้ดำเนินการปรับพื้นที่โดยยกสูงขึ้นจากเดิม ๑ เมตร ทำให้น้ำท่วมขังสวนของชาวบ้านและถนนในหมู่บ้าน

๓. โครงการได้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อมลพิษทางเสียงและฝุ่น มีผลต่อสุขภาพ

๔. เขาชะอางกลางทุ่ง มีถ้ำถึง ๕๐ ถ้ำ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และยังเป็นที่อยู่ของสัตว์นานาชนิดและเป็นแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์

ของชุมชน

สำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมทรัพย์สินทางพาณิชย์
ขอให้ระงับการให้สัมปทานระเบิดหินไว้ก่อน

ต่อมา หจก. หาญกิตติชัย ได้ยื่นหนังสือขออนุญาตตั้งโรงโม่หิน
ไปที่อุตสาหกรรมจังหวัดระยอง ซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบจากอบต.
ท้ายตำบลมอญก่อน **ซึ่งอบต.ท้ายตำบลมอญได้เชิญ "ลุงรินทร์" ร่วมประชุมชี้แจง
ด้วย และมีมติไม่อนุญาตให้สร้างโรงโม่หิน** จนกระทั่ง หจก. หาญกิตติชัย
ได้ยื่นถอนสิทธิการประทานบัตรบริเวณเขาชะอางกลางทุ่งออกไป เมื่อวันที่ ๓๐
พฤศจิกายน ๒๕๕๓

หลังจากนั้น **ลุงรินทร์** ถูกข่มขู่ตลอดเวลา ทั้งจากการส่งคนมาเจรจา
ให้ยุติบทบาทและโทรศัพท์ข่มขู่เอาชีวิตหลายครั้ง ซึ่ง **"ลุงรินทร์"** ไม่ได้สนใจ
แต่ได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ทางกลุ่มฯและภรรยาฟัง จนภรรยาและ
ลูกต้องคอยเตือนและห้ามปราม

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔ บริษัท ระยองศิลาเพชร จำกัด
ซึ่งมีนักการเมืองระดับชาติถือหุ้นอยู่ด้วย ๓ คน ได้ขอใช้ใบอนุญาตเดิมของ

หจก. ทาญกิตติชัย รวมทั้งผลการสำรวจสิ่งแวดล้อมจากบริษัทเดิม ขอตั้ง
โรงโม้หินในสถานที่เดิม อุตสาหกรรมจังหวัดระยองจึงส่งเรื่องกลับมาให้ อบต.
ห้วยทับมอญ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๔ อบต.
ห้วยทับมอญ ได้มีการประชุมพิจารณาเรื่องนี้โดยไม่มีตัวแทนชาวบ้าน
เข้าร่วมประชุม และมีมติอนุญาตให้ตั้งโรงโม้หิน กลุ่มฯ จึงได้ทำหนังสือ
คัดค้านมตอบต. ดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดระยองและอบต.
ห้วยทับมอญ โดยขอให้เปิดการประชุมวิสามัญอีกครั้งหนึ่งและขอให้
มีตัวแทนชาวบ้านเข้าร่วมชี้แจงด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองจึงแจ้งให้ อบต.
ห้วยทับมอญพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. หลังเสร็จสิ้น
การประชุมกับกลุ่มฯ ได้มี ชายฉกรรจ์ ๓ คน มาหา "ลุงรินทร์" ที่บ้าน
และใช้อาวุธปืนขนาด. ๓๘ กระหน่ำยิงบริเวณศีรษะและท้ายทอยเสียชีวิต
บริเวณหน้าบ้านพักของตนเอง ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ต้องหาได้ ๑
คน ตามคำให้การของหลานชายที่เห็นเหตุการณ์และสามารถจำหน้าคนร้ายได้
ซึ่งต่อมาผู้ต้องหาได้รับการประกันตัวออกไป ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการสืบ
พยานในชั้นศาลและยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินคดีแต่อย่างใด

การต่อสู้ยังดำเนินต่อไป

หลังจาก "ลุงรินทร์" เสียชีวิตได้เพียง ๑ สัปดาห์ คือ วันที่ ๔
พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งตรงกับวันฉาปนกิจศพของ "ลุงรินทร์" อบต.
ห้วยทับมอญ ได้เปิดประชุมวิสามัญอย่างเร่งด่วน และมีมติเห็นชอบให้บริษัท
ระยองศิลาเพชร จำกัดดำเนินการโรงโม้หินได้ โดยอ้างรายงานการศึกษา
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมว่า โรงโม้หินดังกล่าวไม่สร้างผลกระทบต่อประชาชน
โรงเรียนหรือถนนหนทางซึ่งก่อนหน้าการประชุมเพียง ๑ วัน นักการเมือง

ผู้ถือหุ้นได้นำคณะอบต. ห้วยทับมอญ ไปเลี้ยงอาหาร โดยอ้างว่าเป็นการ
ไปดูงานที่จังหวัด

กลุ่มฯ จึงได้ยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง
อีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีการตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหา โดยมีกลุ่มฯ เข้าร่วม
๓ คน แต่ก็ไม่สามารถหาข้อยุติได้ เพียงให้ยุติการดำเนินการใดๆ ของโรงโม่หิน
ไว้ก่อน และต่อมาประชาชนกลุ่มฯ คนใหม่ คือ นายประดุง สุขสิงห์ (ลุงหนู)
ได้ถวายฎีกา ผ่านราชเลขาธิการอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๔
โดยแจ้งว่ามีกลุ่มอิทธิพลที่มีนักการเมือง ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
อยู่เบื้องหลังจนเป็นเหตุให้ 'ลุงรินทร์' ถูกลอบสังหารทำให้มีการตั้ง
คณะกรรมการ ระดับจังหวัดเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปัญหา ซึ่งไม่สามารถ
ตกลงกันได้

เมื่อปลายปี ๒๕๔๔ กลุ่มเยาวชนที่มาเข้าค่ายอนุรักษ์ที่เขาชะเมา
ได้ออกสำรวจพื้นที่ และได้พบเศษวัตถุโบราณกระจัดกระจายอยู่ในถ้ำจำนวนมาก
ทางกลุ่มฯจึงได้ทำหนังสือถึงอธิบดีกรมศิลปากรและสำนักงานโบราณคดี
และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๕ ปราจีนบุรี จากการสำรวจพบว่าเขาชะอวง
กลางทุ่งเป็นแหล่งโบราณคดี มีอายุก่อนประวัติศาสตร์ตั้งแต่ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ ปี
ซึ่งกรมศิลปากรได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๔ ถึงกรมทรัพยากรธรณี
เห็นควรให้อนุรักษ์เทือกเขาชะอวง เนื่องจากมีความสำคัญเกี่ยวกับสมัยก่อน
ประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการตั้งถิ่นฐานในยุคแรกๆ ของมนุษย์บริเวณภาค
ตะวันออกและเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ กรมศิลปากรได้มีหนังสือถึง
กลุ่มผู้คัดค้าน แจ้งว่าได้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการยกเลิกการขอ
ประทานบัตรของบริษัทดังกล่าว เนื่องจากไปทำลายแหล่งโบราณคดี ด้วยความ
ไม่รู้ข้อกฎหมายของกลุ่มผู้คัดค้าน จึงทำให้ต้องขอความช่วยเหลือจาก
สภานายความในการทำหนังสือฟ้องร้องศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม

๒๕๔๔ เพื่อขอความเป็นธรรมที่ อบต. ห้วยทับมอญอนุญาตให้บริษัทดังกล่าว เปิดโรงโม่หินได้ โดยที่ชาวบ้านไม่ได้รับรู้ข้อมูล รวมทั้งให้เปิดเผยเอกสารการประชุมดังกล่าว แต่ศาลปกครองกลางได้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยศาลให้เหตุผลว่า ยังไม่มีใครเสียหายและทางผู้ประกอบการก็ยังไม่ได้นำเนินการใดๆ ต่อมากลุ่ม ๆ ได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานเอกสารในพื้นที่ รวมทั้งรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขณะนี้การต่อสู้คัดค้านของกลุ่มชาวบ้านหลายปีที่ผ่านมา ใกล้จะถึงความสำเร็จ เมื่อกรมศิลปากรได้ทำหนังสือชี้แจงถึงคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ ยืนยันว่าไม่ควรให้สัมปทานเพื่อทำเหมืองหินอุตสาหกรรมบริเวณพื้นที่ปัญหาดังกล่าว และได้ทำหนังสือแจ้งความเห็นดังกล่าวให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ รวมทั้งตัวแทนบริษัทฯ รับทราบแล้ว ซึ่งต่อมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ทำหนังสือถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมให้มีการเพิกถอนประทานบัตรอย่างจริงจัง

การต่อสู้ของชาวบ้านห้วยทับมอญ ได้แสดงให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ของชาวบ้าน แม้จะพบกับอุปสรรคและปัญหามากมาย จากเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอิทธิพลจากนักการเมืองท้องถิ่น จากเดิมที่มีผู้รวมกลุ่มคัดค้านเพียง ๔-๕ คน จนมีการตั้ง "กลุ่มคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง" ซึ่งต่อมา มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๓๐๐ กว่าคน ใช้รูปแบบการดำเนินการทุกวิถีทาง

ทั้งการประสานงานและทำหน้าที่ร้องเรียนไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน มีการถวายหนังสือร้องเรียนต่อสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดา และถวายฎีกาผ่านราชเลขาธิการ ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง
รวมทั้งการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจน
นำข้อมูลแหล่งโบราณคดีมาเป็นประเด็นในการต่อสู้ และในระยะหลังได้มีการ
ติดต่อประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติต่างๆ รวมทั้งกลุ่มนักศึกษาจากสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่ง
ประเทศไทย (สนนท.) ในการค้นคว้าข้อมูลเอกสารต่างๆ และเผยแพร่เรื่องราว
การต่อสู้ให้สังคมได้รับรู้อย่างกว้างขวาง จนได้รับการเผยแพร่ในสื่อต่างๆ
มากมาย ทั้งสิ่งพิมพ์และโทรทัศน์ เช่น "รายการคนหวงแผ่นดิน" ทั้งนี้
ความสำเร็จของการต่อสู้ย่อมมาจากการวางแผนและการอุทิศชีวิตของ
"ลุงรินทร์" ประธานกลุ่มฯ คนแรก ซึ่งได้รับรางวัลจากมูลนิธิโลกสีเขียว
โดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ให้เป็นหนึ่งใน "ตำนานนักอนุรักษ์
ที่จบชีวิตลงด้วยการถูกฆ่า"

นายประจักษ์ สุขสิงห์ หรือ "ลุงหนู" ซึ่งทำหน้าที่ประธานกลุ่มฯ คนปัจจุบัน กล่าวถึง "ลุงรินทร์" ว่า "ลุงรินทร์สอนว่าไม่ควรใช้ความรุนแรง แต่ต้องต่อสู้ด้วยสติและด้วยข้อมูลหลักฐาน สอนให้ทุกคนมีความกล้าที่จะต่อสู้ในสิ่งที่เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งทุกคนได้ยึดเป็นแนวทางในการต่อสู้ตลอดมา และพวกเราจะไม่ทำให้ชีวิตของลุงรินทร์ต้องสูญเปล่า"

การจากไปของ "ลุงรินทร์" มีผลกระทบทางจิตใจต่อครอบครัวอย่างมาก แม้จะไม่เดือดร้อนในเรื่องฐานะความเป็นอยู่มากนัก เนื่องจากครอบครัวมีรายได้จากการค้าขาย หลังเกิดเหตุ นางสายบัว โพธิ์แดง หรือ "ป้าบัว" ต้องล้มเลิกความคิดที่จะไปทำสวน โดยปัจจุบันยังคงทำร้านอาหารอยู่ที่ปากซอยรามคำแหง ๒๔ ส่วนบ้านและสวนที่จังหวัดระยองให้หลานชายเป็นผู้ดูแลได้ฝากให้กำลังใจ "กลุ่มคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง" ให้ร่วมกันต่อสู้และสานต่องานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อ "ลุงรินทร์" ต่อไปและไม่ขอดูถูกถึงเรื่องที่ผ่านมาพร้อมทั้งขอโทษกรรมให้กับคนร้ายด้วย

● เจษฎา ไชยคุปต์

ข้อมูลจาก

๑. นิตยสารฟ้าเดียวกัน ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. หนังสือวีรชนต้านคอร์รัปชัน : ปาปรัส พับลิเคชั่น : กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘
๓. คำให้สัมภาษณ์ของนายประดุง สุขสิงห์ ประธานกลุ่มคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ถึงอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
๕. เว็บไซต์ :

<http://www.thaingo.org/cgi-bin/content/content2/show.pl?0050>

http://www.thai.to/aop/Seminar_5.htm

http://www.khonnaruk.com/html/means/15_before.html

<http://www.wildlifefund.or.th/hero.html>

<http://www.komchadluek.com/column/special/bornok/>

http://www.thaingo.inlo/story/news_25744.htm

หนังสือประกอบ

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ .รายงานการศึกษาข้อมูลเชิงวิชาการกรณีปัญหาเหมืองแร่ เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย, พิมพ์ครั้งที่สอง ตุลาคม ๒๕๔๗.
๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่, กระบวนการต่อสู้เพื่อรักษาทรัพยากรชุมชน. ธันวาคม ๒๕๔๘.

คือพ่อ

อ้อมกอดของพ่อที่อ่อนแอ
จะมีคุณค่าอะไรสำหรับลูกแล้ว
ความผูกพันทางด้านความรัก
ก็จะกลายเป็นสิ่งหลอกลวง
พ่อผู้หาญกล้าต่างหาก
คือพ่อที่แท้จริง
พ่อที่สร้างสรรคัลสิ่งคมต่างหาก
คือพ่อที่เป็นพ่อ

ถ้าหนูคิดถึงพ่อ
จงคิดถึงคนยากคนจน
เขาเหล่านั้นเป็นชีวิตของพ่อ
ถ้าอยากกอดพ่อ
จงกางแขนของหนูออก
โอบอุ้มคนยากคนจนเอาไว้

ประวิชนผู้ทุกข์ทรมาณเหล่านั้น
คือ..พ่อ

อารมณี พงศ์พจน์

พิทักษ์ โตนวูธ

ปัญญาชนนักอนุรักษ์

"ยอมอุทิศชีวิตให้กับหมู่บ้านเล็กๆ เพื่อปกป้อง
ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น ให้เป็นของชุมชนท้องถิ่นต่อไป"

พิทักษ์ โตนวูธ เป็นคนบุรีรัมย์โดยกำเนิด ในวัยเด็กหลังจาก
ศึกษาจนจบชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนห้วยศาลา เขาได้บรรพชาเป็นสามเณร
เพื่อศึกษาต่อที่วัดตลาดโพธิ์ จนสอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยคหรือ
นักธรรมเอก จากนั้นได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ พร้อมทั้งบวชหน้าไฟให้
มารดาจนสอบได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค ในขณะที่เดียวกันพิทักษ์ก็สามารถ
สอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้สำเร็จ

ความสนใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพิทักษ์
ได้เริ่มก่อร่างให้เห็นอย่างชัดเจนในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เมื่อพิทักษ์ลาสิกขาบท
เพื่อศึกษาต่อทางโลก และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยพิทักษ์เลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม
อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยการทำงาน
ด้วยความมุ่งมั่นและจริงจัง พิทักษ์จึงได้รับเลือกให้เป็นประธานชมรมฯ ในปี
พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยความตระหนักว่า การที่จะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ได้อย่างสอดคล้อง สมดุล และยั่งยืนนั้น ไม่สามารถกระทำเพียงแค่รณรงค์ให้คนไทยมีจิตสำนึกเท่านั้น แต่จะต้องติดตาม ตรวจสอบ และคัดค้านนโยบายรัฐหรือทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย **ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง** ภายใต้การนำของพิทักษ์ ในขณะนั้น จึงมิได้มุ่งเน้นเพียงแค่การทำกิจกรรมที่เน้นการปลูกจิตสำนึก เช่น การทำค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นกิจกรรมยอดนิยมของนักศึกษาส่วนใหญ่ เท่านั้น พิทักษ์ยังได้นำชมรมฯ เข้าร่วมกิจกรรมกับ**คณะกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ๑๖ สถาบัน (คอทส.)** ซึ่งเป็นองค์กรประสานงานนักศึกษาจากหลายสถาบันทั่วประเทศไทย ที่ต่อยอดมาจากขบวนการนักศึกษาในยุค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และเน้นบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบ และคัดค้านนโยบายรัฐบาลที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน

โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๐ ได้เกิดกระแสการคัดค้านโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ไทย-พม่า อย่างกว้างขวางพิทักษ์ได้นำสมาชิกชมรมฯ เข้าร่วมกิจกรรมคัดค้านโครงการดังกล่าวกับคอทส. อย่างต่อเนื่องทั้งในการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลที่กรุงเทพฯ และการเข้าร่วมกิจกรรม

‘ปิดป่าขวางแนวท่อก๊าซ’ ที่จังหวัดกาญจนบุรี พิทักษ์และเพื่อนนักศึกษาส่วนหนึ่งรับอาสาเป็นผู้ไป ‘นอนขวาง’ ไม่ให้ ปตท. นำเครื่องจักรเข้าทำลายผืนป่าเพื่อวางแนวท่อก๊าซ ในบริเวณที่แยกออกมาจากจุดที่กลุ่มคัดค้านส่วนใหญ่ตั้งแคมป์อยู่ อาจกล่าวได้ว่า การที่พิทักษ์เข้าร่วมกับประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีคัดค้านโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไทย-พม่า อย่างหนักหน่วงและจริงจังตลอดปี พ.ศ.๒๕๔๐ ทำให้พิทักษ์ยิ่งซึมซับความเข้าใจในเรื่องสิทธิของประชาชนและชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

พิทักษ์มิได้เข้าร่วมกิจกรรมคัดค้านโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไทย-พม่าเพียงเพราะว่ามันเป็นกิจกรรมนักศึกษาเท่านั้น แต่สถานการณ์แวดล้อมและประสบการณ์ได้สอนให้เขาตระหนักว่า การปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิของชุมชนในการรักษาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น เป็นภาระหน้าที่ที่เขาต้องปฏิบัติต่อไป แม้เขาจะพ้นจากการเป็นนักศึกษาแล้วก็ตาม ดังนั้นเมื่อสถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ไทย-พม่า ลื่นสุดลง **พิทักษ์**ได้รับการติดต่อจากนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้เข้าไปติดตามปัญหาและช่วยเหลือชาวบ้านในพื้นที่บ้านชมภู อำเภอเนินมะปรางจังหวัดพิษณุโลก ที่กำลังได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินกิจการระเบิดหินและโรงโม่หิน ๒ แห่งในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว **พิทักษ์** ตัดสินใจนำชมรมเข้าไปติดตามปัญหาในพื้นที่ทันที แม้ในขณะนั้นชมรมฯ จะมีปัญหาเรื่องบุคลากรอยู่ก็ตาม โดยเริ่มต้นการเข้าพื้นที่ด้วยการจัดทำค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยให้เด็กเยาวชนในพื้นที่มาเข้าค่ายดังกล่าว

“...ในปีนั้นเอง ทางชมรมได้รับการร้องขอจากชาวบ้านในบ้านชมภู ต.ชมภู อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก โดยขอให้ช่วยเป็นที่ปรึกษาในการเรียกร้อง เพื่อให้มีการเพิกถอนโรงโม่หินจำนวน ๒ แห่ง ซึ่งก่อความรำคาญให้ชาวบ้าน การทำงานเป็นไปด้วยความลำบาก เพราะมีปัญหาเรื่องบุคลากรในชมรมไม่พร้อมทำงานแต่เมื่อรับปากชาวบ้านแล้ว จำเป็นต้องเดินหน้าต่อไปการตัดสินใจ นำชมรมฯ เข้าไปผูกพันช่วยเหลือชาวบ้านนั้น เกิดขึ้นด้วยจิตสำนึก หลังจาก การพิจารณาข้อมูลและสภาพพื้นที่แล้ว ถึงแม้จะมีปัญหาเรื่องคนทำงาน ก็ตาม...”

จากการเข้าไปติดตามปัญหาของชาวบ้านอย่างจริงจังและใกล้ชิด ทำให้พิทักษ์ได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้าน แต่งตั้งให้เขา “ที่ปรึกษา” ของ คณะกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลุ่มน้ำชมภู (คอถก.) ซึ่งเป็นองค์กรที่ชาวบ้านในพื้นที่ก่อตั้งขึ้นเอง โดยมีวัตถุประสงค์แรกคือ คัดค้านการระเบิดและย่อยหินบริเวณเทือกเขาผาแดงรังกาย บ้านชมภู เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ บรรพบุรุษของชาวบ้านในอดีตโยกย้ายมาจากเวียงจันทน์ ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ หมู่บ้านนี้และบริเวณเขาที่รายล้อมได้กลายเป็นสมรภูมิสู้รบในสงครามความขัดแย้งทางความคิด ที่ยาวตลอดไปจนถึงเขาคือ มีการสูญเสียอย่างหนักไม่แพ้สมรภูมิเขาค้อ โดยเฉพาะบริเวณเขานังเกอร์หิน ก่อนที่จะถึงเนินกระเบื้อง บ้านชมภูจึงกลายเป็นพื้นที่เป้าหมายของทั้งทางการ และคนบนเขาในด้านการจัดตั้งมวลชน และสงครามความขัดแย้งทางความคิด ได้ยุติลงเมื่อมีนโยบาย ๖๖/๒๓ ออกมา

เมื่อการระเบิดและย้อยหินเริ่มส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน ไม่ว่าจะ
จะเป็นผลกระทบจากการระเบิดภูเขา จนทำให้คลองหินปูน อันเป็นต้นน้ำ
สายหนึ่งในหมู่บ้านหมดสภาพไป เสียงอึกทึกกรึกโครมจากการระเบิด
ภูเขาตั้งแต่เช้าจรดเย็น เสียงรถบรรทุกท่อตะบึงเข้าออกตลอดทั้งวัน ผุนละออง
จากโรงโม่ฟุ้งกระจายไปทั่วผืนฟ้า ก่อนร่วงหล่นปกคลุมไปทั่วหมู่บ้าน
อากาศบริสุทธิ์ก็กลายเป็นมลพิษทำลายสุขภาพของคนในท้องถิ่น และที่สำคัญ
ทรัพยากรธรรมชาติป่าเขาที่พวกเขาได้พึ่งพาอาศัยมาช้านาน ได้ถูกทำลายลง
สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านเหล่านี้ ได้สร้างให้ชาวบ้านชมภูเกิดความรู้สึก
ว่า พวกเขาถูกกระทำโดยที่ไม่มีโอกาสได้ต่อสู้มาตั้งแต่ต้น ดังนั้นภายใต้
ความรู้สึกเช่นนั้นเอง ประกอบกับที่แห่งนี้เคยเป็นสมรภูมิต่อสู้ระหว่าง ๒ ขั้ว
ความคิด ซึ่งแม้สงครามดังกล่าวจะยุติไปนานแล้ว แต่ก็ได้สร้างคุณูปการ
ให้ชาวบ้านที่นี่มีจิตวิญญาณของการเป็นนักต่อสู้ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อพวกเขารู้สึก
ถูกกดขี่อย่างรุนแรง ดังนั้น เมื่อพวกเขาตระหนักว่าผลกระทบจากโรงโม่
ที่เกิดขึ้นต่อพวกเขา มาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ราชการและนายทุน
ที่ไม่สนใจประชาชน ทำให้ชาวบ้านไม่อาจนิ่งเฉยได้ และลุกขึ้นมาต่อสู้ในที่สุด
แต่เนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีทั้งอำนาจเงิน
และอิทธิพลเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้การคัดค้านดังกล่าวไม่สามารถดำเนินไป
ได้ง่ายนัก แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะคัดค้าน แต่ฝ่ายสนับสนุนก็มีกำลังที่เข้มแข็ง
ไม่แพ้กัน เพราะมีทั้งกำลังเงินและอิทธิพลของผู้นำในท้องถิ่นรวมไปถึง
นักการเมืองระดับชาติ แต่ในที่สุดพลังการคัดค้านที่เข้มแข็งกว่าของชาวบ้าน
ประกอบกับการทำหน้าที่เป็นบริษัทที่เข้มแข็งและไม่ทอดทิ้งชาวบ้านของพิทักษ์
ก็สามารถทำให้การระเบิดและย้อยหินทั้ง ๒ แห่ง ไม่สามารถดำเนินกิจการ
ได้ต่อไป แต่ก็ต้องแลกกับแกนนำชาวบ้านหลายรายรวมทั้งพิทักษ์ได้ถูกฝ่าย
สนับสนุนฟ้องร้องดำเนินคดีจากเหตุการณ์การชุมนุมคัดค้านครั้งใหญ่เมื่อเดือน
มกราคม ๒๕๔๑

เมื่อถึงคราวแตกหน่อ	ก็สมควรแตกหน่อ
เมื่อถึงคราวแตกใบ	ก็สมควรแตกใบ
เมื่อถึงคราวออกดอก	ก็สมควรออกดอก
เมื่อถึงคราวออกผล	ก็สมควรออกผล
เมื่อถึงคราวร่วงหล่น	ก็สมควรร่วงหล่น
เมื่อถึงคราวแตกสลาย	ก็สมควรแตกสลาย

นี่คือบทเพลงแห่งกาลเวลาและชีวิต...

พิทักษ์ โตนุฐ

นอกจากพิทักษ์จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับชาวบ้านชมภู ที่คัดค้านโรงโม่หินแล้ว พิทักษ์ยังช่วยเหลือชาวบ้านในการติดตามปัญหาอุทยานทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน ประสานงานจัดหางบประมาณเข้ามาพัฒนาหมู่บ้านรณรงค์ให้เกษตรกรในหมู่บ้านเลิกใช้สารเคมี รณรงค์ให้ชาวบ้านร่วมกันปลูกป่าช่วยเหลือชาวบ้านที่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี และติดตามให้มีการรื้อย้ายอาคารและเครื่องจักรของโรงงานโม่หินออกไปจากพื้นที่ในส่วนของโรงโม่หิน

แม้ผลจากการคัดค้านของชาวบ้านทำให้ผู้ประกอบการทั้ง ๒ รายไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้อีก แต่พิทักษ์ไม่ได้หยุดภาระหน้าที่ของเขาไว้เพียงเท่านั้น เขายังคงติดตามให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเข้าติดตามตรวจสอบการใช้ที่ดินของโรงโม่หินของผู้ประกอบการโรงโม่หินรายหนึ่ง ที่อาจทำการระเบิดหินนอกเขตประทานบัตร รวมทั้งให้เอาผิดเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรู้เห็นด้วย พิทักษ์และแกนนำชาวบ้านเชื่อว่า หากสามารถเอาผิดทั้งผู้ประกอบการโรงโม่หินและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับทุจริตที่ดินได้ จะทำให้โรงโม่หินต้องปิดตนเองลงอย่างถาวร ในขณะที่การตรวจสอบทุจริตการใช้ที่ดินกำลังดำเนินไปอย่างเข้มข้นประกอบกับความมั่นใจว่าหลักฐานข้อมูลที่มีอยู่สามารถเอาผิดผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ จนทำให้พิทักษ์หลงลืมไปว่า

ตนเองกำลังเดินอยู่บนเส้นทางที่อันตรายอย่างยิ่ง

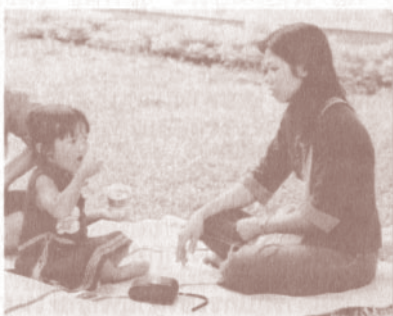
ในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ภายหลังจากที่พิทักษ์และแกนนำชาวบ้าน เข้าร่วมการประชุมกับคณะตรวจสอบที่ดิน ที่หอประชุมอำเภอเนินมะปราง โดยในการประชุมครั้งนั้นได้มีนัดหมายกันว่า ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ จะร่วมกันเข้าไปพิสูจน์แนวเขตพื้นที่ให้ชัดเจน ก่อนที่จะเดินทางกลับบ้าน พิทักษ์และแกนนำชาวบ้านอีก ๑ คน ได้แวะไปพบผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๖ เพื่อปรึกษาหารือเรื่องการพิสูจน์สิทธิในที่ดินดังกล่าว จนกระทั่งเวลาเย็น แต่ก่อนที่เขาจะได้ออกเดินทางกลับบ้านไปหาบุตรสาวที่เพิ่งเกิดมาได้เพียง ๑๕ วัน ในระหว่างที่พิทักษ์และแกนนำชาวบ้านได้ซื้อรถมอเตอร์ไซด์มาถึงทางแยกเข้าบ้านชมพู ก็ได้มีคนร้ายใช้อาวุธปืนขนาด ๑๑ มม.ยิงใส่ร่างพิทักษ์ถึง ๑๑ นัด ตั้งแต่ศีรษะและทั่วร่างกาย ทำให้พิทักษ์เสียชีวิตทันที

ในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๔ ได้มีการออกหมายจับผู้ต้องหาจำนวน ๓ ราย คือ นายสมบุรณ์ จุลพันธ์ ในข้อหาเป็นผู้จ้างวานและประสานมือปืน นายนพดล ลาภเวที ในข้อหาเป็นผู้สมรู้ร่วมคิด เจตนาทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนถึงแก่ชีวิต โดยทำหน้าที่เป็นผู้ขับขี้อักรยานยนต์ และนายสุริยะ ขุนอุตร ได้ข้อหาผู้ลงมือสังหาร แต่ตำรวจไม่สามารถจับกุมนายสุริยะได้

ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๖ ศาลจังหวัดพิษณุโลก ได้ยกฟ้องจำเลยทั้ง ๒ คน เนื่องจากหลักฐานไม่เพียงพอในการยืนยันและลงโทษจำเลยโดยทางอัยการกับภรรยาของพิทักษ์ในฐานะโจทก์ร่วมได้ดำเนินการอุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์แล้วปัจจุบัน นางยุภาภรณ์ภรรยาของพิทักษ์ก็ยังคงยืนยันที่จะดำเนินการต่อไปให้ถึงที่สุดแม้ดูเหมือนว่าความหวังที่จะเอาคนผิดมาลงโทษให้ได้ดูริบหรี่ โดยศพของพิทักษ์ยังคงถูกเก็บรักษาเอาไว้ที่วัดในหมู่บ้าน นางยุภาภรณ์ยืนยันว่า จะยังคงไม่ประกอบพิธีกรรมจนกว่าจะแล้วเสร็จหรือได้รับความคืบหน้าจนเป็นที่พอใจ การเสียชีวิตของพิทักษ์ ปัญญาชน นักอนุรักษ์ที่ยอมอุทิศชีวิตของเขาให้กับหมู่บ้านเล็กๆ เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้เป็นของชุมชนท้องถิ่นต่อไปนั้น เป็นการตอกย้ำข้อเท็จ

จริงของสงครามแย่งชิงทรัพยากรที่กำลังลุกลามไปทั่วทุกพื้นที่ของสังคมไทย
ในปัจจุบันว่า การสู้รบในสมรภูมินี้จะต้องมีการสูญเสียเกิดขึ้น เพียงแต่ว่า
จะเป็นการสูญเสียเพียงชีวิตเดียวแต่วิถีชีวิตของชุมชนคงอยู่ หรือไม่เหลือแม้
กระทั่งวิถีชีวิตของชุมชน...

● **เพ็ญพรรณ อินทพันธ์์**

ข้อมูลจาก

๑. หนังสือ "พิทักษ์ไว้ในแผ่นดิน"
จัดพิมพ์โดย ชมรมอนุรักษวัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๓. กระบวนการต่อสู้เพื่อทรัพยากรชุมชน ธันวาคม ๒๕๔๘.
๔. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ,
คณะอนุกรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่

อดีตกรรม ปักธงเหนือ

อดีตคน ๑๑๗ ปีขะอดีตย

บทกวีของดอกไม้อ

สตรีมีดวงม้อ
เกลียดแค้นลึกเป็นงาน
สตรีมีดวงตัน
ยืนหยัดอยู่ร่วมกัน
สตรีมีดวงตา
มองโลกอย่างกว้างไกล
สตรีมีดวงใจ
สร้างสมพลั่งม้อ
สตรีมีชีวิต
คุณค่าเอริชช
ดอกไม้มีหนามแหลม
บานไว้เพื่อละอัม

มันยึดถือในแก่นธาร
มิใช่ร้านทองแพรพรรณ
ไว้ป้ายปันความใจสั่ง
มีทนายมันกินแรงใคร
เพื่อเสาะหาชีวิตใหม่
มิใช่คอยชะม้อยชอน
เป็นดวงไฟไม่สิ้นผวน
ด้วยเธอด้วนก็ใครคน
อ้างรอยฉิดด้วยเหตุผล
มิใช่ปรนงามารมณ
มิใช่แย้มคอยคนชม
ความอุดมแห่งสันติน

สุระไนท์ พิศรปริชา

ฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน

กองหน้าประชาชนต่อต้านการทุจริต

**“ทำงานตรงไปตรงมา โปร่งใส
ไม่ยอมอยู่ใต้อิทธิพลคนใดที่จะเข้ามาเก็บเกี่ยวเอาประโยชน์
จากงบประมาณแผ่นดิน หรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบรังแกประชาชนได้”**

ฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน กองหน้าประชาชน แกนนำต่อต้านการทุจริต
ในองค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง ถูกคนร้ายยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๑
มิถุนายน ๒๕๔๔ บริเวณหน้าบ้านพัก เวลาประมาณ ๒๒.๓๐ น. เป็น
แกนนำฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่ง
ประเทศไทย

ฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน (อมรวงศ์สกุล) อายุ ๓๕ ปี อยู่บ้านเลขที่
๑๕๕ หมู่ ๕ ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สมรสแล้ว
มีบุตรสองคน เด็กชายนัฐภูมิ และ ต.ญ.กัญญารัตน์ เป็นชาวบ้านนากลาง
โดยกำเนิด จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังจากจบการศึกษา
ได้เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ทำงานเกี่ยวกับการก่อสร้างระยะหนึ่งจึงตัดสินใจ
กลับบ้าน และสมัครเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการในองค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง

เนื่องจากฉวีวรรณเป็นคนทำงานตรงไปตรงมา รักความถูกต้อง ทำงานโปร่งใสและไม่ยอมอยู่ใต้อิทธิพลคนใดที่จะเข้ามาเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดิน หรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบรังแกประชาชนได้ บวกกับเป็นแกนนำคนหนึ่งในการฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่อง **เครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย** ทำให้การทำงานของฉวีวรรณสร้างความไม่พอใจให้กับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นมาตลอด และฉวีวรรณก็เป็นคนหนึ่งที่มีบทบาทมากในการพัฒนาชุมชน แถมยังทำงานให้สังคมอีกหลายๆ ตำแหน่ง

ด้วยความรักความถูกต้องเป็นธรรม และทำงานเพื่อชาวบ้านมาตลอด ทำให้ฉวีวรรณหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องขัดเส้นทางผลประโยชน์ของใครบางคน ในองค์การบริหารส่วนตำบล

สถานการณ์ความรุนแรง ก่อนการลอบยิงฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน ในตำบลนากลางมีการเผชิญหน้าระหว่างอิทธิพลท้องถิ่นกลับกลุ่มชาวบ้าน ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ แกนนำการเมืองท้องถิ่นถูกลอบยิงจนบาดเจ็บจากการสอบสวน สรุปสาเหตุมาจากการค้ายาเสพติดที่ทางเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่น มีส่วนรู้เห็น และในเดือนเดียวกัน กรกฎาคม ๒๕๕๒ กลุ่มผู้รับเหมางานก่อสร้าง พร้อมกับพวกได้ข่มขู่ชาวบ้านในเขตตำบลนากลาง เพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง อบต. ที่มีการแข่งขันระหว่างคนของกลุ่มผลประโยชน์กับแกนนำของชาวบ้าน ที่ทำงานร่วมกับฉวีวรรณ

การเสียชีวิตของฉวีวรรณ เจ้าหน้าที่ธุรการขององค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อ.สูงเนิน ในขณะนั้นพบว่าได้มีความขัดแย้งกับฝ่ายบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลในการตรวจสอบการทุจริตในอบต. บ้านนากลาง อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา โดยเฉพาะการประมูลงานก่อสร้างของอบต. ที่ฝ่ายบริหาร อบต. มีความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้รับเหมา ฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน ถูกลอบยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ บริเวณหน้าบ้านพัก เวลาประมาณ ๒๒.๓๐ น. ลินเลี้ยงบิน ร่างฉวีวรรณก็ทรุดสวลงขาดใจทันที ทิ้งไว้แต่ความอาลัยอย่างสุดซึ่งแก่ชาวบ้าน และวิญญาณเกล้าที่เพาะลงกลางหัวใจ ญาติ มิตร พี่น้องประชาชน จบตำนาน การต่อสู้ของนักรบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมไว้สั้นๆ ด้วยอายุเพียง ๓๕ ปี สิ่งที่เหลือคือความทรงจำของลูกน้อย ๒ คน ที่ยังเล็กๆ อยู่ เจ้าหน้าที่ไม่ได้ให้ความสนใจกับการถูกลอบสังหารของฉวีวรรณ ชาวบ้านจึงได้แห่ศพ ฉวีวรรณ เข้าไปในตัวเมืองเพื่อขอความเป็นธรรม

ความตีบหน้าจากรายงานของตำรวจภูธรนครราชสีมา ได้รับความว่าในเบื้องต้นสาเหตุการตายมาจาก

๑. ประเด็นการประมูลงานรับเหมาก่อสร้างในเขต อบต. นากลาง
๒. การเมืองท้องถิ่นซึ่งผู้ตายเป็นแกนนำขับไล่ประธาน อบต. และการทุจริตอื่นๆ
๓. ความขัดแย้งผลประโยชน์ในกลุ่มสมาชิกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการสอบสวนเพิ่มเติม คงเหลือประเด็นการเมืองท้องถิ่นซึ่งผู้ตายเป็นแกนนำขับไล่ ประธานอบต. และการทุจริตอื่นๆ แม้ว่าทางกองกำกับการตำรวจฯ ภาค ๓ ได้เร่งรัดตำรวจภูธร จ.นครราชสีมา ให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนติดตามการจับกุมคนร้ายให้ได้ มีการ

สอบสวนปากคำพยานไป ๑๗ ปาก พร้อมกับการตรวจสอบกระสุนปืน
ไปเรียบร้อยแล้ว แต่ปัจจุบันก็ยังไม่สามารถจับกุมคนร้ายได้

นอกจากนั้น หลังเกิดเหตุการณ์กับฉวีวรรณ ประมาณเดือน
พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ สภ.อ.สูงเนิน พร้อมด้วยกลุ่ม
หัวคะแนนของนักการเมืองท้องถิ่น ได้เข้าไปค้นบ้านแกนนำซึ่งทำงาน ร่วมกับ
ฉวีวรรณ และมีกรกล่าวข่มขู่ชาวบ้านในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

นับตั้งแต่การเสียชีวิตของฉวีวรรณ มีตัวแทนเครือข่ายเหล่า
พี่น้องบ้านแห่งประเทศไทย ในฐานะแนวร่วมการเคลื่อนไหวก่อน
ฉวีวรรณ เสียชีวิตเข้ามาช่วยเหลือประสานงานติดตามความคืบหน้าคดี
และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานรัฐมนตรี โดยผ่านคณะทำงาน
ติดตามคดีเหล่านี้ที่บ้านฯ ติดตามคดีทั้งในกองกำกับตำรวจภาค ๓ และตำรวจ
จังหวัดนครราชสีมา

ในส่วนของผลกระทบต่อครอบครัวฉวีวรรณ การสังหาร
ฉวีวรรณหน้าบ้านพักของตัวเองนั้น ทำให้บุตรทั้งสองคนต้องย้ายไป
อยู่บ้านญาติ โดยที่ไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านได้เหมือนเดิมภาระการรับ
ผิดชอบครอบครัวทั้งหมดจึงเป็นของทางสามีฉวีวรรณซึ่งต้องทำงานหนักขึ้น

ถึงแม้ว่า วันนี้ยังไม่สามารถจับตัวคนกระทำความผิดได้
แต่ชาวบ้านก็มีความพยายามสืบทอดตัวคนกระทำความผิดในคดีนี้ให้ได้อย่าง
สุดความสามารถ !!!!

๑ อนุทิน จิตตะสิริ

- ข้อมูลจาก ๑. www.thaingo.org/cgi-bin/content/contents/show.pl?0050
๒. www.khonnaruk.com/html/means
๓. www.thaingo.to/aop/scmeanars.htm
๔. <http://www.manager.co.th>
๕. เรื่องราว พิษยกุล เกตุผล, กลุ่มธรรมรัฐท้องถิ่นนครราชสีมา.

ในความกล้า มีความกล้า
คลื่นมหาประซำได้ปรากฏ
ตำเนนเดินนำงามงด
กำหนดกำหนดเกิดมี

ตำนานด้านหน่อทรรฐ
โชติชดช้ำทักตักดีศรี
เส้นทางสร้างทอเสรี
ยากเย็นยังมีวัยแรงแรง

สุระนันท์ พิศรปรีชา

วิศวกรนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย

"จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เราเสียขวัญมาก เราถูกมองว่าเป็นพวกเอียงซ้าย พวกถ่วงความเจริญ ทั้งๆ ที่เราทำงานโปร่งใส มีเจตนาดี และซื่อตรงต่อหน้าที่มาตลอด แต่ก็ยังถูกมองว่าขัดขวาง แม้แต่สมาชิก อบต. ด้วยกัน ก็มองพวกเราอย่างนี้"

สุวัฒน์ วงศ์ปิยะสกลิตย์ แกนนำต่อต้านบ่อนขยะราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ถูกคนร้ายยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ เป็นหนึ่งในผู้ร่วมล่ารายชื่อประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินงานบ่อนขยะราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งส่งกลิ่นเหม็นรบกวนชาวบ้าน และคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยต้องการให้มีการยกเลิกโครงการนี้

นายสุวัฒน์ วงศ์ปิยะสกลิตย์ อายุ ๔๕ ปี อยู่ที่บ้านเลขที่ ๔๒ / ๗๑๘ - ๔ ซอย ๒ ก / ๑ หมู่บ้านจามจรี ถนนกิ่งแก้ว ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีอาชีพเป็นวิศวกร ภรรยาชื่อธีรนุช วนะโพธิ์ มีบุตร ๒ คน คือ นายนครินทร์ วงศ์ปิยะสกลิตย์ และ ด.ช.หฤฤทธิ์ วงศ์ปิยะสกลิตย์

ต้นปี ๒๕๕๓ ชาวหมู่บ้านจามจรี ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รู้สึกผิดปกติจากกลิ่นเหม็นแฉะอย่างรุนแรง เมื่อได้พยายามตรวจสอบดูที่มาของกลิ่น จึงพบว่า มีบ่อฝังกลบขยะท้ายหมู่บ้าน เมื่อเข้าไปยังบริเวณดังกล่าวก็ถูกคนที่ดูแลสถานที่ขับไล่ จากการตรวจสอบพบว่าเป็นที่ของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไพโรจน์สมพงษ์พาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้ได้รับสัมปทานจากกรุงเทพมหานคร ให้ทำการขนย้ายขยะจากอ่อนนุช ประมาณวันละ ๓,๕๐๐ ตันมาฝังกลบ ซึ่งการที่บริษัทดังกล่าวสามารถขุดบ่อขยะ ได้จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้นำในระดับท้องถิ่น ซึ่งในขณะนั้นเป็นผู้มีอิทธิพล เนื่องจากมีความใกล้ชิดและเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองตระกูลดังในจังหวัดสมุทรปราการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากบ่อฝังกลบขยะราชาเทวะนอกจากจะส่งกลิ่นเหม็นแล้วยังมีน้ำเสียไหลออกจากบ่อส่งกลิ่นเหม็นรบกวน สร้างผลกระทบต่อชาวบ้านในบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับในชุมชนกำลังขยายตัวมีหมู่บ้านในบริเวณนั้นถึง ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านจามจรี ไทยสมุทร ๑ และ ๒ ลินกรีนวิลล์ ปาร์ควิลล์ ซิตี้ และหมู่บ้านเก่าแก่ที่ชาวบ้านดำรงชีวิตด้วยการเลี้ยงปลาตามลำคลองธรรมชาติ คือ **คลองบัวเกาะและคลองบัวลอย** ซึ่งเชื่อมต่อกับ **คลองประเวศน์บุรีรมย์** อันเป็นสายน้ำที่สำคัญของชาวอำเภอบางพลี และใกล้เคียง ทั้งยังสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน โดยเฉพาะโรงพยาบาลบางนา โรงพยาบาลจุฬารัตน์ และโรงเรียนพรหมพิบูลทอง ที่อยู่ห่างจากบ่อขยะไม่ถึง ๒ กม. ซึ่งทั้งหมดนี้ หมู่บ้านจามจรีอยู่ใกล้ที่สุดรับสภาวะกลิ่นขยะมากที่สุด บางวันขยะมากจนออกมาไม่ได้

ในเบื้องต้น บริษัทรับปากว่าจะทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น แต่หลังจากนั้นความเดือดร้อนกลับรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากการขาดความรับผิดชอบของนายทุนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ในสมัยนายพิจิตต รัตตกุล เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และทางจังหวัดสมุทรปราการ ทำให้ชาวบ้านรวมกลุ่มออกมาคัดค้านไปยังหน่วยงานต่างๆ

การต่อสู้ในช่วงแรกอาศัยแรงผลักดันจากครอบครัวของ **นายสุวัฒน์ วงศ์ปิยะสกลิตย์** เป็นแกนนำต่อต้านบ่อขยะ และเป็นนักสู้ภาคประชาชนคนเดียวในรอบหลายปีที่ผ่านมาที่ค่อนข้างมีฐานะดี ซึ่งมีน้อยมากในหน้าประวัติศาสตร์การต่อสู้ภาคประชาชน ที่คนมีฐานะจะมาต่อสู้เป็นกองหน้าประชาชน โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และ ๖ ตุลา ๒๕๑๙ แต่ฐานะเท่านี้เมื่อเทียบกับอิทธิพลคนเถื่อนคับเมือง และยังเกี่ยวโยงผลประโยชน์กันทั้งนักการเมืองข้าราชการหลายหน่วยงานด้วยแล้ว ชีวิตของสุวัฒน์ ก็เป็นเพียงแมลงเล็กๆ ที่พร้อมจะถูกสังหารอย่างไร้ความปราณี !!!

สุวัฒน์ ได้ซื้อบ้านและอยู่ที่นั่นมานาน ต้องผจญกับกลิ่นเหม็นของขยะอย่างรุนแรง รวมทั้งกลิ่นก๊าซที่เกิดจากการกลบฝังไม่สนิทอีกด้วย นั่นเป็นสาเหตุที่สุวัฒน์ไม่ยอมและยืนยันคัดค้านมาโดยตลอดด้วย ความต้องการเพียงแค่อบ่ขยะไม่อยู่ติดบ้านเท่านั้น

สุวัฒน์และแกนนำคนอื่นๆ จึงเริ่มศึกษาหาข้อมูลขึ้นมาต่อสู้คัดค้านโครงการนี้ แต่สิ่งที่พบกลับมากกว่าเรื่องขยะ นั่นคือเรื่องความไม่ชอบมาพากลของการสัมปทานบ่อขยะแห่งนี้ และยังโยงใยผลประโยชน์จากการเบียดบังเอาทรัพย์สินแผ่นดินจำนวนมหาศาล การซื้อขายที่ดินสร้างบ่อขยะ และถึงที่สุด

ปัญหามิใช่จบลงเพียงแค่การร้องบอขยะ แต่ปัญหาที่ค้นพบมีทั้งเรื่องการจัดซื้อที่ดิน การประมูลโครงการ และความไม่ชอบมาพากลเรื่องการแก้ไขพระราชบัญญัติผังเมือง

เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นเป็นใจให้ขบวนการโกงชาติและขบวนการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ยิ่งนานวันการต่อสู้ของสุวรรณ ยิ่งมองเห็นคำตอบได้ชัดว่าตนเองต้องเจออะไร แม้ว่าสุวรรณจะเริ่มเพลาลบบทบาทตนเองลงไป และแม้ว่านายสุวรรณจะพยายามทำหนังสือร้องขอความคุ้มครองจากผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ เพราะทราบมาโดยตลอดว่ามีการวางแผนสังหารตน กลุ่มผู้มีอิทธิพลเคยกล่าวตักเตือนและข่มขู่ไว้ว่า หากไม่ยุตินายสุวรรณย่อมพบจุดจบ แต่ด้วยความเชื่อว่าเป็นที่กฎหมายยังคงศักดิ์สิทธิ์อย่างเสมอภาคต่อทุกคน ทำให้สุวรรณเชื่อมั่นว่าตนเองคงไม่เป็นอะไรมากนัก !!!

๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ นายสุวรรณ ถูกกระหน่ำยิง ๔ นัดซ้อน ขณะนั่งร่วมปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ต่อต้าน ฯ บริเวณร้านค้ากลางชุมชนในหมู่บ้านจามจุรี ม.๑๕ ต.ราชาเทวะ นายสุวรรณเสียชีวิตทันที และหลังจากนั้นอีกไม่กี่วัน ๑๕ แกนนำที่คัดค้านบ่อขยะราชาเทวะ ได้รับการแจ้งชื่อจากผู้มีอิทธิพลว่าเตรียมตัวตายได้ !!! ถ้ายังยุ่งเรื่องนี้อยู่ อนาคตจ๋า ? นี่แหละประเทศไทยในวันนี้ ที่ตอบแทนคนดี ๆ ด้วยกระสุนปืน ...

ครอบครัวของสุวรรณ และทางกลุ่มได้เข้ายื่นหนังสือเรียกร้องต่อประธานวุฒิสภา และกองกำกับการตำรวจปราบปราม จากการสอบสวนเบื้องต้น สันนิษฐานประเด็นสังหารมาจากการคัดค้านบ่อขยะราชาเทวะ อาจเป็นการร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบ่อขยะและนักการเมืองท้องถิ่น

เดือนกรกฎาคม ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าตรวจค้นบริเวณบ่อขยะราชาเทวะ ยึดเอกสารได้จำนวนหนึ่ง พบรถวอลโว่สีเทา-ดำ ที่พยานเห็นในวันเกิดเหตุ มีการสอบสวนหัวหน้ารักษาความปลอดภัยของบ่อขยะราชาเทวะ ซึ่งอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ และได้จับกุมในข้อหาใช้อาวุธและเครื่องกระสุนโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ได้ประกันตัวออกไปโดย หจก.ไฟโรจน่าฯ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม

ลำดับความเป็นมาของบ่อขยะ

ปี ๒๕๔๐ หจก.ไฟโรจน่าฯ ได้เริ่มดำเนินโครงการกำจัดขยะโดยวิธี ผังกลบ ในตำบลราชาเทวะ นำขยะเข้าไปผังกลบตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากหน่วยงานราชการ ปี ๒๕๔๓ มีการออกไปอนุญาตจากหน่วยงานระดับจังหวัด โดยนายสมบูรณ์ สุขสำราญ ผู้ว่าฯ ได้อนุมัติการใช้พื้นที่ในตำบลราชาเทวะเป็นที่ผังกลบขยะ ก่อนมีการแก้ไข พ.ร.บ.ผังเมืองเพื่อกำหนดประเภทการใช้พื้นที่ในเขตตำบลราชาเทวะ และการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และในระดับตำบล โดยนายทรงชัย นกขมิ้น ได้อนุมัติการใช้พื้นที่โดยปราศจากการปรึกษากับสภา อบต. และเดือนสิงหาคม ๒๕๔๓ นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ รมช. มหาดไทย ออกกฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ ๔๖๓ ปี ๒๕๔๓ ตามความใน พ.ร.บ.ผังเมือง พ.ศ.๒๕๑๘ เพื่อเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้พื้นที่ในตำบลราชาเทวะ จากที่อยู่อาศัยหนาแน่นเป็นพื้นที่ที่สามารถประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยได้ ซึ่งกระทำการหลังจากการอนุมัติของผู้ว่าฯ สมุทรปราการและ อบต.ราชาเทวะ

สถานการณ์ความรุนแรง

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๔ นายประพันธ์ ไบสุวรรณ หนึ่งในแกนนำกลุ่มคัดค้านบ่อทิ้งขยะ และเจ้าของร้านขายของชำในบริเวณกลางหมู่บ้านได้ถูกยิงข่มขู่บริเวณท้ายรถยนต์ซึ่งจอดบริเวณโรงรถภายในบ้าน ในหมู่บ้านจามจุรีเดือนมีนาคม แกนนำกลุ่มได้ถูกขู่จาก สมาชิก อบต. โดยเป็นการฝากคนมาบอกผ่านถึง ๒ ครั้งว่าจะคนที่คัดค้านโครงการบ่อทิ้งขยะจะไม่มีหัว หากไม่หยุด

ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ๒๕๔๔ มีการโทรศัพท์ ปล่อยข่าว ชุมชู้แกนนำก่อนมีการเคลื่อนไหวชุมนุมคัดค้านตลอดเวลา โดยในครั้งหนึ่งที่ทางกลุ่มได้ติดตามจนรู้ว่าคนที่โทรมาชมชูนั้นทำงานอยู่ในบ่อกำจัดขยะของ ทจก. ไทโรจน์ฯ มีการแจ้งความแต่ก็ไม่สามารถดำเนินคดีได้

วันที่ ๒๑ เมษายน มีโทรศัพท์มาชมชู้แกนนำถึง ๓ คน ในวันเดียวกัน ในช่วงแรกทางกลุ่มผู้คัดค้านได้ประสาน เพื่อขอสนับสนุนข้อมูล และคำปรึกษา จากสมาชิกวุฒิสภาในพื้นที่ คือ **นายจรรยา ยังประกาศ** ในช่วงแรก รวมทั้งได้มีการพยายามเคลื่อนไหวในวุฒิสภา ให้มีการดำเนินคดีกับทาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ ในข้อหาละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และอนุมัติโครงการโดยขัดต่อกฎหมายผังเมือง และภายหลังการเสียชีวิต ของ **สุวัฒน์ วงศ์ปิยะสถิต** เจ้าหน้าที่จากสำนักงานส.ว.จรรยา ได้เข้ามาช่วย ประสานงานทั้งเรื่องคดีการลอบสังหารสุวัฒน์ และติดตามเรื่องอื่นๆ

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ทางกลุ่มคัดค้านได้ประสานไปยัง **ส.ว.จรรยา ยังประกาศ** จังหวัดสมุทรปราการ และ **ส.ว.ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ** จังหวัดนครราชสีมา ลงพื้นที่มาตรวจสภาพ พร้อมกับติดตามเจ้าหน้าที่ ในระดับจังหวัดให้ประสานกรมควบคุมมลพิษมาตรวจมาสอบ พบว่า

๑. บริเวณฝังกลบเป็นดินกดทับทำให้เกิดเป็นรอยแยก ซึ่งส่งกลิ่น ออกมา

๒. บริเวณฝังกลบไม่ได้ปิดทับด้วยดินแต่ใช้ผ้าใบคลุม

๓. บริเวณฝังกลบมีการรับปริมาณขยะมากเกินไป

นอกจากนี้ พบว่ามีการปนเปื้อนของน้ำขยะลงสู่ลำน้ำใต้ดินในระดับสูง จึงได้ทำหนังสือถึงบริษัทฯ กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ อบต. ราชاتهเวะ พร้อมข้อเสนอให้มีการยกเลิกสัญญา แต่ไม่มีการตอบสนองจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทางกลุ่มผู้คัดค้านโครงการฯ โดย **นายสุระศักดิ์ พิมพ์พันธ์**

นายสมเกียรติ รอดน้อย นายกมล ณ เอ็งย่อง ก็ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองให้ดำเนินการเอาผิดกับนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร นายสมบุรณ์ สุขสำราญ ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ นพ.สัญญา วัฒนา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ นายประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลี นายอำเภอบางพลี และนายทรงชัย นกขมิ้น ประธานบริหาร อบต. ราชاتهเว ในข้อหาละเว้นปฏิบัติหน้าที่จนเป็นเหตุให้ชาวบ้านเดือดร้อน ต่อมาศาลปกครองมีคำสั่งให้ อบต.ราชاتهเว ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อยับยั้งการกระทำของ หจก. ไฟโรจน์ฯ อันก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จนกว่าจะมีคำสั่งชี้ขาด

เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่ศาลปกครองกลาง ได้มีการอ่านคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีร้องเรียนขอขะราชาเทวะ อำเภอ บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ให้แก้ไขคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น โดยให้เพิกถอนใบอนุญาตที่ออกให้กับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไฟโรจน์ สมพงษ์พาณิชย์ ประกอบ กิจการกำจัดมูลฝอย ที่ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ให้มีผลตั้งแต่วันที่พ้นกำหนด ๙๐ วันนับแต่มีคำพิพากษา ซึ่งในระหว่างที่ คำพิพากษาศาลปกครองยังไม่มีผลบังคับ และห้างหุ้นส่วนจำกัดฯ ยังจำเป็นต้องประกอบกิจการกำจัดมูลฝอยที่ตำบลราชาเทวะ ตามสัญญาที่ทำไว้กับผู้ว่าฯ กทม. ดังนั้นจึงมีคำสั่งให้นายกอบต. ราชاتهเว และผู้ว่าฯ กทม. ควบคุมดูแล หจก.ไฟโรจน์ฯ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ ตามคำแนะนำของกรมควบคุมมลพิษโดยเคร่งครัด หากปรากฏว่า มีการฝ่าฝืนให้ นายก อบต. ราชاتهเวดำเนินการตามกฎหมาย ส่วนผู้ว่าราชการ จังหวัดสมุทรปราการ และนายอำเภอบางพลี ต้องควบคุมดูแลนายกอบต. ราชاتهเว ให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาโดยเคร่งครัด

หลังจากเกือบ ๒ ปี สำหรับคดีสังหารสุวัฒน์ ตำรวจสามารถจับกุมผู้จ้างวานและกลุ่มมือปืนที่ลงมือสังหารสุวัฒน์ มาดำเนินคดีได้ทั้งหมด และวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ ที่ศาลอาญา ผู้พิพากษาได้อ่านคำพิพากษาคดี

สังหารสุวัฒน์ ที่พนักงานอัยการฝ่ายคดีอาญา ๑๐ และบุตรชาย ๒ คน
ของสุวัฒน์ ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องในความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
และไตร่ตรองไว้ก่อน ใช้จัญวานให้ฆ่าผู้อื่นและ กระทำผิด พ.ร.บ.อาวุธปืน
เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เชื่อว่าจำเลยทั้งห้ากระทำความผิดตามฟ้องจริง
จึงพิพากษาประหารชีวิต แต่ชั้นสอบสวนจำเลยที่ ๑-๓ และ ๕ ให้การ
รับสารภาพเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ลดโทษให้ ๑ ใน ๓ ให้จำคุก
ตลอดชีวิตจำเลยที่ ๑-๓ และ ๕ ในความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นฯ
สำหรับความผิด พ.ร.บ.อาวุธปืน ให้จำคุกจำเลยที่ ๑ เป็นเวลา ๖ เดือน
และจำเลยที่ ๒ - ๓ เป็นเวลา ๘ เดือน แต่เมื่อลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแล้ว
จึงไม่ต้องนำความผิดกระทงอื่นมารวมอีก ส่วนจำเลยที่ ๔ คงให้ประหารชีวิต
สถานเดียว

ภายหลังมีคำพิพากษา **นางธีรณัฐ วนะโพธิ์** ภรรยาผู้ตาย กล่าวว่า
พอใจกับคำพิพากษาที่ให้ประหารชีวิต แม้มลุ่มมือปืนจะได้ลดโทษเหลือจำคุก
ตลอดชีวิต แต่ถือเป็นโทษสูงสุดแล้ว แต่อย่างไรก็ตามคงไม่อาจชดเชยกับ
ชีวิตของสามีได้

● **อนุทิน จิตตะสิริ**

- ข้อมูลจาก ๑. <http://www.komchadluek.com> วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. ไทยรัฐ ปีที่ ๕๕ ฉบับที่ ๑๗๑๓๓ วันเสาร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๗
๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด หน้า ๑๕ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗
๔. <http://www.thaingo.org/cgi-bin/content/contents/>)
๕. นิตยสารฟ้าเดียวกัน ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔, ตุลาคม-ธันวาคม ๑๔๔๗.

นายบุญถม นิ่มน้อย

หนทางแห่งทองทา

ในหน้การกันั้นมิทาง
ทางน้อยลึงทาเงิน
ระอ่าอ้กัวันหนึ่ง
จะเรียกรวดและฟาดไฟ
เมื่อนั้นแหละเงินงาม
เพชรกายจะฉายอับ
และทางน้อยละถมเนื่อ
ระเทิดทวยจะฉายอ้าง
ทางน้ลึงปรากฏ
ตราบใดที่ทญ่ายัง
การเกิดต้องเลืบปด
ในลายฝนมิลายฟ้า
มาเถิดมาทุกขียาก
อ่ยาทอ้งเลอรั้งออง
ก้าอแรกที่เราย่าง
บ่าเถื่อนในบฐพี

เบลือออ้ออ้ออ้อไรคนดิน
เป็นเงางามจะอวมอ้อ
ซึ่งตะอ้นอ้นอ้อไฟ
บรลัยทญ่าล่งอ้ออ้ออ้อ
รวอวมจะตามลึบ
อ้อเงินยอองแห่งอ้ออ้ออ้อ
เพื่อภาอะแห่งอ้ออ้ออ้อ
อ้อยอเคยเคยทอคราอ้ออ้อ
ทออไปอ้ออ้อทออ้ออ้อ
ก็บ้งใจที่อ้ออ้ออ้อ
ต้อออ้ออ้ออ้อและทอมา
ในผาทบมิอ้ออ้ออ้อ
มานั้นนากกับเพื่ออ้ออ้ออ้อ
จะเรื่ออ้อในอ้ออ้ออ้อ
จะอ้ออ้ออ้ออ้ออ้ออ้อ
อ้ออ้ออ้ออ้ออ้ออ้อ

เมารัตนนิ พงษ์ไพบูลย์

บุญสม นิ่มน้อย

นักอนุรักษ์ผู้พิทักษ์ทะเลไทย (บ้านแหลม)

" เกิดมาคนเดียว ก็ตายคนเดียว
เราทำเพื่อประชาชน ทำเพื่อชาวบ้าน "

โครงการก่อสร้างโรงกลั่นปิโตรเคมีขนาดใหญ่ ของบริษัทสยามกลัฟปิโตรเคมีคอล จำกัด บนพื้นที่ชายฝั่งบริเวณอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี กำลังจะนำหายนะมาสู่ระบบนิเวศของพื้นที่ชายฝั่งของอ่าวไทยตอนใน ทำให้ชาวบ้านในตำบลบางแก้วซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน หรือทำนาเกลือ ต่างเกรงกลัวถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม และได้รวมตัวกันต่อสู้คัดค้านการดำเนินการก่อสร้างของบริษัท โดยทำการขัดขวางไม่ให้มีการนำเครื่องจักรหนักเข้าสู่พื้นที่ก่อสร้าง

บุญสม นิ่มน้อย แกนนำกลุ่มอนุรักษ์และคัดค้านการก่อสร้างโครงการดังกล่าวถูกยิงเสียชีวิตเมื่อใกล้ค่ำ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๔ ขณะที่มีอายุ ๔๔ ปี และมีพิธีฌาปนกิจศพไปเมื่อ วันจันทร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่ผ่านมานี้เอง

บุญสม นิ่มน้อย เกิดเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๐๐ สมรสกับนางกรีน นิ่มน้อย แต่ไม่มีบุตรด้วยกัน พักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ ๕ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ประกอบอาชีพค้าขาย รับซื้อสัตว์น้ำจากทะเลเพื่อนำไปขายนักท่องเที่ยว และชาวบ้านทั่วไปที่อำเภอชะอำ

อุปนิสัยของบุญสม เป็นคนจิตใจดี ไม่สูบบุหรี่และไม่เล่นการพนัน ชอบช่วยเหลือชาวบ้าน จึง เป็นที่รักของคนในชุมชนโดยเฉพาะเด็ก ๆ

บทบาทในชุมชน คือ เป็นกรรมการชมรมอนุรักษ์ทะเลอำเภอบ้านแหลม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว และเป็นแกนนำคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันหรือโรงแยกคอนเดนเสท

ปลายปี ๒๕๕๓ บริษัทเพชรบุรีเทอร์มินัล จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของคลังเก็บน้ำมันตั้งอยู่ที่หมู่ ๕ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้ร่วมกับ บริษัท สยามกัลฟ์ปิโตรเคมีคอล จำกัด ริเริ่มโครงการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันหรือโรงแยกคอนเดนเสทในพื้นที่ที่ติดต่อกับคลังน้ำมันดังกล่าว โดยไม่มีการคัดค้านจากชาวบ้าน เนื่องจากไม่ทราบข้อมูลมาก่อน โดยทราบแต่เพียงว่าจะมีการก่อสร้าง "สนามกอล์ฟ" เท่านั้น

ต่อมาในปี ๒๕๕๔ เมื่อทราบว่าจะมีโครงการก่อสร้างโรงแปรรูปคอนเดนเสทและน้ำมันดิบของบริษัทสยามกัลฟ์ปิโตรเคมีคอล มูลค่า ๒ พันล้านบาท ชาวบ้านใน ๔ ตำบล ประกอบด้วย ตำบลบ้านแหลม บางขุนไทร ปากทะเล และแหลมผักเบี้ย จึงได้รวมตัวกันเป็น "ชมรมอนุรักษ์ทะเลอำเภอบ้านแหลม" ออกมาคัดค้าน เนื่องจากพบว่าโครงการนี้มีได้มีแต่โรงแยกคอนเดนเสทเท่านั้น ยังมีโรงกลั่นน้ำมันและอุตสาหกรรมต่อเนื่องประเภทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งจะมีมลพิษที่อันตราย และโครงการที่ตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งทะเลจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน และระบบนิเวศชายฝั่งทะเลของอ่าวไทยตอนใน ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะเมื่อมองภาพรวมจะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่เชื่อมต่อมาจากพื้นที่ราบลุ่มบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งอาศัยพักพิงของนกที่มีสถานภาพถูกคุกคามในระดับโลก ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชนิด และอีก ๔ ชนิดที่มีสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม ในช่วงฤดูหนาวพื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณนี้เป็น

แหล่งอาศัยของนกน้ำและนกชายเลนจำนวนมาก รวมแล้วไม่ต่ำกว่า ๓๕ ชนิด เช่น นกปากช้อนหน้าดำ นกชายเลน ปากช้อน นกชายเลนขาเขียวลายจุด เป็นต้น

นอกจากนี้พื้นที่ทุ่งหญ้าในบริเวณใกล้เคียง ยังเป็นที่อาศัยพักพิงของ นกอินทรีปีกลาย อย่างน้อย ๑๐ ตัว และนกอินทรีหัวโหล่ขาว ไม่ต่ำกว่า ๔ ตัว ซึ่งนกทั้งสองชนิดล้วนมีสถานภาพมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ในระดับโลก ทำให้พื้นที่อ่าวไทยตอนในมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ในระดับโลก

ในส่วนของตำบลบางแก้ว ซึ่งเป็นตำบลเล็ก ๆ ตำบลหนึ่งของอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีอาณาเขตด้านทิศตะวันออกติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและมีลักษณะพื้นทะเลเป็นดินโคลนเป็นแหล่งกำเนิดหอยแครงตามธรรมชาติ และแหล่งขยายพันธุ์หอยแครงที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพประมงชายฝั่งและแปรรูปอาหารทะเล ผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวมีนิสัยรักสงบ และสามัคคีกลมเกลียวเป็นหมู่คณะ มาโดยตลอด

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งโดยปราศจากการวางแผนอย่างรอบคอบได้

ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างรุนแรง ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นได้ทั่วไปตลอดแนวชายฝั่งของประเทศ ดังนั้น การก่อสร้างโรงงานปิโตรเคมีดังกล่าวอาจนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่อย่างไร้การควบคุม อันนำมาซึ่งหายนะแก่ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำในบริเวณดังกล่าว โดยชาวบ้านในพื้นที่รายงานว่าได้มีบริษัทเอกชนมาขออนุญาตที่ดินบริเวณชายฝั่งกว่า ๖,๒๐๐ ไร่ ในพื้นที่บ้านบางแก้ว และบ้านปากทะเลที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเตรียมพัฒนา นิคมอุตสาหกรรม ซึ่งคาดว่าเป็นการรองรับโรงกลั่นปิโตรเคมีขนาดใหญ่ที่กำลังมีความพยายามดำเนินการก่อสร้างในพื้นที่

บุญสม นิ่มน้อย ในฐานะชาวบ้านคนหนึ่ง ในตำบลบางแก้ว ที่เห็นว่าโครงการดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อชุมชน จึงลุกขึ้นต่อสู้ตั้งแต่เริ่มต้นพร้อม

สมาชิกในครอบครัวร่วมกับแกนนำคนอื่น ๆ ในนาม "ชมรมอนุรักษ์ทะเลอำเภอบ้านแหลม" จนกระทั่งได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านสนับสนุนให้เป็นสมาชิก อบต. ในช่วงปลายปี ๒๕๔๔ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวบ้านในการต่อสู้กับโครงการผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบุญสมทำหน้าที่ประสานงานกับชาวบ้านในพื้นที่ในเรื่องต่างๆ เช่น การเรียกประชุมแจ้งข่าว การล่ารายชื่อ เป็นต้น

นอกจากกิจกรรมในการคัดค้านโครงการแล้ว "ชมรมอนุรักษ์ทะเลอำเภอบ้านแหลม" ยังดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อดูแลอนุรักษ์ป่าชายเลนและทะเล โดยได้ร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐ เช่น การปลูกป่าชายเลน เป็นต้น

การต่อสู้ของบุญสมและชาวบ้านแห่งบ้านบางแก้วเป็นไปอย่างโดดเดี่ยว ปราศจากความเห็นใจและใส่ใจจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสีงแวดล้อม แม้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่อ **อนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar)** ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ แต่ยังไม่มีความรอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์อย่างเป็นทางการแต่อย่างใด

ชาวบ้านในพื้นที่โดยเฉพาะแกนนำเองก็ตระหนักว่า การลุกขึ้นมาต่อสู้กับโครงการนี้นั้นมีอันตราย **กรี นิมน์น้อย** เคยถามบุญสมว่ากลัวไหม แต่เขาก็ตอบอย่างมั่นใจว่า "ไม่กลัว เกิดมาหนเดียวก็ตายหนเดียวก็เราทำเพื่อประชาชน ทำเพื่อชาวบ้าน"

ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๔ เวลาประมาณทุ่มเศษ ขณะขับรถจักรยานยนต์กลับจากการประชุม เรื่องยาเสพติดร่วมกับชาวบ้านที่วัดคงคาราม บุญสม ถูกยิงเสียชีวิตในที่เกิดเหตุทันที

หลังจากที่ศพของบุญสมตั้งบำเพ็ญกุศลได้ ๑๐ วัน ชาวบ้านได้นำศพไปยังศาลากลาง เพื่อเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่เร่งติดตามจับกุมคนร้ายให้ได้ ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงออกหมายจับผู้ต้องหารวม ๒ คน แต่ศาลชั้นต้น

พิจารณาฟ้องในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เพราะไม่มีหลักฐานที่เพียงพอในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เนื่องจากคนที่เห็นเหตุการณ์ไม่กล้าเป็นพยาน เพราะถูกข่มขู่จนต้องหนีไปอยู่ที่อื่นไม่สามารถที่จะติดตามได้ แต่ชาวบ้านก็ได้ตั้งข้อสงสัยถึงความจริงจังของเจ้าหน้าที่ในการเก็บหลักฐานที่เป็นวัตถุในที่เกิดเหตุซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งนอกจากประจักษ์พยาน

การเสียชีวิตของบุญสมสร้างความเศร้าโศกให้กับกริ นีน้อย ภรรยา และญาติพี่น้อง รวมทั้งชาวบ้านในกลุ่มเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกริ ภรรยา นั้นได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก จากเดิมที่เคยมีบุญสมคอยช่วยรับซื้อ และต้มสัตว์ทะเลที่รับซื้อจากชาวบ้าน เพื่อเตรียมไปขายในตลาดอำเภอชะอำ รวมทั้งเป็นผู้ส่งของให้แก่ลูกค้า แต่หลังจากการเสียชีวิตของบุญสม กริจึงขาดผู้ช่วยจนทำให้บางครั้งไม่สามารถไปขายของได้ เพราะต้องเป็นคนจัดเตรียมของต่างๆ ด้วยตนเอง

แม้ครอบครัวและชาวบ้านจะเศร้าโศกคับแค้น ต่อการจากไปของบุญสม แต่ได้แปรความคับแค้นนั้นเป็นความสามัคคีกันมากขึ้น และประกาศ ที่จะต่อสู้คัดค้านโครงการอย่างถึงที่สุดโดยมีอารมณ์ แสงจินดา น้องสาวของบุญสม เข้ามามีบทบาทเป็นแกนนำและได้รับเลือกให้เป็นสมาชิก อบต. แทนบุญสมพี่ชาย

ต่อมา นางสาวไกล่รุ่ง เพิ่มสิน สมาชิกอบต.บางแก้ว และแกนนำกลุ่มคัดค้านร่วมกับบุญสม ได้ยื่นคำร้องเรียนต่อ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ ตามเลขรับคำร้องที่ ๕๕๔/๒๕๔๕ โดยมีประเด็นหลักที่ร้องเรียน ได้แก่

๑. การก่อสร้างโรงงานจะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของชาวบ้านในพื้นที่
๒. โครงการดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่าชายเลนหลายพันไร่
๓. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) เป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง
๔. งานมวลชนของโครงการสร้างความแตกแยกในหมู่ชาวบ้านระหว่างกลุ่มที่ให้การสนับสนุนกับผู้คัดค้าน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านพลังงานและอุตสาหกรรมตรวจสอบคำร้องนี้ และอยู่ในระหว่างการจัดทำร่างรายงานการตรวจสอบ

โครงการนี้หยุดชะงักไปประมาณเกือบ ๒ ปี จนกระทั่งเดือนเมษายน ๒๕๔๗ ปรากฏว่าสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับรองรายงานผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ชาวบ้านจึงได้รวมตัวเคลื่อนไหวคัดค้านอีกครั้ง จนกว่าจะได้รับชัยชนะ

● บังอร จงเลิศตระกูล

ข้อมูลจาก

๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. การสัมภาษณ์ นางกรี นิ่มน้อย ภรรยา
๓. Website ของสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย

นายบุญองค์ อินทะวงศ์

ตายสิบเกิดแสน

มองดูความจริงสิ พี่น้องเองเพื่อน

มองเห็นผู้คนที่ตาย ความตาย ความดับ

มองเห็นผู้คนที่แค้น ทั้งแดนดินตั้งแดนบาป

ถูกเขารบราบ ถูกเขารบราม เขาตาม

มองดูความจริงสิ ขี้วัดโปรดเตือน

มองเห็นผู้ข่มเหง บรรเลงเพลงที่กตัญ

มองหาก็ก้มองหาย ความจริงตายเสียแดดเงา

เขาตาม เขาตามหา พี่เฒ่าเช่น

ยืนบนความเป็นธรรม ลือลือหน้าด้วยลือลือ

ตายสิบเกิดเป็นแสน เพื่อโถมแทนผู้ลือลือ

พันเพื่อองจักรพัน ละอองกัลเท่งเงาเปรียบ

มารวมกันทยอยขึ้น แม่นาบบินและพันฟ้า

ตายในความเป็นธรรม คนเลวคำติดตรา

เคียดคมประกายแสง ลือลือแรงคนก้อ

นักศึกษาประชาชน และมดลือลือข่มขึ้น

แล้ววันหนึ่งของเราจะมาถึง มาถึงซึ่งชัยโชติ....

อรชัย จันทร์มาธ

บุญยงค์ อินตะวงศ์

นักต่อสู้เพื่อปกป้องผาขุนน้ำ

เขา "ผางาม" เป็นขุนน้ำของประชาชน
ทำไมเจ้าหน้าที่จังหวัดถึงประกาศให้ผางามเป็นแหล่งหิน
ที่ไม่ใช่แหล่งหิน แต่เป็นขุนน้ำที่หล่อเลี้ยงชาวบ้านมาแต่ครั้งรุ่นปู่ย่า ตายาย
เราควรจะอนุรักษ์ไว้ ไม่ยอมให้ใครมาทำลาย

บุญยงค์ อินตะวงศ์ อายุ ๔๒ ปี อาชีพค้าขาย อยู่บ้านเลขที่ ๒๐๒ หมู่ ๑ บ้านร่องห้า ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร่องห้า บุญยงค์ เกิดและเติบโตที่นี่ จึงทำให้มีความผูกพันกับ "ผางาม" ซึ่งเป็นภูเขาที่สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่หมู่บ้านร่องห้าและหมู่บ้านร่องเจริญเพราะ "ผางาม" หรือ "ดอยแม่ออกฮู" มีลักษณะเป็นภูเขาหินปูนสูงชันมีเนื้อที่ประมาณ ๐.๕ ตารางกิโลเมตร มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณและป่าเขาหินปูน พื้นที่รอบเขาทั้งหมดถูกประกาศให้เป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ทำให้ชาวบ้านใช้พื้นที่โดยรอบทำนาเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากผางามเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยมีตาน้ำในภูเขาซึ่งมีน้ำมากพอที่ชาวบ้านสามารถขุดลำเหมืองต่อเนื่อง เป็นระบบมาจนถึงนาเพื่อใช้ในการเกษตรนับพันไร่ได้ตลอดทั้งปีแม้ในฤดูแล้ง

ดอยแม่ออกฮู มีน้ำออกจากรูตลอดเวลา เมื่อก่อนชาวบ้านมีความเชื่อว่าพอเดือน ๑๐ ทุกปี ชาวบ้านจะร่วมกันจัดประเพณี **दानข้างเผือก** ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จะแปลงข้างเผือกไปถวายที่หินผาลูกนี้เพื่อทำพิธีขอฟ้าฝนให้ตกลงมา เพื่อให้ได้ทำนาตลอดปี ข้างในภูเขาจะเป็นโพรงถ้ำมีน้ำไหลตลอดเวลา เป็นแหล่งน้ำของชาวบ้านและเป็นที่ยึดถือศรัทธามากด้วย

เมื่อปี ๒๕๒๒ ดอยแม่ออกฮู ถูกระเบิดไปบางส่วนเพื่อนำกรวดหินไปสร้างถนนหนทางในหมู่บ้าน จนปี ๒๕๓๒ บริษัทหาญกิตติชัย จำกัด ได้ขายให้บริษัทผางามก่อสร้าง จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจของนักการเมืองพรรคหนึ่ง โดยการอนุญาตขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งที่ชาวบ้านไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารใดๆ มาก่อน และเกิดผลกระทบเพิ่มขึ้นตามมาจนถึงปี ๒๕๔๐ ชาวบ้านบริเวณตำบลผางาม ต่างได้รับความเดือดร้อนจากการระเบิดและฝังหินบริเวณดอยแม่ออกฮูของบริษัทดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ผลกระทบแก่ชาวบ้านในท้องถิ่น ดังนี้

๑. ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำธรรมชาติที่ชาวบ้านได้ใช้น้ำทำการเกษตร และเป็นแหล่งต้นน้ำที่ไหลต่อไปสู่ลำห้วยอื่นๆ ในพื้นที่ โดยเฉพาะห้วยแม่ต๋ำก

๒. ทำลายธรรมชาติความเงียบสงบและทัศนียภาพที่สวยงามของภูผา

๓. เกิดเสียงดังรบกวน สร้างความรำคาญแก่ชาวบ้านและก่อให้เกิดมลพิษ เช่น ฝุ่น ละออง ตกลงในแหล่งน้ำและบ้านเรือน

๔. ก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจกับคนในท้องถิ่นอันเกิดจากฝุ่นละออง

๕. ทำให้ถนนเสียหายเป็นหลุมเป็นบ่อใช้การไม่ได้

๖. สร้างความหวาดผวให้กับชาวบ้านที่ทำการเกษตรบริเวณผาแม่ออกฮู หากมีการระเบิดหิน เกรงจะถูกสะเก็ดหินทั้งขนาดเล็กและใหญ่ที่หล่นลงมาและทำให้ได้รับอุบัติเหตุ

๗. ชาวบ้านได้รับอุบัติเหตุจากการขนส่งหิน

๘. มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีพของชาวบ้าน

ด้วยการที่มีอาชีพค้าขายวัวควาย ซึ่งต้องเดินทางไปยังหมู่บ้านต่างๆ ทำให้บุญยงค์ อินตะวงศ์ ได้มีโอกาสรับรู้ปัญหาเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโรงโม่หิน ดังนั้น เมื่อมีโรงโม่หินเกิดขึ้นในปี ๒๕๔๔ ส่งผลกระทบทำให้คลองและแหล่งน้ำธรรมชาติแห้งขอด ชาวบ้านไม่สามารถทำการเกษตรได้ในฤดูแล้ง ชาวบ้านจึงรวมตัวกันคัดค้าน ในระยะแรกการต่อสู้ได้รับแรงสนับสนุนจากบรรดาครูอาจารย์ และนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ ในหมู่บ้านอย่างเต็มที่ โดยการลงชื่อเป็นผู้ร่วมอนุรักษ์ แล้วส่งรายชื่อร้องเรียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เพื่อรอดำเนินการต่อไป

เมื่อผลกระทบจากโรงโม่หินทวีความรุนแรงขึ้น สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน อย่างต่อเนื่อง ทำให้ชาวบ้านรวมตัวกันต่อสู้เรียกร้องกันมาก

ขึ้นจนกระทั่งได้ร่วมกับชาวบ้านตั้งกลุ่มคัดค้านในนาม "กลุ่มอนุรักษ์
ขุนน้ำออกสู" และเริ่มมีการร้องเรียนมาตั้งแต่รัฐบาลนายชวน หลีกภัย
รวมถึงส่งหนังสือคัดค้านไปยังหน่วยงานต่างๆ ประมาณ ๒๐ แห่ง
และร้องเรียนว่ายังไม่มี หน่วยงานใดเข้ามาแก้ไขความเดือดร้อน จนมาถึง
รัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ปัญหาที่ยังไม่ได้รับการเยียวยา
แต่อย่างใด

กลุ่มผู้คัดค้านยังคงมุ่งมั่นในการแสวงหาแนวทางต่อสู้ในหลาย
รูปแบบอย่างต่อเนื่อง โดยส่งจดหมายร้องเรียนไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐ
และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ยื่นหนังสือ
ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยร้องเรียนว่า
โรงโม่หินของ บริษัท เวียงชัยผางามชนวงค์ จำกัด ได้รับสัมปทานระเบิดหิน
บริเวณที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกิด
เสียงดังอากาศเป็นพิษ ทำให้ชาวบ้านและสัตว์ป่าเดือดร้อน และแกนนำ
คัดค้านโทรศัพท์ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าไม่แน่ใจในความ
ปลอดภัยของแกนนำกลุ่มคัดค้าน เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

บุญยงค์ อินติะวงศ์ เป็นหนึ่งในคณะชาวบ้านที่นำทีมงาน ของคณะ
อนุกรรมการศึกษาและตรวจสอบปัญหาเหมืองแร่ (ปัจจุบันเป็นคณะอนุ
กรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ลงตรวจสอบพื้นที่สำรวจถ้ำเมื่อ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ พบความเสียหาย
ในถ้ำแตก ๓ จุด จากแรงระเบิด ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่
ชาวบ้านเกรงว่าโรงโม่หินของบริษัท เวียงชัยผางามชนวงค์ จำกัด จะสร้างผล
กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแหล่งตาน้ำบริเวณดอยแม่ออกสู ซึ่งเป็นแหล่ง
เพิ่มปริมาณน้ำของลำห้วยบริเวณนั้น และมีระบบลำเหมืองที่เป็นน้ำกิน
น้ำใช้เพื่อการเกษตร สำหรับพื้นที่นับพันไร่

นอกจากนี้ผู้คัดค้านยังทราบว่า มีแผนให้ประทานครบถ้วนเพิ่มเติมกับบริษัทอื่น ในการทำเหมืองหินบริเวณพื้นที่หมดทั้งภูเขา และพบประเด็นขัดแย้งสำคัญระหว่างชาวบ้านและหน่วยงานรับผิดชอบ นั่นคือ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) มีความเห็นขัดแย้งกัน โดยชาวบ้านเชื่อว่าแหล่งน้ำตอยแม่ออกฐ เป็นแหล่งน้ำจากภูเขา มิได้เป็นเพียงทางน้ำไหลผ่านดังที่เจ้าหน้าที่รัฐได้พยายามอธิบาย และถือว่ามีความสำคัญต่อพื้นที่การเกษตร และลำห้วยแม่ตึก ซึ่งเป็นลำน้ำสายหลักในพื้นที่ ซึ่งมีความขัดแย้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าแหล่งน้ำนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบลุ่มน้ำเท่านั้น และไม่มีความสำคัญมากมายอะไร หากเกิดความเสียหายก็สามารถชดเชยได้จากระบบชลประทานต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้นการระเบิดหินในแปลงประทานครบถ้วนปัจจุบันก็ไม่น่ามีผลกระทบต่อทางน้ำได้ภูเขา เนื่องจากแรงระเบิดไม่ได้เกิดคามตรฐานแต่อย่างใด

การเสียชีวิตของ**บุญยงค์** จากการต่อสู้ของชาวบ้านที่ใช้เวลายาวนานมาหลายปี ด้วยความมุ่งหวังที่จะได้รับการแก้ไขปัญหามาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเร่งด่วน แต่แล้วสิ่งที่ชาวบ้านได้รับกลับกลายเป็นความสูญเสียชีวิตของผู้ให้การสนับสนุนต่อสู้เรียกร้องของชาวบ้านมาโดยตลอด นั่นคือ**บุญยงค์ อินตะวงค์** ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร่องห้า ตำบลนางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ที่นำทีมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบพื้นที่

จึงสร้างความไม่พอใจให้กับเจ้าของโรงโม่หินเป็นอย่างมาก

วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ตอนค่ำ ขณะที่บุญยงค์ อินต๊ะวงศ์ และภรรยา นั่งอยู่นอกชานบ้าน เขาถูกคนร้ายยิงด้วยปืนลูกซองจนพรุนไปทั้งร่าง โดยมีมือปืนได้มีการวางแผนและเตรียมตัวอย่างดี ไม่ทิ้งไว้แม้ปลอกกระสุนเป็น

ผลจากการที่บุญยงค์ อินต๊ะวงศ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร้องทำถูกยิงเสียชีวิต ทำให้คณะอนุกรรมการเดินทางไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย นายอำเภอเวียงชัย และอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย ขอให้มีการสืบคดีการกระเปิดหินชั่วคราว และให้เข้าไปตรวจสอบหินที่ถล่มลงมาในทางน้ำดอยแม่อกฮูโดยด่วน และเร่งรัดจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ต้องสงสัยเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งต่อมาเมื่อตำรวจส่งฟ้อง แต่อัยการสั่งไม่ฟ้องและสันนิษฐานมูลเหตุของการลอบฆ่าว่า เกิดจากการที่บุญยงค์ อินต๊ะวงศ์ เข้าไปเป็นแกนนำต่อต้านการกระเปิดหิน ซึ่งมีนักการเมืองในพรรคร่วมรัฐบาลเป็นเจ้าของกิจการ และก่อนเสียชีวิตบุญยงค์ได้นำคณะอนุกรรมการและสื่อมวลชน เข้าตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าว พบข้อมูลที่ระบุถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นการทำลายตาน้ำแม่อกฮูอันเป็นแหล่งต้นน้ำของชาวบ้าน

ส่วนความคืบหน้าในคดีของบุญยงค์ อินดีะวงค์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่องท่าตูกยิงเสียชีวิต เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ ทางสถานีตำรวจภูธร อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการแจ้งว่า พนักงานสอบสวน ได้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปยัง พนักงานอัยการแล้ว แต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ คณะอนุกรรมการสิทธิ ในทรัพยากรน้ำและแร่ได้เยี่ยมครอบครัวอินดีะวงค์ จึงได้ทราบว่คดีของ บุญยงค์ พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ

เมื่อบุญยงค์ อินดีะวงค์ เสียชีวิตนางไกรสร อินดีะวงค์ ภรรยา และบุตร ๒ คนลำบากมาก การเสียชีวิตของหัวหน้าครอบครัวทำให้นางไกรสร อินดีะวงค์ ซึ่งเดิมเป็นแม่บ้าน ต้องตื่นตีสองเพื่อไปหาซื้อของมาขายในหมู่บ้าน และบุตรสาวคนโตทำงานอยู่ที่เชียงใหม่ต้องกลับมาอยู่บ้านเป็นเพื่อนมารดา ซึ่งอยู่ในความรู้สึกหวาดกลัว และทำงานเลี้ยงครอบครัวสงเสียน้องชายวัย ๑๖ ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย อนาคตในการศึกษาต่อระดับสูง ของบุตรสาวคนโตจึงต้องชะงักไป

จากการสัมภาษณ์นางไกรสร อินดีะวงค์ ภรรยาของบุญยงค์ อินดีะวงค์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ กล่าวว่า เรื่องทุนการศึกษาของ บุตรชายนั้นได้รับความช่วยเหลือในปีแรก หลังจากที่บุญยงค์ อินดีะวงค์ เสียชีวิตจากองค์กรพัฒนาเอกชน หลังจากนั้นไม่มีหน่วยงานราชการใด ให้ความช่วยเหลืออีกเลย

ตลอดเวลาหลายปีแห่งการต่อสู้ร่วมกันของกลุ่มผู้คัดค้านในนาม "กลุ่มอนุรักษ์ขุนน้ำออกฮู" เพื่อให้ได้สิทธิในการมีส่วนร่วมดูแลจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเอง เรื่องราวการต่อสู้ได้ถูกนำเสนอต่อ ประชาชนโดยสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ บทความ หนังสือพิมพ์ อย่างต่อเนื่อง

ปลุกกระแส ให้กลายเป็นหนึ่งในประเด็นสาธารณะ ที่สะท้อนความบกพร่อง และถูกละเลยจากภาครัฐ แม้จะมีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๙ แล้วก็ตาม

ชาวบ้านและคณะอนุกรรมการเฝ้าระวัง ติดตามความคืบหน้าในพื้นที่ พบว่ายังคงมีการระเบิดหินบนดอยแม่อกฮู และเดือนเมษายน ๒๕๔๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ขอให้กรมฯ ตรวจสอบแนวเขตประทานบัตร บริเวณดอยแม่อกฮูของบริษัท เวียงชัยผางามก่อสร้าง จำกัด และแจ้งผลการตรวจสอบด้วย ซึ่งชาวบ้านเห็นว่าน่าจะหมดแนวเขตตามประทานบัตร แล้วนอกจากนั้นหลักธงเฉลิมพระเกียรติที่ชาวบ้านแสดงแนวเขตไว้ในกรบวชภูเขาดอยแม่อกฮูหายไป ๑ หลัก

เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ คณะอนุกรรมการสิทธิในทรัพยากร
น้ำและแร่ได้ตรวจสอบตอมแม่อกฮู และพบว่ายังคงมีการระเบิดหิน จากตรวจ
วัดค่าจีพีเอส (GPS) พบว่าแนวเขตประทานบัตรบริเวณตอมแม่อกฮู
ของบริษัท เวียงชัยผางามก่อสร้าง จำกัด นั้นได้มาสุดเขตสัมปทานบัตรแล้ว
และ หากรัฐบาลไม่เข้าไปดูแลปล่อยให้ดำเนินการระเบิดหินต่อไปอีก
ในระยะเวลาอันใกล้ต้องเลยแนวเขตประทานบัตรอย่างแน่นอน

แม้ว่าการต่อสู้ของบุญยงค์ อินตะวงค์ จะจบลงด้วยชีวิตก็ตาม แต่อุดมการณ์ของเขายังคงสืบทอดมายังกลุ่มชาวบ้านผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ไม่เคยย่อท้อหมดหวังหรือหมดกำลังใจเลยแม้แต่น้อย พวกเขายังคงรอคอยด้วยความอดทน และเฝ้ารอวันที่ปัญหาต่างๆ ยุติลงพร้อมกับสิ่งมุ่งหวังจะได้รับอย่างเป็นทางการที่สุด และจะต่อสู้เพื่อผองามต่อไป

- กอบกาญจน์ ชื่นยินดี
สุธิดา ชัยมงคลรัตน์

ข้อมูลจาก

๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. คำสัมภาษณ์ครอบครัว นายบุญยงค์ อินตะวงค์
๓. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ , รายงานการศึกษาข้อมูลเชิงวิชาการ กรณีปัญหาเหมืองแร่ เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย.สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, พิมพ์ครั้งที่สอง ตุลาคม ๒๕๔๗.
๔. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่ , กระบวนการต่อสู้เพื่อรักษาทรัพยากรชุมชน, สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ธันวาคม ๒๕๔๘.

ปรีชา ทองแผ่น

บุญฤทธิ์ ขำฉวนรงค์

ลอยดาวลวดเดือน

เขาลอยดาวลวดเดือนดุกเดือนด้าอ มีอยาวยาวแย่งยี่อกำมีออัน

มีออันอันลุ่มชบชมพบดิน

แ่วอสุดท้ายได้ขิมน็ยงปฤกเดือน

เจ้าเพ็ญแกอโกลุมออย่าลุ่มลุ่ม

คนเดินคัยงประชาชนโตมเง็อดเดือน

คอยคำดองไปลอยดาวไปลวดเดือน

ดินล๊ะเท็อนฟ้าล๊ะท้านลุดทานทน

เมื่อมีปากเบ็ดกู่ออย่าอญี่ง

มีดินวี่งเบ็กทางลร้างถน

ในเงาปิ่นยี่นประลัญยี่นประลัญ

อษาลริอลมออลชนจะโอบเดือน

อัฒน์ อรรอชงกร

ปรีชา ทองแป้น

ผู้นำปกป้องชุมชน

"ไม่เคยปฏิเสธการช่วยเหลือผู้อื่น รักความยุติธรรม
ถ้าเพื่อนบ้านถูกเอาเปรียบจะช่วยเหลือจนสุดกำลัง
บางครั้งจะทำให้ตนเองเสียโอกาส"

ปรีชา ทองแป้น อาศัยอยู่ที่ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี ๒๕๔๒ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตำบลควนกรด และชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงได้ออกมาคัดค้านโครงการก่อสร้างบ่อขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลปากแพรก ซึ่งจะนำขยะจากอำเภอทุ่งสง อำเภอฉวาง อำเภอนาบอน อำเภอบางขัน และบางอำเภอในจังหวัดตรัง มากำจัด เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดปัญหามลพิษต่อชุมชน จึงทำโครงการต้องระงับไปชั่วคราว

ในปี ๒๕๔๕ เทศบาลตำบลปากแพรก ได้มีโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย ขึ้นในตำบลควนกรด เพื่อรองรับน้ำเสียที่มาจากเขตเทศบาลมาบำบัด และปล่อยน้ำที่บำบัดแล้วลงสู่คลองท่าหลวง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของชาวบ้านในบริเวณนั้น ชาวบ้านจึงได้มารวมตัวกันคัดค้านอีกครั้งหนึ่ง โดยยื่นหนังสือคัดค้านไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์

ซึ่งเป็นเจ้าของงบประมาณ อบต. เทศบาลตำบลปากแพรก แต่หน่วยงานเหล่านี้ไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนได้ โดยต่างฝ่ายต่างโยนความรับผิดชอบกัน

ปรีชา ทองแป้น มีบุคลิกของการเป็นผู้นำ และเป็นสารวัตรกำนัน ได้มาคัดค้านการดำเนินการของโครงการทั้งสองตั้งแต่เริ่มแรก เนื่องจากในฐานะที่ตนเองเป็นผู้นำ เมื่อชาวบ้านไม่ต้องการให้มีโครงการดังกล่าวเกิดขึ้นก็ต้องมาทำหน้าที่ปกป้องชุมชน แต่การขึ้นมาทำหน้าที่ปกป้องชุมชนนี้ทำให้ **ปรีชา** เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มนักการเมืองในท้องถิ่น และผู้มีอิทธิพลที่ได้รับผลประโยชน์จากการก่อสร้างโครงการ จึงอาจเป็นชนวนสำคัญที่นำไปสู่การลงมือสังหารปรีชา เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ โดยคนร้ายขับรถปาดหน้าแล้วลงมือยิง หลังจากเกิดเหตุการณ์จับผู้ต้องหาได้ ๒ คน แต่ผู้ต้องหาทั้งสองให้การปฏิเสธ

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ชาวบ้านเกิดความหวาดกลัวจนไม่กล้าออกมาจับบาทมามากนัก ทำให้ **พิชิต** ซึ่งเป็นบุตรชายต้องเข้ามาทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินคดีเพื่อนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ ความพยายามที่จะหาผู้กระทำผิดมาลงโทษ ทำให้ **พิชิต** และครอบครัวถูกข่มขู่หลายครั้ง จนเกิดความกังวลและต้องย้ายไปอยู่บ้านพักคนงานในสถานที่ทำงาน

ปรีชา ทองแป้น สมรสกับ **นางเยื่อน ทองแป้น** (นามสกุลเดิม ทิพย์รัตน์) มีบุตร ๔ คน

๑. นางนิตยา (นิต) สมรสกับ นายสุรพงษ์ ไส่ทัน
มีบุตร-ธิดา ๒ คน คือ เด็กชายกิตติชา(น้องกันต์) และน้องไก่อด์
๒. นางสาวชุตินา ทองแป้น
๓. นายพิชิต ทองแป้น สมรสกับ นางสุกัญญา
มีบุตร-ธิดา ๒ คน คือ เด็กชายพศิน และเด็กหญิงเกณิกา
๔. นายพิเชษฐ์ ทองแป้น

หลังจากปรีชา เสียชีวิต บุตรสาวคนที่ ๒ นางสาวชุตินา เป็นผู้รับผิดชอบหลักในครอบครัว รับช่วงงานที่ปรีชาทำมาคืองานรับเหมาก่อสร้างบริการในโรงงานกระเบื้องกระดาศไทย จำกัด งานขับรถบริการในโรงงานทั่วไป และงานบริการดูดส้วม ส่วนคุณเยื่อนภรรยา ก็ยังคงยึดอาชีพทำสวนยางพารา ซึ่งมีรายได้ไม่มากนัก ประมาณวันละ ๑๕๐-๒๐๐ บาท (กรณีที่น้ำยางมาก) ส่วนพื้นที่ทำนาก็ไม่ได้ทำต่อเนื่องจากขาดแรงงานหลักของครอบครัวไป บุตรชายทั้ง ๒ ต่างก็ยึดอาชีพอื่น และแยกย้ายไปตั้งรกรากนอกพื้นที่ เช่นเดียวกันกับบุตรสาวคนโต

"**ใจดี มีน้ำใจอภัยคยดี**" และอีกหลายคำบอกเล่าจากปากคำของเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะคนที่มิบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและหมู่บ้าน ในปัจจุบัน **คุณสำราญ นาคินทร์** ซึ่งเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์ธนาคารหมู่บ้าน หมู่ ๘ บ้านแม่ห้า เล่าว่าพี่ปรีชาเป็นคนใจเย็น ใจดี มีความเป็นพี่เป็นน้องสูง มีเพื่อนบ้านมาเป็นแขกเยี่ยมเยียนที่บ้านตลอด รวมทั้งตัวคุณสำราญเอง เพื่อมาขอคำปรึกษาแนะนำในการทำงาน และความช่วยเหลือด้านต่างๆ เวลาที่เพื่อนบ้านขอความช่วยเหลือไม่ว่าเรื่องอะไร ปรีชา

ไม่เคยปฏิเสธช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ทั้งการช่วยประสานงานในเรื่องเล็กๆ เช่น การทำใบขับขี่ การทำบัตรประชาชน หรือมีเรื่องขึ้นโรงขึ้นศาล และโดยเฉพาะกรณีหากมีงานศพของเพื่อนบ้าน หรือละแวกเขตพื้นที่ข้างเคียงที่รู้จักมักคุ้น ไม่ว่าไกลแค่ไหน ก็จะช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มแรกและร่วมงานจนเสร็จสิ้นทุกงานไป บางครั้งก็กินเวลาหลายวันแต่ก็ไม่เคยเลยที่บิรปากบ่น

ส่วนในครอบครัว **นางเยื่อน** ได้พูดถึงปรีชาว่าเป็นคนดีมากๆ ไม่เคยปฏิเสธการช่วยเหลือคนอื่น รักความยุติธรรม ถ้าเพื่อนบ้านถูกเอาเปรียบก็จะช่วยเหลือจนสุดกำลัง บางครั้งจะทำให้ตนเองเสียโอกาส เช่น เคยลงสมัครสมาชิก อบต. เพื่อนสมาชิกที่สมัครด้วยมาขอให้ช่วยเหลือก็รับปากช่วยเหลือไป กระทั่งตนเองสอบตก และไม่ยอมจ่ายเงินเพื่อซื้อเสียง บอกว่าเราอาสาเพื่อทำงานให้กับชุมชน ถ้าจะมีคนเลือกก็ขอให้เลือกเพราะต้องการให้เรามาทำงาน สุดท้ายไม่ได้รับการเลือกตั้ง แพ้เพียง ๒ คะแนน

"พ่อไม่เคยตีลูก พ่อใจดี" **นางสาวชุตีมา** กล่าวในเบื้องต้นสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ชอบใช้ความรุนแรง แต่จะพยายามอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำอย่างใจเย็น ให้ความสำคัญกับครอบครัวมากถึงแม้จะทำงานให้กับสังคมด้วย ลูกเจ็บไข้ได้ป่วยพ่อจะเฝ้าดูแลตลอดเวลาเช็ดตัวให้ และทำให้

ทุกอย่างไม่เคยรังเกียจ เอาใจใส่การเรียนของลูกมาก ถ้ามได้ด้วยความรัก
ความเป็นห่วงตลอดเวลา ทุกคนเคารพรักพร้อมาก

จากคำบอกเล่าของเพื่อนบ้าน และบุคคลในครอบครัวแสดงให้เห็นว่า
ปรีชา ทองแป้น เป็นคนใจเย็น ใจดี ไม่ชอบใช้ความรุนแรง แต่มาพบ
กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่ใช้ความรุนแรงในการจัดการกับผู้ขัดขวางผลประโยชน์
ทำให้คนดีๆ คนหนึ่งในสังคม ที่รักชุมชน รักถิ่นฐานของตนเอง และลุกขึ้น
มาปกป้อง ต้องมาพบกับเหตุการณ์ร้ายดังกล่าว

หลังจากการเสียชีวิต โครงการที่ปรีชาและชาวบ้านร่วมกันคัดค้านคือ
ปรากฏว่าโครงการบ่อน้ำบาดาลเสียได้ถูกยกเลิกไป แต่โครงการบ่อกำจัดขยะ
กำลังดำเนินการก่อสร้างต่อไป

● สุทธิพงษ์ ลายทิพย์

ข้อมูลจาก ๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. การสัมภาษณ์ นางสาวสุดิมา ทองแป้น บุตรสาว
๓. การสัมภาษณ์ นายสำราญ นาคินทร์
ประธานกลุ่มออมทรัพย์ธนาคารหมู่บ้าน หมู่ ๘ บ้านแม่ห้า

พ้อใจ

ตั้งสายลมที่พัดผ่านอันเบา

พาใบไม้พัดถื่น

ตั้งสายน้ำที่ไหลรินพัดพา

นำดวงใจฉันมาไกลเธอ

ความหวังดีที่เธอให้สังคม

ฉันชื่นชมเธอเสมอ

เพื่อพี่น้องผู้ที่ยากไร้

รวมดวงใจของเราพันเผ่า

ดี วรรณมาชน (กิตติพงษ์ บุญประสิทธิ์)

บุญฤทธิ์ ชาญณรงค์

ผู้เสียสละเพื่อชุมชน

"บุคลิก ลักษณะนิสัยของบุญฤทธิ์
เป็นไปไม่ได้ที่จะต่อสู้กับเจ้าหน้าที่"

บุญฤทธิ์ ชาญณรงค์ เป็นบุตรของพ่อชาน แม่แหวง มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่หมู่บ้านสำนักแซก ต.ท่าซิ่น อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช อายุ ๕๕ ปี ถูกสังหารเสียชีวิต เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

ประเด็นที่นำไปสู่การสังหารในครั้งนี้ มาจากการที่บุญฤทธิ์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำไม้เถื่อน ในพื้นที่ป่าท่าชนะ และได้พยายามรวบรวมหลักฐานขบวนการทำไม้เถื่อน ที่มีกลุ่มผลประโยชน์ และมีข้าราชการเข้าร่วมด้วย เพื่อเสนอต่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองพา ให้แก้ไขปัญหารื้อนี้

ขณะเดียวกัน บุญฤทธิ์ยังได้พยายามเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาอุทยานแห่งชาติแก่งกรุงประกาศทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านที่ถูกประกาศเขตอุทยานทับที่ดินทำกินต้องอยู่อย่างผิดกฎหมาย ต้องถูกข่มขู่คุกคาม จับกุมดำเนินคดี จากเจ้าหน้าที่ป่าไม้จากการทำกินบน

ที่ดินของตนเอง ซึ่งกระบวนการประกาศเขตอุทยานในอดีตไม่ได้มีการสำรวจพื้นที่จริงว่าสภาพป่าในพื้นที่เป็นอย่างไร และมีชุมชนอยู่ก่อนการประกาศหรือไม่ แต่ใช้การขีดวงในแผนที่และประกาศเขตพื้นที่อุทยาน จึงทำให้การประกาศเขตอุทยานซ้อนทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน เป็นปัญหาเรื้อรังมานานนับ ๑๐ ปี ยังไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุ่สว่างจากภาครัฐ

บุญฤทธิ์ ชาญณรงค์ จบการศึกษา ป.๔ สมรสกับ **นางอาภรณ์ ชาญณรงค์** และได้ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่บ้านอินทรีย์ทอง ม.๔ ต.คลองพา อ.ท่าชนะ จ.สุราษฎร์ธานี เมื่อปี ๒๕๔๗ มีบุตรด้วยกัน ๗ คน ได้แก่

๑. นางสุพิศ ชาญณรงค์ สมรสกับ นายสมเกียรติ ยุติธรรม อยู่ที่ อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช อาชีพเกษตรกร มีบุตรด้วยกัน ๓ คน

๒. นายประภาส ชาญณรงค์ สมรสกับ นางชวนพิศ ชาญณรงค์ ทำสวนยางพาราอยู่ที่บ้านอินทรีย์ทอง ม.๔ ต.คลองพา จ.สุราษฎร์ธานี มีบุตร ๓ คน

๓. นายระพิน ชาญณรงค์ สมรสกับ นางมลวัลย์ ทำสวนยางพาราอยู่ที่บ้านอินทรีย์ทอง ม.๔ ต.คลองพา จ.สุราษฎร์ธานี มีบุตร ๓ คน

๔. นางศรีประภา ชาญณรงค์ สมรสกับ นายถนนวนท์ หนูนวล ทำสวนยางพาราอยู่ที่บ้าน อินทรีย์ทอง ม.๔ ต.คลองพา จ.สุราษฎร์ธานี มีบุตร ๑ คน

๕. นายเฉลิมภพ ชาญณรงค์ สมรสกับนางอรเอ็ม ทำสวนยางพาราอยู่ที่บ้าน อินทรีย์ทอง ม.๔ ต.คลองพา จ.สุราษฎร์ธานี มีบุตร ๒ คน

๖. น.ส.อรวรรณ ชาญณรงค์ อายุ ๒๒ ปี กำลังศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๗. นายชนะศักดิ์ ชาญณรงค์ กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนละแมวิทยา

บทราลีจาก “ฟ้าเดียวกัน”

บุญฤทธิ์ ไม่ได้มีตำแหน่งในชุมชนที่เป็นทางการ หรือมีกลุ่มหรือชมรมอย่างชัดเจน แต่เขาก็เป็นที่รักของคนในชุมชนเนื่องจากเป็นคนที่ไม่เสียสละช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมส่วนรวมต่างๆ เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานของรัฐปลูกต้นไม้บริเวณทางขึ้นน้ำตกคลองพาที่อยู่ใกล้หมู่บ้าน

เนื่องจากแนวเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกรุงไม่มีความชัดเจน และมีการประกาศทับพื้นที่ทำกินเดิมของชาวบ้านที่อยู่มาก่อน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ในบางครั้ง แต่ไม่เคยรุนแรงถึงขั้นมีผู้เสียชีวิต โดยเป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่าหากได้ยินเสียงที่ดังขึ้น นั่นคือ การยิงชาวบ้านของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ในตอนเช้า **บุญฤทธิ์** ขึ้นไปทางภูเขาสวนกาแพและสวนยาง พร้อมกับลูกชายและลูกสะใภ้ที่ไปเก็บกาแพ ซึ่งห่างจากหมู่บ้านประมาณ ๓ กิโลเมตร โดยที่ทั้งสองคนลงมาจากสวนก่อน ในช่วงตอนบ่ายมีผู้พบเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกรุงพร้อมอาวุธปืนครบมือได้เดินทางขึ้นไปบริเวณนั้น ๔ คน

หลังจากนั้นไม่นานก็ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นหลายนัด และเมื่อรู้ว่า **บุญฤทธิ์** ยังไม่ได้กลับลงมาจากสวน ลูกและเพื่อนบ้านจึงไปที่เกิดเหตุ แต่ไม่พบจึงคิดว่าเขาคงจะถูกเจ้าหน้าที่จับกุม แต่เมื่อสอบถามไปยังหน่วยอุทยานแห่งชาติแก่งกรุง (สาขาทับสมิง) ปรากฏว่าไม่ได้เป็นอย่างที่คิดไว้ จึงได้ระดมเพื่อนบ้านไปค้นหาอีกครั้งแต่ไม่เจอ จึงตัดสินใจแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ในเช้าวันต่อมา จึงได้ระดมกันค้นหาอีกครั้งหนึ่งจึงได้พบ **บุญฤทธิ์** นอนเสียชีวิตอยู่พร้อมด้วยปลอกกระสุนลูกซอง หลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ชันสูตรพลิกศพแล้วจึงนำศพมาบำเพ็ญกุศลที่บ้าน และทำหนังสือขอความเป็นธรรมจากนายอำเภอท่าชนะ เนื่องจากรู้ว่าเป็นฝีมือของ เจ้าหน้าที่อุทยาน

ชาวบ้านในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง จึงนำศพไปชุมนุมที่ตึกรอบ
ที่ว่าอาคารอำเภอ เพื่อเรียกร้องให้เร่งนำคนผิดมาลงโทษ และชดเชยแก่ครอบครัว
ผู้เสียชีวิตจนในที่สุดเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทั้ง ๔ คน ได้เข้ามามอบตัวต่อผู้ว่า
ราชการจังหวัด โดยให้การสารภาพว่าเป็นคนยิง แต่เป็นการกระทำเพื่อป้องกัน
ตัวเนื่องจาก บุญฤทธิ์ต่อสู้ (โดยมีพร้าที่นำไปถางหญ้าเป็นอาวุธ) ต่อมาศาล
ได้ฟ้องผู้ต้องหา เพียง ๓ คน

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้ชี้แจงเป็นเอกสารต่อ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้รับการร้องเรียนจากครอบครัว
ผู้เสียชีวิตว่า "วันที่ ๑๕ ธันวาคม ได้ตรวจพบผู้แสวงถางป่า นายขุนแกง ชวัญโคก
พนักงานสายตรวจอุทยานแห่งชาติแก่งกรุง ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว
จึงได้เข้าจับกุม ผู้ลักลอบถางป่าใช้มีดจะฟัน นายขุนแกง ได้ใช้ปืนลูกซองยิงชู้
แต่ผู้ลักลอบแสวงถางไม่หยุดจึงยิงปืนไปอีก ๑ นัด เพื่อป้องกันตัว
ทำให้ผู้ลักลอบแสวงถางเสียชีวิต"

๑๒๐๔

ซึ่งในประเด็นนี้ ทางญาติผู้เสียชีวิตและผู้นำในชุมชนเห็นร่วมกันว่า
ด้วยบุคลิก ลักษณะนิสัยของบุญฤทธิ์ นั้นเป็นไปได้ที่จะต่อสู้กับเจ้าหน้าที่
และถ้าพิจารณาจำนวนคน และอาวุธของเจ้าหน้าที่ที่มีครบมือกันทุกคน
แต่เขามีเพียงพร้าถางหญ้าเท่านั้น ก็ยิ่งทำให้ข้ออ้างเหล่านั้นฟังไม่ขึ้นแต่อย่างใด
ที่สำคัญจุดที่เกิดเหตุก็ไม่ได้อยู่ในเขตอุทยานฯ แต่อย่างใด

ขณะนี้ทางครอบครัวของบุญฤทธิ์ มีความวิตกกังวลเป็นอย่างมาก ต่อรูปคดี เนื่องจากผู้ต้องหาใช้ประเด็นการป้องกันตัวในการต่อสู้คดี เพราะไม่มีคนเห็นเหตุการณ์ รวมทั้งพบว่า การเก็บหลักฐานทางวัตถุที่เกิดเหตุอาจไม่ละเอียดเพียงพอ

นายสมชาย สังข์ทอง จากเครือข่ายป่าไม้ที่ดิน จ.สุราษฎร์ธานี เห็นว่าคดีบุญฤทธิ์มีความสำคัญ เพราะปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชาวบ้าน เรื่องการประกาศพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีอยู่ทั่วประเทศ "ในกรณีของพี่บุญฤทธิ์มันเป็นตัวอย่าง หมายถึง ถ้ากรณีนี้ ป่าไม้เป็นผู้ยิง พี่ฤทธิ์ตายศาลตัดสินยกฟ้อง หรือไม่สามารถเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ มันจะทำให้มีการตายอีก ไม่นี่ก็เป็นทีอื่น ผลของคดีนี้ก็มีผล"

นอกจากเรื่องการนำคนผิดมาลงโทษแล้ว ชาวบ้านยังได้เรียกร้องให้อุทยานแห่งชาติเข้ามาช่วยเหลือนิเวศวิทยาครอบครัวของ บุญฤทธิ์ ด้วย เนื่องจากต้องสูญเสียกำลังสำคัญในการทำงานเลี้ยงครอบครัว แต่ทางอุทยานฯ อ้างว่า ไม่สามารถที่จะทำได้เนื่องจากคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงต้องรอการพิจารณาของศาลก่อน

"ครอบครัวที่เคยอบอุ่น น่าจะเป็นครอบครัวดีเด่นได้" จากความเห็นของ นายจรัล สมลั่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่กลับต้องประสบกับความยากลำบาก อาภรณ์ ภรรยาอายุ ๕๔ ปี ต้องมารับหน้าที่แทนสามีที่จากไปด้วยการทำงานเล็กๆ น้อยๆ ตามที่กำลังพอที่จะทำได้ เพื่อส่งเสียลูกชายคนสุดท้องให้มีโอกาสเรียนหนังสือตามความใฝ่ฝันของเขา

แม้ว่าทางอุทยานฯ จะรับลูกสาวคือ นางสาวศรีประภา เข้าทำงาน โดยนำเงินมาให้ที่บ้านเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท แต่ก็สร้างความคั่งค้างใจว่าตั้งใจที่จะช่วยเหลือครอบครัวจริงๆ หรือไม่

นายสวิต ทินวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเล่าให้ฟังว่า "หัวหน้าอุทยานบอกว่าไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องคดีแต่อยากจะช่วยเหลือครอบครัวแต่ชาวบ้านอยากเห็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาดูแลครอบครัว และลูกชายที่กำลังศึกษาอยู่อย่างจริงจัง

● สมเกียรติ ประชุมรัตน์

ข้อมูลจาก ๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. ชาวบ้าน

คำพันธ์ เกียรติ

ลำเนา ศรีอุษคราม

สั่งดวงใจนี้ให้เพื่อน
ภาพความหลังยังมีเคยเตือนหยุดคล้าย
ภาพรอยยิ้มและความกล้า มาปลุกเร้าการต่อสู้
อยู่ไหนไหนความมั่นใจยังไม่คล้าย
มีเคยแทนงอนอาย ทนทางแห่งธรรม...

ศิตาณชลี

คำป้น สุกใส

.....รุ่งแล้ว ดอกแก้วป่า

"ชีวิตต้องแลกด้วยอำนาจของชุมชนในการจัดการทรัพยากร"

ใกล้เที่ยงของวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖...

ท่ามกลางอากาศร้อนภายนอก เสียงหัวเราะ พูดคุยดังของกลุ่มผู้ชาย เสียงเครื่องจักรวกระทบกัน แต่ไม่สามารถกลบเสียงมีดกระทบเขียงที่ตั้งก้องกว่าเพื่อนได้ ทุกอย่างกำลังเคลื่อนไหวอย่างไม่หยุดนิ่ง ไม่เหน็ดเหนื่อย ปรากฏความสุขผ่านท่าทางและน้ำเสียง

ปัง ปัง ปัง !!! เสียงบิน ๔ มม. ดังขึ้น ๓ นัด ส่งผลให้ร่างกายของคนกว่า ๑๐ ชีวิต...หยุดนิ่งความเจ็บที่แม้แต่เสียงลมหายใจก็แทบจะไม่ได้ยิน เพียงไม่กี่เศษเสี้ยววินาที ก็กลายเป็นการแตกกระเจิงว้าง หนีกันไปตามละทิศละทาง... เกือบนาทีกว่าเสียงแห่งความโกลาหลจะเกิดขึ้น หลังจากที่คนร้ายขับรถจักรยานยนต์หลบหนีออกไปอย่างลอยนวล การเคลื่อนย้ายผู้ถูกยิงเป็นไปอย่างเร่งด่วน... ความวุ่นวาย เสียงร้องไห้ อารมณ์ตระหนก อាកการโกรธแค้น ประเดประดังตามมาเป็นระลอก

สิ้นเสียงปืนทำให้เรารู้ว่าผู้ที่ถูกยิง คือ พ่อหลวงคำป็น สุกใส หรือ ลุงป็น ผู้ใหญ่บ้านแห่งบ้านป่าบาง วัย ๕๒ ปี การบุกยิงครั้งนี้ช่างเป็นการกระทำที่อุกอาจยิ่ง คนร้ายได้บุกเข้ามายิง และจ่อยิงซ้ำอีก ๒ นัด ขณะที่พ่อหลวงคำป็น และพรรคพวกกว่า ๑๐ ชีวิต ช่วยกันทำอาหารเพื่อนำไปเลี้ยงชาวบ้านที่มาช่วยกันขุดหลอกล่าเหมือง อันเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานของชุมชนสังคมชาวนาภาคเหนือ

ไม่มีใครคาดคิดว่า เหตุการณ์สะเทือนใจแบบนี้จะเกิดขึ้น แม้แต่ตัวพ่อหลวงคำป็นเองก็คงเช่นกัน ลาบ อาหารเหนือแสนจะเอร็ดอร่อย เติริยมจะนำมาเลี้ยงกันให้อิ่มหน้าสำราญ ยังไม่ทันทำเสร็จ เลือดหมูไหลผสมรวมกับเลือดคน คล้ายจะตอกย้ำว่า ต่างตกอยู่ในชะตากรรมการสูญสิ้นแห่งลมหายใจเหมือนกัน ความโกลาหลยังไม่หยุดอยู่แค่ที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นร้านซ่อมรถ อยู่ ป.สุวิทย์ยนต์ ยังแผ่กระจายไปทั่วทั้งญาติพี่น้อง ชาวบ้านที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานหน้าหมูต่างๆ ไม่มีใครมีกะจิตกะใจที่จะทำงานต่อ

... รอและก็รอว่าผู้นำของตน พ่อของตนสามีของตน เพื่อนของตน พี่ของตนและญาติของตน คือ พ่อหลวงคำป็น จะมีชะตากรรมเช่นไร

ไอ้...ร่วงแล้ว เจ้าดอกแก้วป่า.... ห้ายที่สุดการต่อสู้เพื่อยึดลมหายใจ ระหว่างมัจจุราชกับคน ก็ไม่สามารถเอาชนะกันได้ การจากไปของพ่อหลวง คำปิ่น สุกใส ก่อให้เกิดความโศกเศร้าเข้าครอบงำทั่วหมู่บ้านป่าบาง หมู่ที่ ๑ ต.แม่นะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ โดยเฉพาะครอบครัวสุกใส ที่มีจรรยาช่วย ในคราบของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว มาพราภาวิญญาน และลมหายใจไปอย่างไม่มีวันกลับ

สาเหตุการปลิดชีพพ่อหลวงคำปิ่น ครั้งนี้สาเหตุสืบเนื่องมาจาก เรื่องราวที่ผ่านมากกว่า ๒ ปี ระหว่างเหตุผลและอุดมการณ์ของคนรักป่า ระหว่างการกระทำที่ถูกต้องกับการละเมิด ระหว่างสีขาวยกับสีดำ ระหว่างสิทธิของชุมชนกับความละโมภ ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรักษาป่า แต่ขาดอุดมการณ์ กับชาวบ้านที่ปกป้องดูแลรักษาป่าด้วยชีวิต ช่างไม่มีความเหมือนที่แตกต่างกันเลย ความขัดแย้งก่อตัวขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ชาวบ้านในนามคณะกรรมการป่าชุมชนระดับหมู่บ้านป่าบาง ที่นำโดยประธานป่าชุมชน พ่อหลวงคำปิ่น สุกใส ได้เข้าจับกุม นายจันทร์แก้ว จันทร์แดง เจ้าพนักงานพิทักษ์ป่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว ซึ่งได้ทำการบุกรุกพื้นที่ป่าบ้านป่าบาง ที่ชาวบ้านช่วยกันในลักษณะป่าชุมชน มาก่อนปี ๒๕๔๔ แต่ตอนนั้นยังไม่มีข้อกำหนดกฎระเบียบเป็น ลายลักษณ์อักษร แต่เป็นการจัดการตามจารีตประเพณี

จนกระทั่งพ่อหลวงคำปิ่น ได้เข้าร่วมงานกับเครือข่ายป่าชุมชน อำเภอเชียงดาว การจับกุมในครั้งนั้นนำไปถึงการปรับไหม นายจันทร์แก้ว เป็นเงินจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาทซึ่งเขาก็ยินยอมโดยดี แต่หาไม่รู้ถึงความคับข้องใจ ความอับอายได้สั่งสมเป็นความโกรธแค้นที่รอการเอาคืนอย่างไม่น่าที่จะให้อภัย

เจ้าดอกแก้ว ร่วงแล้วไม่กลับคืน .. เป็นที่น่าเสียดายนักต่อสู้เพื่อปกป้องผืนป่า **พ่อหลวงคำปิ่น** และนักต่อสู้อีกหลายสิบชีวิตที่ต้องแลกด้วยชีวิต เพื่อปกป้องรักษาผืนป่าอันเป็นเสมือนฐานทรัพยากร แหล่งความมั่นคงทางด้านอาหาร ยารักษาโรค เป็นจุดก่อกำเนิด ดิน น้ำ ที่อุดมสมบูรณ์หล่อเลี้ยงชุมชนท้องถิ่นตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมาของ**พ่อหลวงคำปิ่น สุกใส** ผ่านความยากลำบาก บากบั่นความทุกข์ยาก ด้วยความรู้ด้านตัวหนังสือเพียงชั้น ป. ๔ ด้วยฐานะทางบ้านที่ยากจน การทำงานที่ขยันขันแข็งเพื่อช่วยเหลือให้พี่และน้องได้เรียนหนังสือ ความมีน้ำใจ การเสียสละ อารมณ์แจ่มใส ทำให้เป็นที่รักของคนในครอบครัว และส่งผลให้เป็นที่รักของหญิงสาวในหมู่บ้านที่หมายตากันมานาน จนนำไปสู่การร่วมกันสรรสร้างครอบครัวที่อบอุ่น ระหว่าง **พ่อหลวงคำปิ่น และแม่สุจา สุกใส** ในปี ๒๕๑๕ มีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือนางสาวยุติ สุกใส ด้วยบุคลิกที่เข้าคนง่าย แม้เสียงจะดังแต่ก็เป็นเสียงหัวเราะมากกว่าคำทอ ความจริงจังในการทำงาน สร้างเนื้อสร้างตัวจนเป็นที่ยอมรับของพี่น้อง บวกกับการชื่นชอบการทำงานเพื่อส่วนร่วมทำให้พ่อหลวงคำปิ่นได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านป่าบาง ลำดับที่ ๑๐ ในปี ๒๕๔๓ ด้วยการทำงานที่เอาใจใส่ลูกบ้าน เอาใจใส่ภาระงานของหมู่บ้าน จนได้รับการนับถือจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ส.อ.บ.ต.และลูกบ้าน และพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า พ่อหลวงเป็นคนตรงดิน พูดคำไหนคำนั้น ใครมีปัญหาอะไรปรึกษาพ่อหลวง ไม่เคยปฏิเสธ กับสนับสนุนจัดหางบประมาณ ให้การช่วยเหลือประสานงานให้อย่างเร่งด่วน ให้ความสำคัญกับการดูแลปกป้องฐานทรัพยากร

โดยเฉพาะการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างเป็นทางการ กว่า ๒,๓๐๐ ไร่ ด้วยความหวังที่จะสร้างพื้นที่ป่าชุมชนต้นแบบการจัดการป่าชุมชน ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการดูแลรักษาป่า รวมทั้งเข้าร่วมเป็นรองประธานคณะกรรมการเครือข่ายป่าชุมชน

อำเภอเชียงดาว ติดตามและผลักดันการขับเคลื่อนกฎหมายป่าชุมชน ให้เกิดการยอมรับและออกมารับรองสิทธิในการจัดการทรัพยากรป่าของชุมชน ความตั้งใจจริงของผู้นำส่งผลให้สมาชิกในชุมชนหันมาเอาใจจริงเอาใจกับการดูแลรักษาป่าไปด้วย ใช้เพียงแต่ให้ความสนใจเรื่องการจัดการป่าเพียงอย่างเดียว แต่การทำงานยังคงคำนึงถึงปากท้องของชาวบ้านที่จะต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน โดยได้มีการประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการประปาหมู่บ้าน สร้างระบบชลประทานเหมืองฝาย ยังรวมไปถึงการจัดทำแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ปลา เพื่อขยายพันธุ์ปลา สร้างเสริมรายได้แก่ชุมชน ช่วงเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ๒ ปี ๒ เดือน ๑๘ วัน จนกระทั่งเสียชีวิต อุณูปการที่สั่งสมหาโช่น้อยดังที่กล่าวอ้างมา ภาพความดี ความงามของคน ที่เสียชีวิตไปแล้วเริ่มพร่างพรูออกมาจากปากต่อปาก อย่างปฏิเสธไม่ได้

หลังจากการสูญเสียพ่อหลวงคำปิ่น น่ายินดีที่ชาวบ้านยังคงเชื่อมั่นและสืบสานอุดมการณ์ของพ่อหลวงคำปิ่น กำลังใจในการจัดการป่าชุมชนยังคงเปี่ยมล้น พื้นที่ป่าชุมชนกว่า ๒,๕๐๐ ไร่ ยังคงได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคณะกรรมการป่าชุมชน เสียงของคณะกรรมการป่าที่ร่วมกระบวนการกับพ่อหลวงคำปิ่น ยืนยันเสียงแข็งว่า การจัดการป่ายังคงเข้มข้นเหมือนเดิม ผู้ใหญ่บ้านคนใหม่และคณะกรรมการยังคงการจัดการทุกอย่างทำเหมือนอย่างที่เคยทำกันมาสมัยพ่อหลวงคำปิ่น เช่นเดียวกับแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ปลา สายน้ำแม่ปิง ฝูงปลายังแหวกว่าย ขยายพันธุ์หล่อเลี้ยงชุมชนสองฟากฝั่งอย่างต่อเนื่อง

การต่อสู้ทางคดีที่ยาวนานเกือบ ๓ ปี วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๘ ศาลตัดสินจำคุกนายจันทร์แก้ว จันทร์แดง ๒๔ ปี ข้อหาฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา โทษที่ได้รับอาจจะไม่อาจเทียบเท่าได้กับชีวิตคนดีๆ หนึ่งคน แต่ก็ยังรวดเร็วกว่าคดีของนักต่อสู้อีกหลายชีวิตที่อิทธิพลคุกคามจนไม่อาจหาตัวคนร้ายหรือคนบงการมาลงโทษได้

ดอกแก้ว ร่วงลับ..ดับสูญ ... ดอกแก้วดอกนี้อาจจะเป็นเสมือนดวงแก้วที่สว่างไสว ส่องนำทางของครอบครัวสุขใส ความเสียใจที่ไม่อาจหาสิ่งใดมาลบล้างได้ ทำให้คืนวันของแม่สุจา สุขใส ดูเหมือนจะทุกข์ทรมานกว่าใคร หยดหยาดแห่งน้ำตาช่างไม่สามารถเยียวยาได้โดยกาลเวลา ระยะเวลา ๒ ปี ๘ เดือน ดูเหมือนเป็นช่วงเวลายาวนานแห่งความเจ็บปวด ภาพเหตุการณ์ความร้อยรักของครอบครัวยังปรากฏในความทรงจำ ความทุกข์ยากที่ร่วมกันฝ่าฟัน ประคับประคองครอบครัวให้อบอุ่น ภาพรอยยิ้ม ท่วงท่าว่าจาทื่ออ่อนโยนยังปรากฏทุกความห่วงอณูของความทรงจำ

“พ่อเป็นสามีที่ดีมาก เวลาที่แม่ไม่สบายพ่อจะทำอาหารเก็บไว้ในตู้”
“พ่อเป็นคนอารมณ์ดี ชอบพูดตลกให้แม่สบายใจ”

“พ่อ...พ่อ...” เสียงร้องให้ตลอดการพูดคุยทำให้ความเจ็บซึมซับความรู้สึกไว้มากกว่าการซักถาม คงไม่ต้องมีอะไรมาเป็นเครื่องการันตีความเสียใจ ...เพราะไม่มีสิ่งใดแทนค่าชีวิตแห่งดวงแก้วได้

ความอาลัยต่อคุณงามความดีของ**พ่อหลวงคำปัน** หลังโหลมาจากหลายต่อหลายที่ บ้างมาพร้อมกับทุนทรัพย์ในการช่วยเหลือ บ้างมาพร้อมกับแรงกายและแรงใจ **เครือข่ายป่าชุมชนอำเภอเชียงดาว** รับความหนักอึ้งแห่งความเสียใจร่วมกับ **มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืช ในพระบรมราชินูปถัมภ์** โครงการจัดการลุ่มน้ำแม่ปิง และเครือข่ายพันธมิตรอื่นๆ ช่วยเหลือโดยการเป็นเจ้าภาพงานทำบุญฌาปนกิจศพ และจัดตั้ง**กองทุนป่าชุมชนคำปัน สุขใส** ขึ้นที่บ้านป่าบางเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พ่อหลวงคำปัน เงินทุนประกันชีวิตภายใต้การจัดการของเครือข่ายป่าชุมชน อำเภอเชียงดาว ที่ทำให้กับคณะกรรมการเครือข่ายป่าทุกคน เงินช่วยเหลือจากส่วนตัวอย่างคนไกลแต่ใหญ่โต อย่างประเพณี ปัญญาชาติรักษ์ รัฐมนตรีกระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติในขณะนั้น ด้วยความเห็นใจ และศรัทธาในคนตัวเล็ก แต่ปกป้องดูแลรักษาป่าด้วยชีวิต และอีกหลากหลาย น้ำใจที่ศรัทธาล่อหลอม กลายเป็นแรงใจให้กับครอบครัวสุกใส

อย่างไรก็ตามสิ่งที่พ่อหลวงคำบ้านอยากได้ตอนที่มีชีวิตอยู่ ไม่ใช่เงินทองเป็นสิ่งสำคัญ แต่สิ่งสำคัญคือ กฎหมายป่าชุมชน ที่จะทำให้สิทธิของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าต่างหาก แต่จนแล้วจนรอด หนึ่งชีวิตของพ่อหลวงคำบ้าน ก็ไม่สามารถสร้างแรงกระเพื่อมต่อความคิดของรัฐส่วนกลาง

สุภาวดีมีว่า ชีวิตต้องแลกด้วยชีวิต แต่ค่าคมสำหรับนักต่อสู้ เพื่อผืนป่า ชีวิตต้องแลกด้วยอำนาจของชุมชนในการจัดการทรัพยากร...

ร่วงไปแล้ว ดอกแก้วป่า...ดอกแล้วดอกเล่า สงสัยว่ากลิ่นของเจ้า คงไม่หอมไม่กระเพื่อมต่อความรับรู้ของคนข้างบน มีโยที่จะกลับออกแก้ดวงวิญญาณพ่อหลวงคำบ้าน ว่าสิ่งที่ต้องการกว่าสิ่งใด คือการคืนอำนาจ ในการดูแลรักษาป่าให้กับชุมชนท้องถิ่น กฎหมายป่าชุมชนที่พ่อหลวงคำบ้านเป็นธุระในการติดตามวันนี้ยังมีตม่น หลายคนเข้าเบี่ยงเบนเจตนาของภาคประชาชน

..หลายคนเข้าจงใจยึดเยื้อ หลายคนเขาไม่เข้าใจวิถีคนกับป่า ... หลายคนและหลายคนเขาไม่ยอมรับ...ว่าเราจัดการป่าได้ดีกว่าเขา ยังไม่ถึงเวลาอีกหรือที่รัฐจะหันกลับมาทบทวนการจัดการป่ากันใหม่ โดยสนับสนุนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ก่อนที่จะลาแล้ว ดอกแก้วป่า....ดอกแล้ว ดอกเล่า

โอฬาร อ่องพะ

- ไกลเที่ยงของวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๘

ร่างเงาแห่งเธอ

ท่ามความลึกลับสุดตระหง่าน
ด้านความพงษ์นภาอเวศ
ท่าโลงแม่โลกโลกหรือลูข
เยือกเย็นเป็นอยู่ให้ดูตาย
แต่ดลมนพ้ากระหน่ำพาด
ทวนทัตมทัตสิริราชินี

ท่ามยุคสมัยต่อยุคสมัย
ใช้กาอุกมคุมเทงคะเนงคะนอง
ใช้คุณเค้าอำนาจบาตรใหญ่
ลับไขกโลกักค้นสุดแสนทวน
ขอเธอผู้เป็นนทร์ภูษา
ไม่ท้ออันไม่ไท่อเป็นใจกลาง

เห็นความอลังการแกร่งกล้า
เธอคือภูษา - ผู้ทำทวย
ดราบรุษชาติร่างรบบลลาย
ทยัดย้าความหมายแห่งผาฏ
เกรี้ยวกราดปานใจไม้ร่านลู่
หนึ่งวันรับประทับประคอง

คงความยิ่งใหญ่ให้ผยอง
คับบ้านเมืองครองลำพระองค์
ธำโดยล้าทับความลับสน
แสนจะมิดมนทุกทวนทาง
เป็นรากแก่นเหล่าอัสถ์อัสถ์
เป็นร่างเป็นเงาของความงาม

ศิริภาณต์ ปทุมสุติ

สำเนา ศรีสงคราม

ชีวิต และหัวใจ...เพื่อลำน้ำพอง

"ผมไม่ได้เป็นผู้นำ
ผมเป็นผู้รับใช้ชาวบ้านเรื่องปัญหาน้ำเน่าและเสีย
และผู้รับใช้ต้องอยู่เคียงบ่าเคียงไหล่ชาวบ้านที่เดือดร้อน"

สำเนา ศรีสงคราม ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนบ้านนาแพง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๐๘ เป็นบุตรคนที่ ๓ ของครอบครัว จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่วิทยาลัยคณาสวัสดิ์ จังหวัดมหาสารคาม และได้รับประกาศนียบัตรการอบรมเรื่องการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำจืดโดยวิธีทางชีวภาพ และสมรสกับนางมยุรี ศรีสงคราม มีบุตร ๒ คน คือ เด็กชายอุเทน (โอเต็ง) และเด็กหญิงศิริพร (น้องโบว์)

สาเหตุการเสียชีวิตของสำเนา ศรีสงคราม มีความเกี่ยวเนื่องกับการต่อสู้เพื่อลำน้ำพองอย่างไม่มีทางเลี้ยว เพราะเขาเป็นผู้นำกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง ที่ร่วมต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่กับชาวบ้านอำเภอน้ำพองมาตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปี นับตั้งแต่ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการปล่อยน้ำเสียของโรงงานกระดาษ ทำให้น้ำพองเน่าเสีย และพื้นที่เกษตร

ได้รับความเสียหาย รวมทั้งก่อนการเสียชีวิตเขาได้รับโทรศัพท์ขู่ฆ่าจากเจ้าหน้าที่
บางคนของโรงงาน ตามสมุดบันทึกที่เขาได้เขียนเอาไว้ก่อนจบชีวิต

สำเนา ศรีสงคราม เข้าร่วมงานพื้นฟูอนุรักษ์ลำน้ำพอง เมื่อปี ๒๕๓๘
โดยเริ่มจากเป็นผู้เก็บข้อมูล ถ่ายรูปและวิดีโอ ทำการตรวจน้ำร่วมกับชาวบ้าน
และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

บริษัท ฟินิกซ์ พัลพ แอนด์ เพเพอร์ จำกัด เป็นโรงงานผลิต
เยื่อกระดาษ โครงการแห่งชาติโครงการแรกในภาคอีสานที่ได้รับการส่งเสริม
จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๑๘ ที่อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น มีกำลังผลิตรวม ๒๐๐,๐๐๐ ตัน/ปี และส่งออกไปขาย
มากกว่า ๔๐ ประเทศทั่วโลกโดยใช้วัตถุดิบจาก ต้นยูคาลิปตัส ปอแก้ว และ
ไผ่ แต่กระบวนการผลิตของโรงงานฟินิกซ์ ได้สร้างความเสียหายให้กับ
ชาวบ้านในพื้นที่ เมื่อโรงงานได้ปล่อยน้ำเสียลงในลำน้ำพอง ทำให้น้ำพอง
เน่าเสียเมื่อปี ๒๕๓๖

บริษัทจึงจัดตั้งโครงการโปรเจคกรีนขึ้น และเปิดรับชาวบ้านที่อยู่รอบโรงงานเป็นสมาชิกปลูกยูคาลิปตัส โดยบริษัทสนับสนุนงบประมาณในการดูแลและประกันราคาให้ แต่มีเงื่อนไขว่าชาวบ้านต้องรับน้ำทิ้งจากโรงงานมาใช้ในแปลงยูคาลิปตัสที่ปลูกไว้

ต่อมาโครงการโปรเจคกรีน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชาวบ้านทั้งที่เป็นสมาชิกและที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากพื้นที่โครงการเป็นที่สูง เมื่อปริมาณน้ำที่ปล่อยมามากเกินไป ดินจึงเกิดการอึดตัว ทำให้ศักยภาพของพื้นที่รับไม่ไหว พื้นที่การเกษตรและผลิตผลการเกษตรจึงได้รับความเสียหาย รวมทั้งปัญหาน้ำซึมลงแหล่งน้ำสาธารณะทำให้น้ำเน่าเสียและปลาตาย ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจึงไปร้องเรียนกับทางโรงงานแต่ไม่เป็นผล ต่อมาเอ็นจีโอในพื้นที่ได้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้ชาวบ้านรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิเรียกว่า "คณะกรรมการชมรมชาวบ้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง" และเปลี่ยนเป็น "ชมรมชาวบ้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง"

ผลจากการต่อสู้ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๓๖ ถึงปี ๒๕๓๘ จึงได้ข้อตกลงในเบื้องต้นคือ

- ๑) ให้โรงงานชดเชยความเสียหาย ให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบด้านพืชผลการเกษตรทุกอย่างทั้ง ที่ดิน ต้นไม้ ข้าว และปลา
- ๒) ให้โรงงานหยุดปล่อยน้ำโดยพลการ
- ๓) ให้โรงงานกำจัดกลิ่นเหม็น
- ๔) ไม่ให้โรงงานไล่ผู้ที่เดือดร้อน และครอบครัวที่มีผลกระทบ
- ๕) หากโรงงานจะดำเนินการในเรื่องใดต้องให้ชาวบ้านเป็นคณะกรรมการร่วม

หลังการเจรจาปี ๒๕๓๘ มีการจ่ายค่าชดเชยแต่ก็ต้องร้องเรียน
อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งปี ๒๕๔๑ สำเนาจึงได้รับเลือกให้เป็น
ประธานกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง และได้ติดตามเรื่องชาวบ้าน
ชายที่دينโปรเจคกรีน ปัญหาน้ำเสียและผลกระทบต่อชาวบ้าน รวมทั้งเรื่อง
โครงการวัวควาย โดยในช่วงนั้นได้มีข้อตกลงให้ทางโรงงานเลิกปล่อยน้ำเสีย
แต่เป็นไปไม่ได้ จึงมีการเก็บข้อมูลการปล่อยน้ำเสียลงท้ายจุด และบทบาท
ที่สำคัญของสำเนา คือการติดตามดูแลลำน้ำพองไม่ให้มีการลักลอบ
ปล่อยน้ำเสียลงท้ายจุด โดยการเก็บข้อมูลและลงวัดน้ำทุกอาทิตย์
ซึ่งการเก็บข้อมูลร่วมกับหน่วยงานสิ่งแวดล้อมทางจังหวัดขอนแก่น
เขาได้สร้างเด็กเยาวชนให้มีสำนึก โดยร่วมรับรู้ในปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมากมาย โดยใช้สิ่งที่เกิดขึ้นจริงเป็นข้อมูลพื้นฐาน
และมีเอกสารเป็นหลักฐาน

เป้าหมายในการทำงานของสำเนาคือ ต้องการให้สังคมและชาวบ้าน
ได้รับประโยชน์มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงลดถึงด้าน
สิ่งแวดล้อมทั้งในเรื่อง ปู ปลา น้ำกิน และมลภาวะ นอกจากนี้สำเนายังต้องการ
พัฒนาให้ลำน้ำพองดีเพื่อชีวิตของคนในท้องถิ่นปลอดจากมลภาวะ
โดยไม่ได้มีแนวความคิดเรื่องการล้มโรงงาน แต่ต้องการให้มีความร่วมมือ
ในการแก้ไขปัญหา

สำเนา ศรีสงคราม เป็นคนหนุ่มไฟแรง ที่มีความสามารถ สุขุม
ยิ้มแย้มแจ่มใส เสียสละ และกล้าหาญอดทน รวมทั้งเป็นนักประสานที่ยอด
เยี่ยมจึงได้รับมอบหมายให้เป็นประธานชมรม จากการเป็นนักประสานของ
สำเนา ทำให้เกิดความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดโครงการมากมาย
ในช่วงเวลานั้น เช่น โครงการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง การให้ความรู้

กับชุมชนริมน้ำพองและสมาชิก กิจกรรมเวทีสิ่งแวดล้อมสัญจร งานบายศรีสู่ขวัญลำน้ำพอง รวมทั้งกิจกรรมการตรวจวิเคราะห์คุณภาพในลำน้ำพอง การเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมในลำน้ำ โดยการตรวจวัดคุณภาพน้ำในลำน้ำพอง ทุกวันที่ ๑ และ ๑๕ ของเดือน จะเห็นสำเนาร่วมกับกรรมการและเยาวชนนำเรือลงน้ำเพื่อตรวจน้ำและกิจกรรมต่างๆ เสมอ นอกจากนี้เขายังเป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความสำคัญในการเป็นผู้นำชุมชน เช่นในปี ๒๕๔๕-๒๕๔๖ เป็นประธานคณะกรรมการกองทุนเงินล้านของบ้านคำบงพัฒนา โดยสำเนา มักจะบอกกับทุกคนที่รู้จักเขาเสมอว่าผมไม่ได้เป็นผู้นำ...

“ผมเป็นผู้รับใช้ชาวบ้าน เรื่องปัญหาน้ำเน่าและเสีย และผู้รับใช้ ต้องอยู่เคียงบ่าเคียงไหล่ ชาวบ้านที่เดือดร้อน”

ใกล้ค่ำของวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ภายหลังจากประชุมของแกนนำสตรีในหมู่บ้านที่เทียนาของสำเนา มีเสียงปืนสั้นพุ่งมาที่บ้านคำบงพัฒนา ประธานกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง สำเนา ศรีสงคราม ขณะอายุ ๓๘ ปี ถูกสังหารอย่างโหดเหี้ยม โดยคนร้ายเข้ามาตีสนิทสอบถามเรื่องงาน และการเคลื่อนไหวต่างๆ ของชาวบ้าน จนสำเนา และญาติพี่น้องตายใจมิได้สงสัยว่าเป็นคนร้าย จึงถูกคนร้ายจ่อยิงในระยะเผาขน กระสุน ๓๘ ทะลุกระดูกด้านซ้าย ทำให้สำเนาเสียชีวิตทันที และหลังจากนั้นหนึ่งเดือนเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมคนร้าย และผู้จ้างวานได้ ต่อมาศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิตผู้ยิง และประหารชีวิตผู้จ้างวาน เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

ภายหลังจากเสียชีวิตของสำเนา ราษฎรบ้านดั่ง ตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอให้แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน อันเนื่องมาจากลำน้ำพองเน่าเสีย ตามเลขรับที่ ๔๔๒/ ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งคณะกรรมการ

การสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการด้านที่ดินและน้ำ ได้ไปจัดประชุมหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัด และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับผู้ร้อง บริษัท ฟินิกซ์ฯ และนักวิชาการ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของชาวบ้าน ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากโครงการโปรเจกกรีน เพื่อประเมินความเสียหายและพิจารณาค่าชดเชยพืชผลและกำหนดแนวทางฟื้นฟูที่ดินทำกิน โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อม ๑๐ เป็นประธาน

กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง และมยุรี ศรีสงคราม ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเฉพาะคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กปอพช.) ภาคอีสาน ร่วมกันติดตามการดำเนินคดีและการทำงาน of คณะทำงานฯ อย่างต่อเนื่อง แต่การหารือไม่คืบหน้าจึงร้องเรียนมาเพิ่มเติม คณะอนุกรรมการที่ดินและน้ำจึงจัดประชุมเพื่อไกล่เกลี่ยกับกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัทฟินิกซ์ฯ เฉพาะเรื่องการไกล่เกลี่ยความเสียหายยุติลง เมื่อคณะอนุกรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่ (รับกรณีนี้แทนคณะอนุฯ ด้านที่ดินและน้ำ) ได้ไปประชุมที่จังหวัดขอนแก่น ในวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๘ ร่วมกับชาวบ้าน บริษัท และนักวิชาการอีกครั้ง

ปัญหาที่ยังดำรงอยู่คือ ลำน้ำพองยังเน่าเสีย และโครงการโปรเจกกรีน ยังมีปัญหากระทบต่อชาวบ้าน เพราะชาวบ้านส่วนหนึ่งไม่ยอมขายที่ดินให้กับบริษัท ฟินิกซ์ฯ ตามที่บริษัทต้องการตลอดมา

สองปีกว่าของการสูญเสียผู้นำที่เป็น **นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง** และเป็นความหวังของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ แต่สำหรับ **ครอบครัวศรีสงคราม** เขาสูญเสียมากกว่า สูญเสียผู้นำครอบครัว สูญเสียหลักยึดของครอบครัว กำลังใจและหัวใจของพวกเขา ถูกพรากไปอย่างไม่มีความหมาย เพราะหลังจากที่ **สำเนา** จากไปทำให้ครอบครัวลำบาก **มยุรี** ต้องกลายเป็นเสาหลักของครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน ๕ คน คือ พ่อแม่ ของ **มยุรี** และลูกชายวัย ๑๐ ปี (**เด็กชายอุเทน**) และ ลูกสาววัย ๒ ปี ๑๐ เดือน (**เด็กหญิงศิริพร**) **มยุรี** ต้องเป็นทั้งพ่อแม่ในคนเดียวสิ่งใดที่ไม่เคยทำแต่ก่อน ก็ต้องทำเอง ต้องดิ้นรนหาเงินส่งลูกไปโรงเรียน โดยขณะนี้ต้องขายที่นา ซึ่งเป็นมรดกของพ่อ ปู่ ย่า ตา ยาย และต้องไปซื้อที่ดินที่บ้านหนองผือ จำนวน ๓ ไร่ ๒ งาน เพื่อทำนาและเลี้ยงวัวกับพ่อ

บทเรียนที่ชาวบ้านได้รับคือ การสูญเสียผู้นำวันนี้ไม่มี **สำเนา ศรีสงคราม** นักสู้ที่จบชีวิตเพื่อปกป้องทรัพยากร และชุมชนท้องถิ่น เขาทำหน้าที่นี้ด้วยหัวใจมีชีวิต เป็นเติมพ้นแลกกับการคืนชีวิตให้สายน้ำพองและชีวิตของคนในชุมชน

อย่างไรก็ดี ณ วันนี้ การเคลื่อนไหวที่หยุดนิ่งมากกว่าสองปี เริ่มลุกขึ้นเดินใหม่อย่างช้าๆ อาจะยังไม่มั่นคงเหมือนช่วงที่มีสำเนาอยู่ แต่มยุรีและกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำพอง ก็พยายามต่อเติมความหวังและอาสาสมัครชาวบ้านลำน้ำพองอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแผ่ระว่าง และพร้อมจะต่อสู้ปกป้องลำน้ำพองให้มีชีวิตอยู่ เป็นการแสดงถึงเจตนารมณ์ว่า "สำเนา ศรีสงคราม" จะต้องไม่ตายเปล่า

ชาวบ้านน้ำพองบอกว่าทั้งน้ำพองและสำเนา เป็นสิ่งที่พวกเราทุกคนรัก แต่น้ำพองก็เป็นเหมือนเดิมไม่ได้แล้ว เพราะมีโรงงานมาอยู่ใกล้เราสู้พวกเขาไม่ได้ ต้องทนดูน้ำพองเน่าทุกวัน เหมือนกับที่เห็นสำเนาได้มาตายไปต่อหน้าต่อตาเรา

บังอร จงเลิศตระกูล

ที่มาข้อมูล

๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศลำนน้ำพอง โดย คุณเอกนิษฐ์ ป้องภัย และคุณจรรยาพิศ จันทะศรี
๓. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ชื่อน นายชวณ

คนคนนี้แหละคน

คนคนนี้แหละคน
เข้มแข็งแกร่งแรงงาน
หลายยุคคนดั่ง
รู้แต่ที่อุบาย
คนคนนี้จะยอมดั่ง
เพื่อโค่นล้มคอมมิวนิสต์

คือมอชุนอินไพศาล
โลกก้าวมาด้วยมือคน
กับศัตรูประชาชน
อันดำช้าที่อำมหิต
ยอมเอาหัวเป็นเหยื่อ
สร้างยุคใหม่ให้ระบอบ

รวิ โคมพระจันทร์

ชวน ชำนาญกิจ

ผู้ต่อต้านยาเสพติด จ.นครศรีธรรมราช

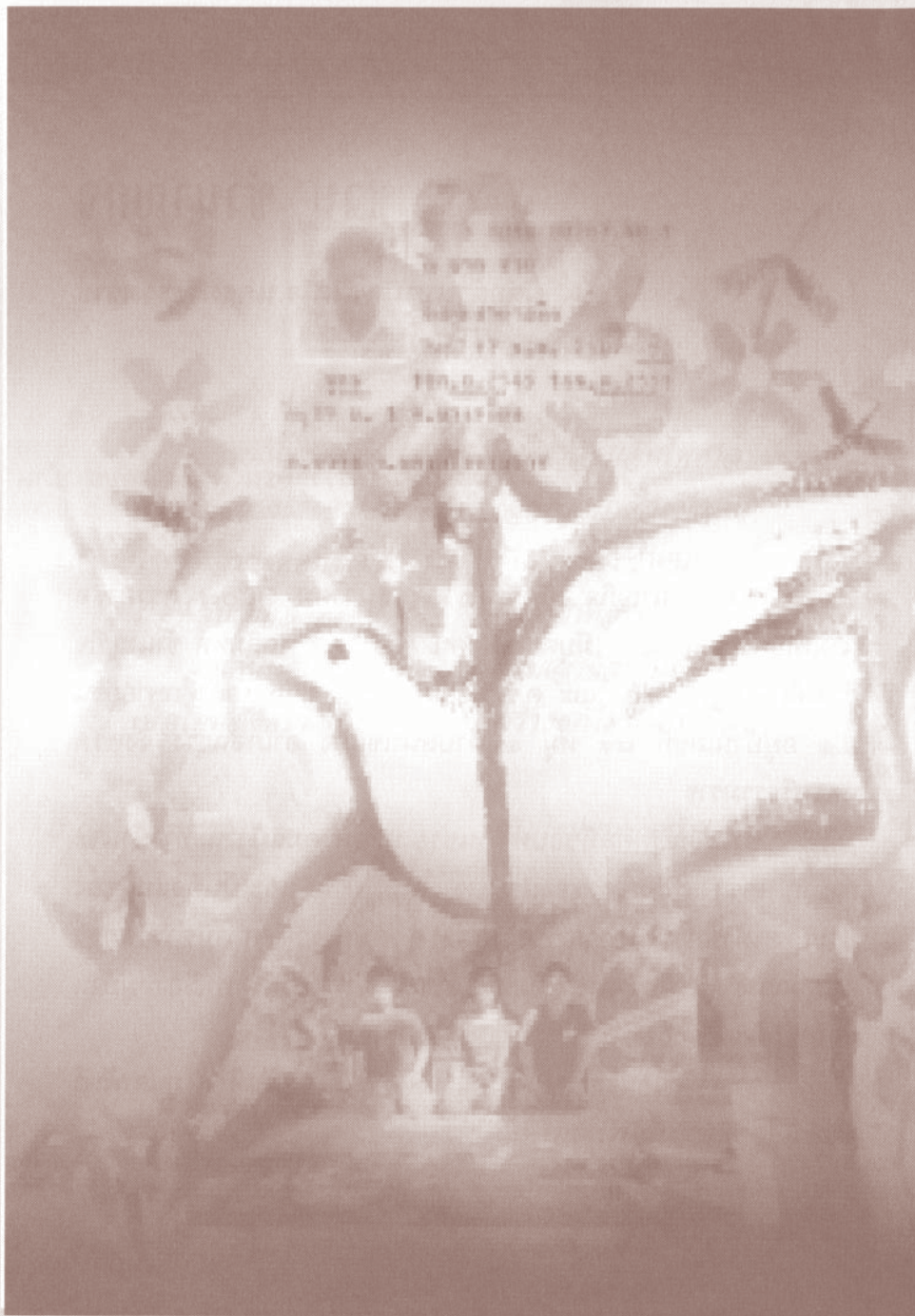
“ตำรวจชุมชน ผู้ร่วมมือกับชาวบ้าน”

ชวน ชำนาญกิจ เกิดวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๐๗ ภรรยาชื่อนางเพ็ญศรี ชำนาญกิจ มีบุตร ๒ คน คือ ด.ช. เฉลิมพล ชำนาญกิจ กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.๓ และ ด.ช. พิชัยยุทธ ชำนาญกิจ กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.๑ อยู่บ้านเลขที่ ๘๔ หมู่ ๑ ตำบลนาเชือก อำเภอดวง จังหวัด นครศรีธรรมราช

ชวนเป็นบุคคลที่ชอบทำงานช่วยเหลือสังคมแม้ฐานะทางบ้านจะลำบาก เขาเป็นที่รักใคร่ของประชาชนในหมู่บ้าน และเป็นตัวแทนของประชาชนด้านการให้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ กับตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอดวง ที่เรียกว่า**ตำรวจชุมชน** ขณะที่ทางหมู่บ้านได้ทำเรื่องหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

ชวน ได้ถูกคนร้ายบุกยิงในบ้านเสียชีวิตทันที เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยที่ขณะนี้ยังจับคนร้ายไม่ได้

● สาโรจน์ พัฒน์แก้ว

อภิชัย นีละไพจิตร

Calling for Justice

Where is
Lawyer Somchai ?

Thai Working Group on Human Rights Defenders
twgth@hotmail.com

The graphic features a red background with three stylized black and white portraits of men. The man on the left is wearing glasses and a suit. The man in the middle is also wearing glasses and a suit. The man on the right is wearing a suit and tie. To the left of the portraits is a white sun/moon symbol with rays. The text 'Where is Lawyer Somchai ?' is written in white and red. At the bottom, the text 'Thai Working Group on Human Rights Defenders twgth@hotmail.com' is written in small black font.

เอริภาพ

มนุษย์ต้องมิเอริภาพ
ดุจตะวันบ่งปาดบประกายฉาย
ความเป็นคนมั่นคงไม่ค่อนคลาย
เอริภาพไม่ตายไปจากคน

มิใช่เอริตามอำนาจกิเลส
เป็นเอริปฏิบัติเอริความดี
เป็นเอริที่จะผละกิเลสตน
เป็นเอริที่จะพ้นจากต่ำทราม

ต้องต่อสู้เพื่อมิเอริภาพ
ดุจพิราบแห่งฟ้ากล้าฆ่าข้าม
เอริภาพแห่งประชาสง่างาม
ดังกิตติรึความเป็นคนในตนดี

เราต้องเจ็ดขุเอริภาพ
ร่วมกำจัดคความบาปและความชั่ว
พ้นจากความพินาศพันทวาทถ
พันมีตมฺวเอริที่แท้จริง

เนาอรัตน์ พงษ์ใหญ่ชัย

สมชาย นีละไพจิตร

ทนายความนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน

ณ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ๖๔๐ วันแล้ว ทนายสมชายหายไปไหน?...

ทนายสมชายเคยกล่าวไว้ว่า ‘ผมมีความสำนึกในการดำเนินชีวิต มาตลอดว่า ต้องเป็นทนายความมุสลิมที่ดีให้ได้ แต่ผมไม่เคยได้เห็นมุสลิม ที่ประกอบอาชีพนี้เป็นแบบอย่างให้เห็นเลย มุสลิมที่ประกอบอาชีพทนายความ ในอดีตตลอดมานั้น มีแต่ข้อบกพร่องและรอยต่างพร้อยกันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาส่วนตัวหรือหลักการของศาสนา ซึ่งเป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้ ประชาชนทั่วไปไม่ให้ความเคารพนับถือและขาดความไว้วางใจแก่ทนายความ มุสลิม ผมจึงทักทาคิดเองถึงรูปแบบในใจของผมขึ้นเองว่า ต้องปฏิบัติตน อยู่ในหนทางของอิสลามโดยเคร่งครัด ไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรก็ต้องได้ รับความสำเร็จและในการดำเนินชีวิตในวิชาชีพทางกฎหมายนั้น ส่วนหนึ่งต้อง ทำเพื่อตนเองและครอบครัว อีกส่วนหนึ่งต้องทำเพื่อเอื้อเพื่อต่อสังคมมุสลิม’

สมชาย นีละไพจิตร ทนายความนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน
เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๓๔ สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง สมรสกับนางอังคณา นีละไพจิตร มีบุตรสาว
๔ คน บุตรชาย ๑ คน

ตำแหน่งงานที่สำคัญ ได้แก่

กรรมการมรยาททนายความ

กรรมการอำนวยการเลือกตั้งนายก และกรรมการสภาทนายความ
พ.ศ. ๒๕๓๕

กรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความ

อดีตนายกสมาคมมุสลิมแห่งประเทศไทย

อดีตนายกสมาคมนักเรียนเก่าอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

กรรมการพิจารณาอุทธรณ์การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ กระทรวง
คมนาคม

ประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิม

ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์ คณะกรรมการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
วุฒิสภา

อนุกรรมการกลั่นกรอง คณะกรรมการปกครอง สภาผู้แทนราษฎร

ผลงานช่วยเหลือประชาชน

สมชาย นีละไพจิตร เป็นทนายความผู้ซึ่งอุทิศตนเพื่อเรียกร้อง
ความยุติธรรมให้กับประชาชน ซึ่งมีหลายคดีที่เกี่ยวกับผู้นำและเยาวชน
มุสลิมในจังหวัดภาคใต้ ทนายสมชาย ได้เข้าไปร่วมต่อสู้ช่วยเหลือผู้เสียหาย
ให้ได้รับความเป็นธรรมในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม อาทิเช่น

ช่วยเหลือผู้ต้องหา ๕ คนในคดีก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ซึ่งถูกจับในข้อหาร่วมกันเผาโรงเรียน และปล้นปืนเมื่อวันที่ ๔ มกราคม

๒๕๔๗ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจซ้อมเพื่อให้บริการภาพ ทัศนคติความสมชายจึงได้ทำการช่วยเหลือโดยการทำหนังสือขอให้ศาลสั่งให้เรือนจำเป็นผู้ควบคุมผู้ต้องหาแทนการควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ช่วยเหลือผู้ต้องหาคดีกบฏแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ กรณีมีการจับกุมสมาชิกขบวนการพูโลครั้งใหญ่

ช่วยเหลือกรณีการจับกุมโต๊ะครูสอนศาสนาอิสลาม จำนวน ๕ คน จากอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ๔ คน และจากอำเภอกงป็นัง จังหวัดยะลา ๑ คน ในข้อหาเข้าร่วมกันเป็นกบฏแบ่งแยกดินแดน โดยร่วม เป็นนายความอุทธรณ์ให้กับครูสอนศาสนาอิสลามทั้ง ๕ คน

ช่วยเหลือผู้ต้องหาคดีเหตุการณ์เผาโรงเรียนในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นนายความฟ้องกระทรวงมหาดไทย และกรมตำรวจ ให้ชด ใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ต้องหา ๒ คน หลังจากที่ศาลฎีกายกฟ้องในข้อหาเผาโรงเรียน

ช่วยเหลือกรณีชาวมุสลิมชุมนุมประท้วงที่มัสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชาวมุสลิม ๔ คน ได้ถูกจับในข้อหาเป็นกบฏแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ ทำร้ายร่างกายขัดขวางเจ้าพนักงานและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

ช่วยเหลือกรณีกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งห้าม อิหม่ามคอเต็บ บิหลั่น ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประกาศว่า อิหม่าม เป็นนักพรต นักบวช ทำให้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ จึงได้ฟ้องกระทรวงมหาดไทยให้เพิกถอนคำสั่งห้าม และเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งในกรณีที่ประกาศว่าอิหม่ามคอเต็บ เป็นนักพรต แต่ศาลยกฟ้อง โดยให้เหตุผลว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง แต่ปัจจุบันนี้พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารองค์การศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ระบุไว้ว่าอิหม่ามคอเต็บ บิหลั่น ไม่เป็นนักบวชอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม นายสมชาย มิได้เข้าไปช่วยเหลือเฉพาะกับประชาชนผู้เดือดร้อนที่เป็นมุสลิมในจังหวัดภาคใต้เท่านั้น แต่ยังมีอีกหลายคดีที่เป็นคดีของชาวพุทธซึ่งไม่ได้อยู่ในจังหวัดภาคใต้ นายสมชายก็ได้อุทิศตนเข้าไปช่วยเหลือเรียกร้องความเป็นธรรมให้ อาทิเช่น

คดีตำรวจจับประชาชนประมาณ ๒๐๐ คน ในข้อหาเล่นการพนันชนไก่ ที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แต่มีผู้ต้องหา จำนวน ๑๐ คน ได้เป็นทนายความ แก่ต่างให้จำเลย ศาลพิพากษายกฟ้อง

คดีตำรวจ สน.ชนะสงคราม จับนางไกร บุญครอง โสภณีช่างสนามหลวง ข้อหาข่มขู่ ไปขออำนาจศาลอาญาฝากขัง เพราะการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ ได้เข้าไปเป็นทนายความให้กับนางไกร ยื่นคำร้องคัดค้านการฝากขังของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการได้ขอถอนคำร้องขอฝากขังศาลได้ปล่อยตัวนางไกร บุญครอง

คดีตำรวจ สน.ทองหล่อ จับนายสมชาย ขวัญจุล นิสิตคณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในข้อหาเมียบ้า ๑ เม็ด ไว้ในครอบครอง และขัดขืนต่อสู้เจ้าพนักงาน ยื่นฟ้องต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ จึงเข้าเป็นทนายความให้ ศาลอาญากรุงเทพใต้พิพากษายกฟ้องจำเลย

การหายไปของนายสมชาย

นายสมชายเป็นทนายความนักสิทธิมนุษยชน ซึ่งต่อสู้ช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนให้ได้รับความเป็นธรรม ได้หายไปจนถึงปัจจุบัน นับได้เป็นเวลาเกือบ ๒ ปี แล้ว แต่การสืบสวนทางกระบวนการยุติธรรม ยังไม่แล้วเสร็จ จึงเป็นเรื่องที่คนในสังคม ครอบครัว และเพื่อนฝูง ต่างรอคอย คำตอบดังกล่าว

ลำดับเหตุการณ์การหายไปของนายสมชาย นีละไพจิตร

๔ มีนาคม ๒๕๔๗ นายสมชาย ยื่นคำร้องต่อศาลขอความเป็นธรรมให้ผู้ต้องหา ๕ คน ในคดีก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ ในคำร้องระบุว่า ผู้ต้องหาถูกตำรวจจับกุม ฆาตกรรม ทำร้ายร่างกาย

๘ หรือ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เวลาประมาณ ๒๓.๓๐ น. มีการคุกคาม นายสมชายโดยมีคนมาหุบประตูบ้าน

๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗ นายสมชาย ได้ทำหนังสือร้องเรียนขอความเป็นธรรมให้ผู้ต้องหา ๕ คน ในคดีก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑๒ มีนาคม ๒๕๔๗ นายสมชายได้ปรากฏตัวเป็นครั้งสุดท้ายที่โรงแรมชาลีนา ซอยรามคำแหง ๖๕ ในคืนวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๗

๑๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ภรรยาของนายสมชาย ได้เข้าแจ้งความที่สถานีตำรวจนครบาลบางยี่เรือว่า สมชาย นีละไพจิตร หายตัวไป

๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ พนักงานสอบสวนพรภยนต์หนึ่งส่วนบุคคลของนายสมชายที่ใกล้สถานีขนส่งหมอชิต

๒๐ มีนาคม ๒๕๔๗ ได้ทำการตรวจสอบร่องรอยจากรถยนต์ของนายสมชาย ที่ทิ้งไว้ที่สถานีขนส่งหมอชิต พบว่ามีรอยถูกเฉี่ยวชน แสดงความมั่นใจว่ารถยนต์ของเขาถูกชนในคืนวันที่หายตัวไป

๘ เมษายน ๒๕๔๗ พนักงานสอบสวนได้ยื่นคำร้องขออนุมัติจับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๔ คน ศาลอนุมัติ และเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง ๔ คนได้เข้ามามอบตัวที่สถานีตำรวจพญาไทและให้การปฏิเสธทุกข้อหา ต่อมามีการสืบสวนขยายผลมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่ามีตำรวจรู้เห็นร่วมกระทำผิดอีก ๑ คน

สุดท้ายผลการจับกุมสรุปว่าสำนวนสอบสวนไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง ๕ รายได้ และศาลอาญาอนุญาตให้ประกันตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง ๕ ราย

ขณะนี้คดียังอยู่ระหว่างการสืบพยานโจทก์และจำเลย ซึ่งการสืบพยานจะมีไปจนถึงสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๔๘ ซึ่งศาลนัดตัดสินคดีวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๙ นี้

ส่วนการหายตัวของนายสมชาย นีละไพจิตร ณ วันนี้ ยังมีมดนมแม้กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีไอเอส) จะรับไปดำเนินการให้แล้วก็ตาม

ครอบครัวแข็งแกร่ง

ในด้านครอบครัวทนายสมชายมีภรรยาและลูกเป็นกำลังใจสำคัญ ทนายสมชายได้สอนให้ครอบครัวพึ่งพาตนเอง จึงทำให้สามารถเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นางอังคณา นีละไพจิตร ภรรยาของทนายสมชาย อดีตเคยเป็นพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช ได้ลาออกจากการเป็นพยาบาล เพื่อมาดูแลลูกๆ ทั้ง ๕ คน หลังจากการหายไปของทนายสมชาย ลูกทุกคนมีความเข้มแข็งมาก ไม่ได้ร้องไห้คร่ำครวญให้มีความทุกข์ใจเพิ่มขึ้น นางอังคณาได้บอกกับลูกๆ ว่า ขอให้ทุกคนพึ่งตนเอง ขวนขวายหาวิชาความรู้ ให้ได้มากที่สุด เพราะนั่นคือสิ่งเดียวที่จะเป็นมรดกติดตัวไปกับลูกๆ ทุกคน ซึ่งลูกๆ ทุกคนก็ไม่ได้ทำให้นางอังคณามืดหวังเลยแม้แต่น้อย

เมื่อคิดถึงชีวิตที่แยกแ่ของภรรยาและลูกของผู้ต้องหา ที่ทนายสมชายว่าความให้แล้ว ทำให้ภรรยาและลูกๆ ของทนายสมชายรู้สึกว่ามันอดิกว่าคนอื่นอีกมาก ยิ่งสื่อมวลชนและสาธารณชนหันมาให้ความสนใจกับงานที่ทนายสมชายเคยทำมาทั้งหมด ก็เป็นกำลังใจสำคัญของครอบครัวทนายสมชาย

นางอังคณาภรรยาของทนายสมชาย ได้บรรยายถึงความรู้สึกในใจเกี่ยวกับเรื่องการหายไปของทนายสมชายไว้ว่า

‘คงไม่มีใครรู้ว่า ความเจ็บปวดทุกข์ทรมานจากการพลัดพราก และการสูญเสียนั้นโหดร้ายทารุณ และก่อให้เกิดบาดแผลในใจของผู้บริสุทธิ์ ได้มากกว่าความตายหลายเท่าหนัก มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับคนที่เขารัก และคนที่รักเขา ต่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงจะต้องไม่ถูกทำให้สูญหายอย่างไร้ร่องรอย และปราศจากการตามหา ปราศจากความใส่ใจและความรับผิดชอบจากผู้มีอำนาจ’

บทสรุปของการหายไปของทนายสมชาย นีละไพจิตร ถึงแม้ในขณะนี้ยังไม่กระจ่างชัด แต่ตราบโศกที่สังคมยังมีลิ้มเลือน และให้ความสนใจ อยู่ความหวังก็ยังมี แต่ถ้าสังคมลิ้มเลือนความกระจ่างชัดก็จะจางหายไปด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเป็นองค์กรหนึ่งในสังคมที่จะพยายามมิให้เรื่องดังกล่าวลึมเลือน トラบใดที่ความกระจ่างชัดยังไม่เกิดขึ้น ด้วยการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อติดตามการสูญหายกรณีนายสมชาย นีละไพจิตร เพื่อทำหน้าที่ประสานและติดตามความคืบหน้าของคดี มิฉะนั้นบทสรุปของเรื่องนี้ ก็จะเหมือนกับหลายๆ เรื่องที่ผ่านมาในสังคม ที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป รอวันลึมเลือนโดยไม่ได้รับคำตอบใดๆ

● **นักтр รัชตะววรรณ**

๑. ข้อมูลจาก ๑. วารสารข่าวกฎหมายใหม่ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗
๒. หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗
๓. อุ่มทนาย สมชาย นีละไพจิตร บทสะท้อนวัฒนธรรมอำนาจนิยมใน สังคมไทย. คณะทำงานปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ : บริษัทสุชมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๗
๔. ๓๖๕ วัน ทนายสมชาย นีละไพจิตร หายไปไหน? คณะทำงานปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. การสัมภาษณ์ นางอังคณา นีละไพจิตร ภรรยา ตุลาคม ๒๕๔๘

นายอุทิศ ตีรจันทร์

คุณอุทิศ ตีรจันทร์
MSOE II ชั้น ๕
อายุ ๖๓

จ.ฉะเชิงเทรา
เครือข่ายป่าชุมชนบ้านแม่สอด
จ.เกษมสันต์ ลำปาง

จงบินไปเถิดคนกล้า
เจ้าบินไปลากรອງรัง
ทางปีกหลักบินจากเมืง
เจ้าคือวิญญาณเสรี

ความฝันสูงค่ากว่าใจ
ข้างหลังเขายิ่งอาลัย
เจ้านกสีเทลิ้อจลาไป
บัดนี้เจ้าชิวาวย

วินัย อภุชฌ์

สุพล ศิริจันทร์

วิถีชีวิตเพื่อผืนป่าและชุมชนแม่มอก

"นับว่าช่วงนี้เป็นช่วงที่คนดีถูกคุกคามอย่างหนัก กลุ่มนักอนุรักษ์
เริ่มทยอยถอยห่างออกไป ถอยห่างจากการเป็นคนดีของชุมชน"

วิถีชีวิตการต่อสู้เพื่อผืนป่า ของ สุพล ศิริจันทร์ อายุ ๕๘ ปี
ผู้ใหญ่บ้านบ้านเด่นอุดม หมู่ ๗ ต.แม่มอก อ.เถิน จ.ลำปาง

ต้นวาคม ๒๕๓๔ ท่ามกลางกระแสการทำไม้เถื่อนกำลังเข้มข้น รุนแรง
ในพื้นที่ ต.แม่มอก และ ต.เวียงมอก อ.เถิน จ.ลำปาง เบ็ญ สิทธิเสนา ผู้ใหญ่บ้าน
บ้านเด่นอุดม ต.แม่มอก ในขณะนั้นเห็นว่าหากการดูแลรักษาป่าของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่นั้นเป็นไปในทำนองไม่รู้ไม่เห็นในสิ่งที่เกิดขึ้น
ป่ายังถูกทำลายอยู่เช่นนี้ป่าไม้คงหมดไปแน่ๆ ชาวบ้านคงเดือดร้อนยิ่งกว่านี้
หากไม่มีป่า จึงได้ส่ง สุพล ศิริจันทร์ และคณะกรรมการหมู่บ้านเด่นอุดม
ไปศึกษาดูงานการอนุรักษ์ป่าร่วมกับ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดลำปาง ที่ป่าชุมชนทุ่งยาว จ.ลำพูน และป่าชุมชนหนองเต่า
อ. สะเมิง จ. เชียงใหม่

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ **สุพล ศิริจันทร์** และชาวบ้านเด่นอุดม
ประกาศให้หมู่บ้านของตน เป็นชุมชนที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการป่า
ในรูปแบบป่าชุมชน ตามแนวคิด “**ชุมชนรักษาชุมชนใช้ประโยชน์ ป่ายั่งยืน**”
โดย **สุพล ศิริจันทร์** เป็นรองประธานป่าชุมชนบ้านเด่น

ปี ๒๕๓๕-๒๕๓๘ **สุพล ศิริจันทร์** ร่วมกับชุมชนบ้านเด่นอุดม
ร่วมกันอนุรักษ์ป่าทุกรูปแบบ เดินตรวจป่าทำแนวกันไฟป่า เลิกกลุ่ม
ค้าไม้เถื่อนออกจากป่า พาเยาวชนเดินป่าถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้
เรื่องป่าให้ลูกหลาน พัฒนาการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้สมุนไพรในชุมชน
นอกจากประสานงานกับ เอ็น จี โอ เพื่ออนุรักษ์ป่าแล้ว ยังได้ประสานงานกับ
กองกำลังทหารพรานค่ายประจักษ์ กองทัพภาคที่ ๓ ให้เข้ามาหนุนช่วยอีก
แรงหนึ่ง ตามนโยบายการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ปี ๒๕๓๘ เข้าอบรมรับความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และเป็น
อาสาสมัครนักกฎหมายพิทักษ์สิ่งแวดล้อม สภานายความ

ปี ๒๕๓๙ ท่ามกลางขบวนการค้าไม้เถื่อน **สุพล ศิริจันทร์** และคณะ
บ้านเด่นอุดม เห็นว่ามีป่าชุมชนเฉพาะบ้านเด่นอุฒมบ้านเดียว ยากที่จะรักษา
ผืนป่านี้ได้ จึงออกประสานงานเผยแพร่แนวคิดการจัดการป่าชุมชนร่วมกับ
โครงการพัฒนาชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทั้งทั้งลุ่มน้ำแม่มอก ต.แม่มอก ต.เวียงมอก
จนมีชุมชนต่างๆ ในสองตำบลร่วมกันทำป่าชุมชนถึง ๑๔ หมู่บ้าน เป็นยุคทอง
ที่ไม้สักรุ่นใหม่ได้มีโอกาสเติบโต

ปี ๒๕๔๐ เกิดเครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำแม่เมอก หมู่บ้านที่ทำป่าชุมชนทั้ง ๒ ตำบล จับมือกันดูแลรักษาป่าสร้างชุมชนน่าวัยขึ้นมาในพื้นที่ ป่า น้ำ ดิน ดินขึ้นเป็นลำดับ

ปี ๒๕๔๒ **สุพล ศิริจันทร์** ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาอยู่ท่ามกลางผลประโยชน์ส่วย แต่ **สุพล ศิริจันทร์** ยืนหยัด บ้านเด่นอุดมเป็นหมู่บ้านปลอดคนทำไม้ คนหากินกับไม้ และคนค้าไม้ **สุพล ศิริจันทร์** เข้าร่วมเวทีสัมมนา เสวนาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาตนเองและชุมชน ร่วมกับทางราชการ เอ็น จี โอ และนักวิชาการต่างๆ อย่างต่อเนื่องงานไหนตัวเองไปไม่ได้ก็จะให้ภรรยาไปแทน

ปี ๒๕๔๒-๒๕๔๖ กลุ่มค้าไม้เดือนเริ่มเข้มแข็ง ขายทั้งไม้และยาบ้า โดยมีคนภายในชุมชนบางส่วนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการ อาจโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว บางคนไม่ทำอะไรแต่นั่งเก็บหัวคิวแล้วให้คนภายนอกเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในชุมชนของตน โดยไม่สนว่าใครจะเดือดร้อน บางคนก็กลายเป็นเครื่องมือให้กับขบวนการค้าไม้เดือนอย่างไม่รู้ตัว บางคนก็เป็นอย่างตั้งใจทำหน้าที่ในการข่มขู่คุกคามเยาะเย้ย ถากถางคนทำดี บางคนก็ปิดกั้นการรวมกลุ่มการทำดีของคนในชุมชน แต่ส่งเสริมคนเลวให้มีอำนาจ **นับว่าช่วงนี้เป็นช่วงที่คนดีถูกคุกคามอย่างหนัก กลุ่มนักอนุรักษ์เริ่มทยอยถอยห่างออกไปจากการเป็นคนดีของชุมชน** แต่ **สุพล ศิริจันทร์** ยังยืนหยัด ปักหลัก ให้กำลังใจกลุ่มคนอนุรักษ์ป่าอย่างแข็งแกร่ง แม้คนในบ้านเด่นอุดม จำนวน 3-4 ครอบครัวจะกลับเข้าสู่วงจรการค้าไม้เดือนเหมือนเดิมก็ตาม **สุพล ศิริจันทร์** ยังอ่อนนอกแข็งในไม่เสื่อมคลาย

ปี ๒๕๔๗ เครือข่ายป่าชุมชนแต่ละหมู่บ้านทานกระแสอิทธิพลขบวนการไม้เดือนไม่ได้ แต่บ้านเด่นอุดมยังเข้มแข็ง โดย **สุพล ศิริจันทร์** เป็นผู้นำ

มีนาคม - เมษายน สุลล ศิริจันทร์ และชาวบ้านเด่นอุดมต้องทำงานอย่างหนักในการตรวจป่า เดินป่า เพราะช่วงนี้เป็นช่วงปีใหม่คนต้องการใช้เงินมาก ไม้ที่อื่นๆ เริ่มหายากและอยู่ไกล แต่ไม้บ้านเด่นอุดมอยู่ใกล้ จึงตกเป็นเป้าของขบวนการค้าไม้เถื่อน

พฤษภาคม - มิถุนายน กลุ่มค้าไม้เถื่อนเริ่มเจาะเข้าไปในป่าชุมชนบ้านเด่นอุดมโดยตรง กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเด็กเยาวชนบ้านเด่นอุดมเข้ามาช่วยพ่อบ้านเดินป่าและดูป่ามากขึ้น

เป็นข่าวดีกับขบวนการอนุรักษ์ป่าแม่มอก เมื่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรี นายยงยุทธ ตียะไพรัตน์ เข้ามาทะเลาะสายเครือข่ายขบวนการไม้เถื่อนในกลุ่มน้ำแม่มอก สังคมแม่มอกแอบมองอย่างมีความหวัง แต่ไม่นานกระแสการทะเลาะขบวนการค้าไม้เถื่อนในแม่มอกก็จางไป พร้อมกับความโกรธแค้นของขบวนการค้าไม้เถื่อนที่พยายามหาว่าใคร? คือตัวการในการแจ้งข้อมูลต่างๆ กับทางการ

กรกฎาคม กลุ่มค้าไม้เถื่อนเข้ามาตัดไม้ และข่มขู่ผู้นำชาวบ้าน เป็นระยะ สุลล ศิริจันทร์ พยายามประสานให้ทางราชการเข้ามาช่วย

๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ขบวนการค้าไม้เข้ามาตัดไม้วิ่งวุ่นป่าชุมชนบ้านเด่นอุดมอีกครั้ง ชาวบ้านเด่นอุดมไม่ไปไล่เพราะรู้ว่าคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลค่ายาบ้าก็ไม่โดนจับ ค้าไม้เถื่อนก็ไม่โดนข้อหากกลุ่มผู้มีอิทธิพลยิงคนปางตายมาแล้ว ๒ ครั้งก็ไม่มีหลักฐานให้จับ พวกนี้มีอาวุธปืนเถื่อนครบมือเสี่ยงเกินไปที่ชาวบ้านจะเข้าไปต่อกร กลุ่มแม่บ้านจึงทำได้แค่ไปขุดหลุมและปักหลักขวางทางไม่ให้รถชนไม้ผ่าน แต่คนกลุ่มนี้ก็ไปถอนหลักและถล่มหลุมต่อหน้าต่อตาชาวบ้าน พร้อมประกาศ “ใครขวางกูมึงตาย”

เสริมคำขูที่เขียนไว้ก่อนหน้านั้นแล้วว่าขอนไม้ในป่าชุมชนของชาวบ้านว่า
“รอบนี้ถ้ากูโดนจับมึงตาย” ชาวบ้านได้เตือนกันในหมู่บ้านให้ระมัดระวัง
อย่าเข้าป่าช่วงนี้ถ้าไม่จำเป็น

แต่หัวใจนักอนุรักษ์ยังเข้มขลัง ในฐานะนักอนุรักษ์ด้วยหัวใจ
ในฐานะผู้ใหญ่บ้านที่ดี ที่ต้องรายงานและประสานเรื่องราวต่าง ๆ
กับทางราชการ

สุพล ศิริจันทร์ ได้ไปแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่
ป่าไม้ว่า มีการลักลอบตัดไม้ขึ้นในบริเวณนี้ ไม่มีใครรู้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ
ดำเนินการอย่างไร แต่ตี ๔ ของวันที่ ๑๐ สิงหาคม ชาวบ้านทั้งหมู่บ้าน
ได้ยินเสียงปืนดังลั่นขึ้นที่ราวป่าทางด้านทิศเหนือของหมู่บ้าน ตกเข้ามาทุกคน
ในหมู่บ้านได้ข่าวว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจและป่าไม้จับอุปกรณ์การขนไม้ได้จำนวน
หนึ่งพร้อมกันได้ผู้ต้องหาหนึ่งคนส่วนอีกสี่คน อาศัยความมืดหลบหนีไปได้

๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ประมาณสองทุ่ม เวลากำลังเข้าได้เข้าไฟ
ชาวบ้านได้ยินเสียงปืนดังขึ้นกลางหมู่บ้านอีกครั้ง **สุพล ศิริจันทร์** ไม่มี
โอกาสแม้แต่จะลงเสียเมียที่ยืนอยู่ข้างๆ ลูกของไทยประดิษฐ์ แรงขนาดล้ม
ข้างได้ยิงตัดชั่วหัวใจ **สุพล ศิริจันทร์** ล้มทั้งยืนหน้าบ้านขณะจะไปปิด
ประตูเข้านอน

"ปิดฉากนักอนุรักษ์ ไปตลอดกาล"

วิภา แก้วสังข์ทอง

ข้อมูลจาก โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

เจริญ อดิษฐ์พร

แต่...เจริญ อัฒอักษร

เจริญสร้างเจริญดี
บ่อนอกเป็นตำนาน
คือใจของชาวบ้าน
บ่อนอกปล้ำกัน
คือทรายทุกเม็ดทราย
แกร่งกล้าและเกรียงไกร
อันเจริญด้วยเจริญ
ขุนมารเขม่นม่อ
เจริญดีเจริญดี
ใจดีชะกรูเกิน
ถึงตายก็แต่คน
เทิดทิดและทำทาย
บ่อนอกเป็นตำนาน
รักถิ่นแผ่นดินแดน

เจริญอยู่กับชาวบ้าน
ที่สร้างคนให้ดีขึ้น
สู้กล้าหาญและทานทน
กับถ้อยเถื่อนนครมดี
ที่คลื่นซัดระอาดไล
จักกู้ถิ่นแผ่นดินทอง
จึงเผชิญกับพาลของ
เขม่นมาฆ่าเจริญ
เจริญปล้ำใจประเขิญ
กว่าหม่มมารจะพิงหมาย
ความเป็นคนไม่เคยตาย
เถอะตายสิบจักเกิดแสน
แห่งคนทนายอันทองแหง
ยอมแตกดับกับแผ่นดิน

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

วิภาณีรัตน์ ธนภักดิ์ ผู้วิจัย

นายเจริญ วัดอักษร

เจริญ วัดอักษร

นักบรรณเชี่ยวชาญแห่งบ้านบ่อนอก

"ข้อเรียกร้องของเรามีสองข้อ หนึ่ง ขอให้ยกเลิกโรงไฟฟ้า
สอง ถ้าไม่เข้าใจให้กลับไปดูที่ข้อหนึ่ง"

"ความเข้มแข็งของเรา ไม่มีอำนาจใดที่จะล้มล้างไปได้
และผมคิดว่า...ชุมชนของเราต้องดีขึ้นเมื่อพี่น้องประชาชนรวมตัวกัน
พลังของเรายิ่งใหญ่...หลายๆ เรื่องที่จะเข้ามาในชุมชน
แม้แต่ นายทุนข้ามชาติก็แล้วแต่...เราสู้ได้ ถ้าพี่น้องประชาชนยังรวมตัวกัน"

คำกล่าวข้างต้นของ **เจริญ วัดอักษร** ชาวบ้านนักอนุรักษ์แห่งบ้าน
บ่อนอก ยังคงถูกนำมาถ่ายทอดต่อกันอย่างต่อเนื่องระยะเวลา ๑ ปี ๖ เดือนที่ผ่านมา
นับตั้งแต่เขาถูกคนร้ายลอบยิงจนเสียชีวิตบริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๓๐๐ ณ
สี่แยกบ่อนอก เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ราวกับเป็นเสียงสะท้อน
ของสังคมไทยว่า แม้ร่างกายของเขาจะต้องดับสูญ แต่จิตวิญญาณความเป็น
นักต่อสู้ของเขา มันได้ฝังลึกอยู่ในจิตใจของใครหลายคนจนยากจะลืมเลือน

เจริญ วัดอักษร เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๐ เป็นบุตร คนที่ ๘ ของนายชั้นและนางวิเชียร ชาวบ้านธรรมดาแห่งตำบลเกาะหลัก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ในช่วงวัยรุ่น **เจริญ**ก็เหมือนวัยรุ่นทั่วๆ ไปที่จะต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนเป็นหลัก **เจริญ**จึงไม่ใช่เด็กเรียบร้อยแต่ออกจะเกเรนิดๆ แม้จะไม่กินเหล้า สูบบุหรี่ หรือเล่นการพนัน แต่หากเป็นเรื่องของเพื่อนแล้ว **เจริญ** ก็ยอมไม่ได้เช่นกัน **เจริญ** จะไม่ทิ้งเพื่อนหากเพื่อนไปมีเรื่อง แม้กระทั่งมีเรื่องในงานวัดที่พี่ชายของ**เจริญ**เป็นเจ้าของอาวาสก็ตาม และอาจเป็นเพราะพื้นฐานประสบการณ์ในช่วงวัยรุ่น ทำให้เมื่อ **เจริญ** เติบโตเป็นผู้ใหญ่จึงมีความสุขุมลุ่มลึกมากขึ้น ในขณะที่ความเป็นห่วงกังวลต่อพี่น้องผองเพื่อนของ**เจริญ** ก็ไม่ได้ลดน้อยลงไป ดังที่มักจะปรากฏว่า **เจริญ** จะขับรถไปส่งชาวบ้านที่เป็นแกนนำในการต่อสู้ด้วยกันเสมอหากต้องประชุมกันจนถึงดึกดื่นก่อนคืน

เมื่อเติบโตพอที่จะทำงานได้ **เจริญ**และคู่ชีวิตของเขา **กรณ์อุมา พงษ์น้อย** หรือ **กระรอก** ได้ยึดอาชีพเป็นเกษตรกร โดยทำไร่สวน และไร่ว่านทางจระเข้อยู่ที่ดินของพ่อกระรอกซึ่งเป็นอดีตกำนันตำบลป่อนอก

นอกจากนี้ยังเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ และเป็นลูกจ้างพ่อค้าคนกลางรับซื้อสับปะรด เดือนหนึ่งๆ **เจริญ** จะมีเงินผ่านมือเป็นหลักหมื่นบาท ทำให้ชีวิตของ**เจริญ**ในช่วงนั้นถึงว่ามีกินอยู่อย่างสุขสบาย

ปี ๒๕๓๓ ในขณะที่เจริญ และชาวบ้านบ่อนอกยังคงดำเนินวิถีชีวิตของตนเองไปตามปกติ โรงไฟฟ้าถ่านหินบ่อนอกขนาดกำลังผลิต ๗๓๔ เมกะวัตต์ มูลค่า ๓๒,๐๐๐ ล้านบาท ของบริษัท กัลฟ์ไพเพอเวอ์เจเนเนอเรชั่น จำกัด ก็ได้เข้ามาแจ้งเกิดที่บ่อนอกด้วยการเริ่มต้นวันซื้อที่ดินบริเวณริมชายทะเลบ่อนอก โดยการซื้อที่ดินในครั้งนั้น ได้มีการบอกกล่าวแก่ชาวบ้านด้วยเหตุผลที่สุดคลาสสิกของนายทุนว่า จะทำเป็นสนามกอล์ฟ และในปี ๒๕๓๕ ก็เปลี่ยนจากสนามกอล์ฟกลายเป็นโรงงานปลากระป๋อง

ต่อมาภายหลัง ชาวบ้านจึงได้รับทราบความจริงว่า ไม่ใช่ทั้งสองอย่างข้างต้น แต่เป็นโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาดใหญ่ โดยเฉพาะเมื่อยังมี การซื้อที่ดินต่อเนื่องในปี ๒๕๓๙ และการซื้อที่ดินแปลงสุดท้ายสำเร็จในปี ๒๕๔๐

หากได้มีการศึกษาขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินของชาวบ้านบ่อนอกตั้งแต่เริ่มต้นอย่างใกล้ชิดแล้วอาจกล่าวได้ว่า แท้จริงแล้วผู้ที่ผลักดันให้ขบวนการคัดค้านนี้เติบโตขึ้นมาอย่างแข็งแกร่งนั้น ไม่ใช่เพราะการมีผู้นำที่เข้มแข็งเป็นสำคัญ แต่เป็นเพราะพลังใจของชาวบ้านบ่อนอกที่เข้มแข็งยิ่งกว่า จึงผลักดันให้ชาวบ้านยังยืนอยู่ได้ แม้จะมีการเปลี่ยนผู้นำการคัดค้าน ถึง ๓ รุ่น โดยในการคัดค้านครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๓๘ มีครูเป็นผู้นำ

การคัดค้าน แต่การคัดค้านก็เจียบหายไปพร้อมกับความที่ยังไม่ชัดเจนว่าจะมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจริงหรือไม่ ต่อมาในปี ๒๕๔๐ เมื่อการซื้อที่ดินก่อสร้างโรงไฟฟ้าแปลงสุดท้ายเสร็จลงพร้อมกับการลงโฆษณาก่อสร้างโรงไฟฟ้าในหนังสือพิมพ์ จึงให้ทุกอย่างชัดเจนและเกิดกระแสการคัดค้านขึ้นอีกครั้ง

โดยในครั้งนี้ ชาวบ้านบ่อนอกได้ยกให้ผู้นำท้องถิ่นในขณะนั้น **อาทิ ธนู หินแก้ว ลูกชายอดีตกำนันเจือ หินแก้ว** รวมไปถึงอดีตผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำการคัดค้าน แต่ภายใต้คำครหา

ถึงตัวเลขแห่งผลประโยชน์ ที่ผู้มีอิทธิพลรายหนึ่งในพื้นที่หีบยื่นให้ ประกอบกับเหตุการณ์ “ไม่มาตามนัด” ของผู้นำ การคัดค้านในการชุมนุมครั้งใหญ่ครั้งหนึ่งที่หน้าศาลากลาง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทำให้ชาวบ้านไม่เชื่อมั่นในตัวผู้นำคนเดิมอีกต่อไป ในขณะนั้นเจริญซึ่งมีบทบาทเป็นกองหนุนอยู่ข้างหลังมาตลอด ก็ได้ถูกกระแสเรียกร้องความต้องการผู้นำในการคัดค้านของชาวบ้าน บ่อนอกผลักดันให้ต้องออกมาอยู่เบื้องหน้าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่กระแสความต้องการผู้นำในการคัดค้านของชาวบ้านเพียงอย่างเดียวเท่านั้นที่ผลักดัน **เจริญ** ให้ออกมาอยู่เบื้องหน้า แต่เพราะคุณสมบัติของเขาเอง ทั้งในด้านจิตใจและจุดยืนที่ได้เห็นมาตลอด ในฐานะชาวบ้านบ่อนอกด้วยกัน และความพร้อมในด้านฐานะความเป็นอยู่ เช่น

การมีโทรศัพท์มือถือ ทำให้สามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลต่างๆ ได้โดยง่าย

ผู้ใกล้ชิดได้เขียนถึงบทบาทผู้นำของเจริญ ว่า

"เจริญ วัดอักษร" คือผู้นำชาวบ้านที่ถูกหล่อหลอมขึ้นมาจากแนวทางมวลชนแห่งบ้านบ่อนอก เขาไม่ใช่ "แกนนำ" ประเภทที่ใครจะสามารถสร้างขึ้นมาได้ เจริญ ไม่ใช่คนที่พูดพร่ำเพรื่อในเรื่อง "อำนาจอยู่ที่ประชาชน" แต่เขาเชื่อเช่นนั้น และปฏิบัติตามความเชื่อนั้นจริงๆ ทั้งในฐานะ "ชาวบ้าน" และในฐานะปัจเจก ในหมู่ผู้ใกล้ชิดกับเขาจะรู้กันดีว่า เจริญ ชอบ "กวาดตั้น" ตำรวจแทบทุกครั้ง ที่เจอไม่เว้นกระทั่งตำรวจจราจร โดยไม่หวังว่าจะเกิดปัญหายุ่งยากตามมาหรือไม่

ในเวทีเจรจากับฝ่ายรัฐหลายครั้ง เขาเคยท้าทายรัฐมนตรีบางคนอย่างไม่เกรงศักดิ์ศรีว่า

"ชื่อเรียกรถของเรา มีสองล้อ หนึ่ง ขอบให้ยกเลิกโรงไฟฟ้า สอง ถ้าไม่เข้าใจให้กลับไปดูที่ล้อหนึ่ง"

นอกจากบทบาทผู้นำการต่อสู้ที่ต้องเปิดเผยตัวต่อสาธารณะเมื่อมีการเปิดเวทีปราศรัย หรือการเป็นตัวแทนในการเจรจาหรือยื่นหนังสือแล้วนั้น ในอีกด้านหนึ่ง เจริญ ก็ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานมวลชนในแทบทุกพื้นที่ด้วย เจริญ และกลุ่มแกนนำชาวบ้านส่วนหนึ่งจะต้องประชุมกันแทบจะทุกอาทิตย์เพื่อประเมินสถานการณ์ความเคลื่อนไหวในพื้นที่ ทำหน้าที่ในการประสานงานกับกลุ่มองค์กรพันธมิตรคัดค้านโรงไฟฟ้าที่อยู่ภายนอก โดยเฉพาะพันธมิตรใกล้ชิดอย่างกลุ่ม **อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด** ซึ่งกำลังต้องต่อสู้คัดค้านโรงไฟฟ้าหินกรูดเช่นกัน

บทบาทของ เจริญ ที่คนใกล้ชิดเขาเห็นว่าเป็นเฉพาะที่ตัวตนของ เจริญ เท่านั้น ก็คือ การทำให้ในช่วงเวลาที่สถานการณ์ตึงเครียดแค่นั้น เจริญ

จะมีมุขตลกที่ทำให้คนรอบข้างหรือแม้กระทั่งชาวบ้านที่ฟังการปราศรัยของ เจริญ ต้องอมยิ้มหรือหัวเราะไปกับมุขตลกของเขาได้

บรรจง นะแส นักพัฒนาอาวุโสที่เคยสัมพันธ์กับเจริญ ได้กล่าวไว้ว่า
แก่เจริญตอนหนึ่งว่า

“...เจริญเป็นคนที่ประหลาด วิเศษมาก ผมเลยเสียดายเจริญเขามาก
เสียดายแทนพี่น้องบ่อนอก เสียดายแทนประชาชนชนบทในหลายๆ พื้นที่
คนอย่างเจริญคงเป็นคนที่ทำไม่ได้ง่ายนัก เราเห็นคนต่อสู้หลายคนชีวิตค่อนข้าง
เคร่งเครียดค่อนข้างตกอยู่ในความทุกข์ของการต่อสู้ หรือความไม่ฝัน
ต่อชัยชนะที่ไกลๆ แต่เจริญคล้ายกับสู้วันนี้ ชะวันนี้ มีความสุขวันนี้
สนุกสนานได้ทุกขณะจิต คนบ้าอะไรไม่รู้...”

แต่ในขณะที่ **เจริญ** ได้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำได้อย่างเข้มแข็ง
นั้น น้อยคนนักที่จะรู้ว่า **เจริญ** แทบจะเรียกได้ว่า “ล้มละลาย” ในชีวิตส่วนตัว
เนื่องจาก**เจริญ**และ**กระรอก** ภรรยาของเขาต่างออกมายืนหยัดคัดค้านโรงไฟฟ้า
ด้วยกันทั้งคู่ ทำให้ทั้ง**เจริญ**และ**กระรอก**แทบจะไม่มีเวลา “ทำมาหากิน”
ต้องหยุดอาชีพรับซื้อสับประรดซึ่งเป็นรายได้หลักของครอบครัวในขณะนั้น
เพราะต้องเอาเวลามากทำงานคัดค้านโรงไฟฟ้า จนในที่สุดที่ดินก็ถูกยึด มีหนี้สิน
เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และบ้านก็ถูกเผาด้วยเหตุผลของการข่มขู่ ทำให้ทั้ง**เจริญ**
และ**กระรอก** ต้องมาอาศัยวัดสี่แยกบ่อนอกซึ่งพี่ชายของ**เจริญ**เป็นเจ้าของอาวาส
เป็นที่พักพิงระยะหนึ่งในช่วงการคัดค้านโรงไฟฟ้า ซึ่งที่วัดสี่แยกบ่อนอกนี่เอง
ที่เป็นศูนย์ประสานงานของกลุ่มคัดค้านโรงไฟฟ้า รวมทั้งเป็นที่ต้อนรับ
พันธมิตรที่มายเยี่ยมเยียนด้วย

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นจิตใจที่เสียสละของ**เจริญ**และ**กระรอก**
อย่างเด่นชัดที่สุด ก็คือ การที่ทั้งคู่ตกลงจะยังไม่มียูกด้วยกันจนกว่าภารกิจ
ในการคัดค้านโรงไฟฟ้าจะสิ้นสุดลง

“เราคุยกันมาแต่แรกแล้วว่าไม่มีลูก คือ เรื่องลูกเป็นอุปสรรค
เอาง่ายๆ เวลาคุยกันก็จะมองพื้หน้อย (จินตนา แก้วขาว ผู้นำบ้านกรุด)
เป็นอันดับแรก พื้หน้อยนี่หญิงเหล็กจริงๆ ขนาดมีภาระเยอะเยาะแต่แกก็สู้
...คือรู้ว่าสักวันมันต้องเกิดเรื่องอย่างนี้ แต่ไม่คิดว่าจะไวอย่างนี้
เราจะได้ไม่ต้องมีภาระอะไรไว้ให้ใครไม่ต้องมีห่วงพะวงหน้าพะวงหลัง”

ผลจากขบวนการคัดค้านที่เข้มแข็งและยืนหยัดอย่างต่อเนื่อง
ของชาวบ้านบ่อนอกภายใต้การนำของ**เจริญ วัตอักษร** ทำให้ในที่สุดรัฐบาล
ยอมถอนโครงการออกไปจากบ่อนอกและบ้านกรุด แต่เจริญ ก็ไม่ยุติภารกิจ
ของเขาไว้แค่นั้นและกลับไปดำเนินวิถีชีวิตตามปกติ เพราะเขาเห็นว่
การเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าตลอดหลายปีที่ผ่านมา ได้สร้างคุณูปการ
ให้กับตัวเขาและชาวบ้านบ่อนอกอย่างใหญ่หลวง

“...ได้รับรู้ว่าประเทศนี้มีอะไรอีกมาก จากเมื่อก่อนที่เราแม้หมกมุ่นอยู่
กับเรื่องเศรษฐกิจ เมื่อก่อนเรามองเรื่องเศรษฐกิจแคบๆ แต่พอเรามาค่อสู้
เรื่องสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าจะมองเรื่องเศรษฐกิจเหมือนเดิม แต่มองตั้งแต่
ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค ไปถึงระดับโลก ไปถึงเรื่องของการค้าเสรี
เรื่ององค์การการค้าโลก ทำให้เรามีความรู้เยอะขึ้น และได้รับรู้เรื่องคุณค่า
ของทรัพยากร ซึ่งเมื่อก่อนเราก็รู้แต่มันไม่มากพอ แต่พอมาอยู่ตรงนี้
เราได้รู้ว่าทรัพยากรทางทะเล บนบก มันมีอยู่มากน้อยขนาดไหน สมควรจะ
ใช้อย่างไร รวมทั้งกลไกทางการเมืองต่างๆ และที่สำคัญได้รู้ว่าพลังการ
ต่อสู้ของพี่น้องประชาชนนั้นมีจริง พลังมันอยู่ในตัวเรานี่ ไม่มีใครเอาไปได้
แล้วก็ไม่หมด แต่เราจะเอาออกมาหรือไม่เท่านั้น”

เจริญ เคลื่อนไหวให้มีการก่อตั้งสถานีวิชชุชุมชนเพื่อเผยแพร่ในพื้นที่ชุมชนบ่อนอก โดยใช้บริเวณวัดสี่แยกบ่อนอกเป็นที่ตั้งสถานี่ โดยเขาก็รับเป็นผู้ดำเนินรายการคนหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆ และที่ขาดไม่ได้คือการเฝ้าติดตามว่า รัฐบาลมีแผนการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินในอนาคตอย่างไร และเพื่อเป็นการ "ตอกฝาโลง" โครงการโรงไฟฟ้าบ่อนอกอย่างถาวร **เจริญ** จึงเริ่มเดินทางเคลื่อนไหวให้มีการตรวจสอบที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งเลี้ยงสัตว์คลองชายธง ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญที่โรงไฟฟ้าต้องการอย่างมาก โดยในระหว่างที่มีการเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าอยู่นั้น ได้เคยมีการหยิบยกประเด็นที่โรงไฟฟ้าจะขุดเอาที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว โดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่มผู้นำในท้องถิ่นที่เข้าครอบครองอ้างสิทธิอย่างไม่ชอบอยู่แล้วมาเป็นประเด็นในการเคลื่อนไหว แต่**เจริญ** และแกนนำชาวบ้านวิเคราะห้กันว่า เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการเรียกร้องและที่สำคัญคือ หากลูกปืนวิ่งเข้ามาหาพวกเขา จะได้ชัดเจนว่ามาจากสาเหตุใด การเคลื่อนไหวในช่วงนั้น จึงยกประเด็นนี้ออกไป

ดังนั้น การหาช่องทางในการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการตอกฝาโลงโครงการโรงไฟฟ้าบ่อนอกอย่างถาวร การนำที่ดินไปเป็นสถานที่ก่อสร้างมหาวิทยาลัย จึงเป็นเป้าหมายสูงสุดของ **เจริญ** แต่การจะทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น ก็จะต้องจัดการกับกลุ่มอิทธิพลที่เข้ายึดครองพื้นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ชอบให้ได้ก่อน **เจริญ** จึงเริ่มเดินทางเรียกร้องให้มีการจัดการกับผู้บุกรุก และผลของความพยายามของ **เจริญ** ทำให้สามารถเพิกถอนได้ ๑ ราย แต่ชัยชนะครั้งนี้ เป็นชัยชนะครั้งสุดท้ายที่**เจริญ** ได้รับรู้ เพราะเพียง ๒ เดือน ที่เขาเริ่มเข้ามาเดินทางตรวจสอบและเรียกร้อง

ให้หน่วยราชการเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง เขาก็ถูกคนร้ายลอบยิงอย่างโหดเหี้ยมจนเสียชีวิตในกลางดึกของวันจันทร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ในขณะที่เขาเพิ่งลงจากรถทัวร์บริเวณสี่แยกบ่อนอก หลังจากไปให้ข้อมูลในเรื่องที่ดินสาธารณะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร และยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วุฒิสภา

เจริญ วัดอักษร จบชีวิตนักต่อสู้ของเขาลงที่สี่แยกบ่อนอกสถานที่ ๆ เขาและชาวบ้านบ่อนอกได้เคยร่วมกันต่อสู้กับอำนาจรัฐและทุนที่ พยายามจะเข้ามาทำลายชุมชนอย่างกล้าหาญเหมือนกับ เจริญ กำลังพยายามบอกทุกคนว่ามีเพียงชีวิตของเขาเท่านั้นที่จบลง แต่การต่อสู้เพื่อ "รักษ้ำท้องถิ่น" จะต้องดำเนินต่อไป...

● ผู้เขียน เพ็ญพรรณ อินทบัณฑิต

ข้อมูลจาก

๑. นิตยสาร "ฟ้าเดียวกัน" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗
๒. นิตยสาร "เสขิยธรรม" ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๖๑ : กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๗
๓. คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พักรับอากาศ เลื่อมกัลสิน

กระท่อมแบน

เมื่อความเลวความร้ายเข้าครองโลก
คนกับคนที่เคยอยู่คู่กันมา
อำนาจความเลวร้ายในวันหนึ่ง
เทมีอันยักยमारไม่เคยกั๊ดไม่เคยเกรง
เธอตายเพื่อละปลุกให้คนตื่น
เธอคือดินกั๊ดนเดียวในดินแดน
เราละยั้งเหยียดเหยียดขี้มันเลียตฟ้า
กระซิกฟ้าทำโทษขโมตทมิฬ

ความวิโยคก็จะเขื่อนทกทอ์อมหาญา
คนกับคนก็หันหน้าพากันแอง
อัปยตักจขี้และข่มเหง
มีแต่แรงให้ริ่อ نرمท่มให้แบน
เธอตายเพื่อคนตื่นอีกทมิฬนแสร้ง
แต่จะทนงและละแหมนตีมแ่งนดิน
เราละอุกขี้มาทำภพาทิน
ลึกลงเป็นขี้ท่มขยี้ให้แบน

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

พัทตรีวิภา เฉลิมกลิ่น

แม่บ้านนักอนุรักษ์
ปกป้องชุมชนจากท่าทรายที่อ่างทอง

เธอเป็นหญิงแกร่งกล้าหายกย่อง
เธอเห็นชุมชนเด่นเป็นสำคัญ
เธอโอบอ้อมอารีมีเมตตา
เธอเป็นคนดีมีคุณค่าน่าชื่นชม

เธอคือทองเนื้อแท้ไม่แปรผัน
เธอสานฝันรวมพลังสร้างสังคม
เธอปรารถนาสามัคคีที่สุขสม
เธอเหมาะสมวิรสตรีที่เกรียงไกร...

คำไว้อาลัย ในงานศพวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ณ วัดป่าโมกวรวิหาร อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง (โดย น.ส.ไพฑูริย์ ภูพวง)

ชีวิตส่วนตัว

พัทตรีวิภา เฉลิมกลิ่น เกิดวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๙ ถูกยิงเสียชีวิต เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ รวมอายุได้ ๔๘ ปี ๙ เดือน อยู่บ้านเลขที่ ๑๒๐ง. หมู่ที่ ๔ ต.ป่าโมก อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง

พัทตรีวิภา เฉลิมกลิ่น จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนวัดป่าโมกข์ (นรสีหวิทยาการ) แล้วช่วยพ่อแม่ทำนา ทำสวน ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ต่อมาสมรสกับ นายประโยชน์ เฉลิมกลิ่น นักวิชาการส่งเสริมเกษตรระดับ ๕ สำนักงานเกษตร อำเภอป่าโมก มีบุตรธิดา ๓ คน ขณะมารดาเสียชีวิต กำลังอยู่ในขณะศึกษา ทั้งสิ้น คือ

๑. นายภิญโญ เฉลิมกลิ่น กำลังศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

๒. นายพัต เฉลิมกลิ่น กำลังศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม สาขาไฟฟ้า มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

๓. นางสาวยุพาพร เฉลิมกลิ่น กำลังศึกษาชั้นปีที่ ๒ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พัทตรีวิภา เป็นคนกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชนและสังคมส่วนรวม จิตใจโอบอ้อมอารีต่อพี่น้อง เพื่อนฝูงญาติมิตร นอกจากประกอบอาชีพทำสวน ทำนาและรับทำอาหารตามงานต่างๆ ยังอุทิศ ตนช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนเสมอจึงเป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยเป็นรอง ประธานชุมชนย่อยที่ ๗ บ้านหัวกระบือและรองประธานกองทุนชุมชนเมือง บ้านหัวกระบือ

คัดค้านทำทรายนวนการเสียชีวิต

พัทตรีวิภา เฉลิมกลิ่น เป็นตัวแทนร่วมกับ จ.อ.วิตร แจ่มกระจ่าง และนายมนต์เรืองยศ นัยพร และชาวชุมชน ๗๔ คนลงชื่อร้องเรียนคัดค้าน การทำทำทราย เริ่มต้นจากนายอำเภอป่าโมก และผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง ช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๗ เนื่องจากทราบข่าวว่ามีบริษัทหนึ่งมาทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อทำทำลงทราย บริเวณพื้นที่บ้านของนายถา รอดเลี้ยง ซึ่งอยู่กลาง ชุมชนย่อยที่ ๗ และจะใช้ถนนที่ชาวบ้านสัญจรเป็นถนนที่ใช้ขนส่งทราย จึงขอให้ราชการไปตรวจสอบและดำเนินการระงับการทำทำลงทรายของบริษัท ดังกล่าว เกรงจะเกิดปัญหาเดือดร้อนทั้งผู้่นละออง เสียง การสัญจรไปมา

โดยเฉพาะต่อเด็ก ๆ และต่อมาร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรี ตำบลป่าโมก และได้รับเรื่องราวร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรี

หลังจากการร้องเรียน ได้มีคณะกรรมการระดับจังหวัดเข้ามาดูพื้นที่ ที่ขออนุญาตตั้งสถานประกอบการ มีการสอบถามชาวบ้านถึงการคัดค้าน หลังจากนั้นเรื่องก็เงียบหายไป

เทศบาลตำบลป่าโมกเสนอให้มีการจัดประชาคมชุมชนในวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๗ แต่ **พัทตรีวิภา** ในฐานะรองประธานชุมชน เป็นกำลังหลัก ที่สำคัญโดยมีการเคลื่อนไหวร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เมื่อเห็นร่วมกันว่า ชุมชนยังไม่เข้าใจเรื่องประชาคม ก็ขอให้เทศบาลเชิญพัฒนาการอำเภอป่าโมก มาให้ความรู้ก่อน และต่อมาชุมชนมีการประชุมกำหนดกฎเกณฑ์การทำประชาคม กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเข้าร่วมทำประชาคมต้องเป็นผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปี ขึ้นไป ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑ ปี หมู่บ้านและตำบลข้างเคียงสามารถ เข้าร่วมฟังได้แต่ไม่มีสิทธิออกเสียง โดยเตรียมจัดประชาคมใน วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ และช่วงเวลานั้นผู้นำชุมชนมีการให้ข่าวสารการคัดค้านทำทราขาย ต่อหนังสือพิมพ์ทั้งท้องถิ่นและส่วนกลางควบคู่ไปด้วย

แต่...วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ อีกไม่กี่วันจะถึงเวทีประชาคม พัทตรีวิภา เผลิมกลืน ก็ถูกยิงเสียชีวิต จากมือปืนสองคนที่ยังรถจักรยานยนต์ตามมา ใช้ปืน ๑๑ มม. ยิงที่หน้าผากและศีรษะถึง ๔ นัด ขณะเธอหยุดยืนคุยกับเพื่อนบ้าน ห่างจากบ้านริมแม่น้ำของเธอเพียง ๓๐๐ เมตร ระหว่างทางที่กำลังขี่รถจักรยานยนต์กลับบ้าน

ประโยชน์ เกลิมกลิน สามิ เล่าว่า...ภรรยารู้ตัวว่าอยู่ในอันตราย เนื่องจากก่อนหน้านี้ถูกกลุ่มนายทุนข่มขู่มาตลอด โดยในช่วง ๑ สัปดาห์ ก่อนถูกยิง มีคนขับรถวนเวียนดูลาดเลาหลายรอบ แต่ไม่สบโอกาสจะลงมือ คืบวันที่ ๑๔ ตุลาคม พวกกันไปบ้านพ่อตาแม่ยาย จากนั้นภรรยาส่งเขาลง ที่บ้านแกนนำชาวบ้าน ส่วนเธอขี่รถกลับบ้าน และแวะคุยกับเพื่อนบ้านก่อน โดยก่อนหน้าเสียชีวิต ภรรยาทำหนังสือร้องเรียนไปยังผู้บัญชาการตำรวจป่าไม้ ขอให้ส่งตำรวจเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริง และพัทตรีวิภา พร้อมด้วยแกนนำ และบ้านหลายร้อยคนไปที่รัฐสภาร้องเรียน ให้ยับยั้งการสร้างท่าทราย ต่อ ส.ส.อ่างทอง พรรคชาติไทยด้วย ...

แม้ชาวชุมชนจะหวาดกลัวไม่น้อยหลังการเสียชีวิตของพัทตรีวิภา แต่ก็ยืนยันที่จะคัดค้านท่าทรายต่อไป เวทีประชาคมวันที่ ๑๗ ตุลาคมยังคง เดินทางต่อไป และชาวชุมชนย่อยที่ ๗ มีมติเป็นเอกฉันท์คัดค้าน ๒๐๗ เสียง

รายงานการประชุม ชุมชนย่อยที่ ๗ บ้านหัวกระบือ
เรื่อง เชิญร่วมทำประชาคม เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๗
ณ ศาลาการเปรียญวัดสว่างอารมณ์ ตำบลป่าโมก

ผู้เข้าร่วมประชุม ๒๑๖ คน

ประธานประชาคม กล่าวเปิดประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.และทบทวนขั้นตอน การทำประชาคม

ขั้นตอนที่ ๑ ให้ตัวแทนของฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้าน
นำเสนอข้อดีข้อเสียในการก่อสร้างทำเทียบเรือ

ขั้นตอนที่ ๒ ขอมติในที่ประชุมในการก่อสร้างทำเทียบเรือ

นางสาวไพบูลย์ ภู่วง

เสนอให้ท่านประธานเชิญชวนผู้เข้าร่วมประชุมยินสงบหนึ่งเพื่อไว้อาลัยให้
คุณพักตร์วิภา เฉลิมกลิ่น ซึ่งเสียชีวิตเนื่องจากถูกลอบสังหารในวันที่ ๑๔ ตุลาคม
๒๕๔๗ ที่ประชุมยินสงบหนึ่งเพื่อไว้อาลัยเป็นเวลา ๑ นาที

นายมนัส พลายขุ่ม

เสนอขอกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชุมชน...ว่ามีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา
และเป็นชุมชนที่มีความรักสามัคคีปกป้องบ้านเมืองให้พ้นจากข้าศึก ซึ่งปรากฏ
ในพงศาวดาร คือสำนักตบที่บ้านคั่งเหนือ (ปัจจุบันคือบ้านหน้าวน) และสำนักมวยที่คั่งใต้
(วัดท่าสุทธาวาส) อีกทั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถ
เคยมาตั้งค่ายพักแรม ณ บ้านป่าโมก และนมัสการหลวงพ่อดโต ก่อนจะเสด็จออกทำศึก
สงครามและการกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา

เดิมสภาพแม่น้ำมีหาดทรายยื่นออกไปประมาณ ๑๐๐ เมตร ตั้งแต่วัดสว่าง
อารมณ์ลงไปทางใต้เป็นระยะทางประมาณ ๒.๐๐๐ เมตร หาดทรายแห่งนี้ชาวบ้าน
ได้ใช้ประโยชน์และเป็นที่พักผ่อนของชุมชนและชุมชนข้างเคียง แต่ต่อมาเรา
ได้สูญเสียทรัพยากรนี้ไปจากการสัมปทานดูดทราย ทำให้ปัจจุบันไม่มีหาดทราย
ตงกล่าวเหลืออยู่

ประธาน กล่าวเสริมว่าในอดีตแม่น้ำเจ้าพระยาเกิดน้ำเสีย

ประชาชนในตลาดป่าโมกมาขุดน้ำจากหาดทรายนี้เพื่อไปใช้และดื่มกิน

ประธาน ขอมติในที่ประชุมว่าจะให้ฝ่ายใดเป็นผู้นำเสนอก่อน

ระหว่างฝ่ายสนับสนุน กับฝ่ายคัดค้าน

มติที่ประชุม มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ฝ่ายสนับสนุนหยุดก่อน

ผู้เสนอความคิดเห็น ๑. ให้แต่ละฝ่ายนำเสนอข้อมูลเพียง ๑ คน

๒. แต่ละฝ่ายนำเสนอข้อมูลมากกว่า ๑ คน

มติที่ประชุม เห็นชอบตามข้อ ๑ เป็นจำนวน ๑๔๖ เสียง

เห็นชอบตามข้อ ๒ เป็นจำนวน ๕๓ เสียง

ประธาน สอบถามถึงตัวแทนฝ่ายสนับสนุนการก่อสร้างท่าเทียบเรือ...
ไม่มีผู้ใดเป็นตัวแทน

ประธาน สอบถามถึงตัวแทนฝ่ายคัดค้านการก่อสร้างท่าเทียบเรือ
พันเอกอำนาจ ต้องประสงค์ เสนอตนเป็นตัวแทน

พ.อ.อำนาจ ต้องประสงค์

กล่าวถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
ที่จะเกิดขึ้น

๑. ปัญหาด้านฝุ่นละอองที่เกิดจากการขนส่ง

๒. ปัญหาด้านเสียง

๓. ปัญหาการทรุดตัวของดิน ถนน บ้าน เรือนที่อยู่อาศัย

๔. ปัญหาด้านการจราจร

๕. ปัญหาด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

๖. ปัญหาการแตกความสามัคคี เดิมตั้งแต่นายปิ่น ต้องประสงค์ ซึ่งเคย
เป็นนายกเทศมนตรีตำบลป่าโมกนั้น ชาวบ้านอยู่กันอย่างสงบ มีความรักความสามัคคี
เป็นอย่างดีไม่เคยมีความแตกแยก แต่สาเหตุที่เกิดความแตกแยกเกิดจากเรื่อง
ของผลประโยชน์ และกล่าวยกย่องคุณพัชร์วีภา เกลิมกลินให้เป็นบุคคลตัวอย่าง
ในการเสียสละเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

ประธาน ขอมติในที่ประชุม

๑. สนับสนุนการก่อสร้างท่าเทียบเรือ

๒. คัดค้านการก่อสร้าง

มติที่ประชุม ตามข้อ ๑ ไม่มีผู้ใดยกมือสนับสนุน ตามข้อ ๒ มีผู้ยกมือสนับสนุน
เป็นจำนวน ๒๐๗ คน

ปิดประชุม เวลา ๑๑.๑๕ น.

นางมณฑา วัชระพันธุ์ เป็นตัวแทนชุมชนกล่าวขอบคุณนายอำเภอ เจ้าหน้าที่ตำรวจ
เจ้าหน้าที่เทศบาล ชาวบ้าน

ชุมชนโหมงเมง นรสิงห์ และละแวกใกล้เคียงที่มาร่วมเป็นสักขีพยาน และขอบคุณ
ชาวชุมชนเยอเยที่ ๗ บ้านหัวกระเบื้องทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำประชาคมในวันนี้

(ลงชื่อ) สมบัติ พลายชุม ผู้จัดบันทึกรายงานการประชุม

(นางสมบัติ พลายชุม)

(ลงชื่อ) มณฑา วัชระพันธุ์ ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางมณฑา วัชระพันธุ์)

วันรุ่งขึ้น ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นงานเผาศพ พักตร์วิภา เฉลิมกลิ่น
ผู้คนมาร่วมงานนับพันคน นอกจากชาวบ้านหลายหมู่บ้าน ยังมี
ข้าราชการ ส.ส. องค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนมาก การสื่อมวลชนให้ความ
สนใจเรื่องนี้ และทุกส่วนพุ่งเป้าไปที่การเคลื่อนไหว คัดค้านท่าทรายที่มี
อิทธิพล

เงื่อนไขการอนุมัติทำเทียบเรือชนทราย

วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบ
กรณีปัญหาเหมืองแร่ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตระหนัก
ถึงอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ รีบลงไปพื้นที่รวบรวมข้อเท็จจริง เพื่อหยิบยก
ขึ้นมาตรวจสอบแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียน ประจวบกับรายการคม ชัด ลึกไปจัด
ในวันนั้นพอดี ทำให้มีการร่วมกันเปิดประเด็นอิทธิพลและเงื่อนไขการ
อนุมัติการก่อสร้างทำเทียบเรือให้ชัดเจนขึ้น ทั้งสามี แกนนำชาวบ้าน - นายชุมพล
ภู่วง และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประเด็นที่ชัดเจนและคณะกรรมการ ตรวจสอบต่อเนื่องตามมา โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในจังหวัดและส่วนกลาง คือการดำเนินการ พิจารณาอนุญาตมีการข้ามขั้นตอนที่สำคัญ โดยเฉพาะการพิจารณาของ คณะกรรมการพิจารณาก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำจังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ ทั้งที่ชาวบ้านยื่นคัดค้านไป แต่ไม่มีการมาสอบถามชาวบ้าน ในพื้นที่หรือเชิญไปชี้แจงในการประชุม กลับมีมติอนุมัติการก่อสร้างทำ เทียบเรือ โดยมีความเห็นที่สำคัญว่า

๑. พิจารณาจากเอกสารของทั้งสองฝ่าย มีผู้ลงนามสนับสนุน ๑๐๐ คน ฝ่ายคัดค้านมีเพียง ๘๐ คน จึงเชื่อได้ว่าประชาชนในพื้นที่โครงการ และใกล้เคียงได้ให้ความยินยอม

๒. ผู้แทนสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแจ้งว่า จากการ ตรวจสอบพื้นที่โครงการที่ขออนุญาตอยู่ในพื้นที่สีเขียว สามารถดำเนินการ ได้ตามกฎหมายกระทรวงผังเมืองรวมป่าโมก

๓. ให้คณะกรรมการพิจารณารับรองรายงานการประชุมภายใน วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗

นายชุมพล ภู่งวง แกนนำชาวบ้านกล่าวว่า... ถึงแม้ว่าวันนี้ชาว ชุมชนจะไม่มีวีรสตรีที่ชื่อพักตร์วิภา แต่ชาวบ้านก็จะยืนยันต่อสู้อย่างสันติ เพื่อปกป้องชุมชนต่อไปและยืนยันได้ว่า ที่ผ่านมามีใครมาถามความคิดเห็น ของชาวบ้านเลยว่าจะยอมให้สร้างทำทรายหรือไม่ จู่ๆก็ขออนุญาตก่อสร้าง มากองทิ้งไว้ในหมู่บ้าน โดยบอกชาวบ้านว่าได้รับอนุญาตแล้ว แม้วันนี้ปัญหา การสร้างทำทรายจะไม่กระทบให้เห็นอย่างชัดเจน แต่ในอนาคตจะต้องเกิด อย่างแน่นอน...

แม้ผลของคดีจะไม่คืบหน้า แต่ด้วยคุณงามความดีเป็นที่ประจักษ์ของพัทตรีวิภา เฉลิมกลิ่น เทศบาลตำบลป่าโมกโดยคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดีจังหวัดอ่างทอง จึงมอบทุนการศึกษาให้แก่บุตรที่กำลังศึกษา ๒ คนๆ ละ ๗,๕๐๐ บาท และครอบครัวพัทตรีวิภาได้รับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท จากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรม

ณ วันนี้ ทำเทียบเรือขนส่งทรายดังกล่าวชะงักไปแล้ว แต่ไปเริ่มต้นที่จุดอื่น ชุมชนใกล้เคียงมีการะคัดค้านต่อไป ตำรวจป่าไม้ ไปตรวจสอบ บ่อดูดทรายต่างๆ เข้มงวดขึ้น ส่วนคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หลังจากตรวจสอบฝ่ายต่างๆ แล้ว กำลังเตรียมเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับปัญหาการดูดทราย ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างหนักในขอบเขตทั่วประเทศ

...พัทตร์วิภา เฉลิมกลิ่นจักต้องไม่ตายเปล่าอย่างแน่นอน...

"ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกสถาน
โปรดนำดวงวิญญาณสู่สวรรค์ อนุชนน้อมมุขิตนิจนินทร์
น้อมนำท่านสู่สัมปรายภพเทอญ"

- ผู้เขียน พรนภา มีชนะ
ธิติมา รุญเจริญ

ข้อมูลจาก ๑. หนังสือฟ้าเดียวกัน ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ :ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๗

๒. นายประโยชน์ เฉลิมกลิ่น : หนังสือขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการเสียชีวิตของนางพัทตร์วิภา เฉลิมกลิ่น

๓. คณะอนุกรรมการศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่(ปัจจุบัน-คณะอนุกรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่) ใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. หนังสือพิมพ์อ่างทองโพสต์ ฉบับวันที่ ๑-๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๗

๕. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗

๖. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๗

๗. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๗

๘. หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

๙. รายการ 'คม ชัด ลึก' ฉบับวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระเทพคุณ ตรีโอ

พึงระลึกะทรัพย์สินเพื่อรักษาอวัยวะ
เมื่อรักษาชีวิตพึงระลึกะอวัยวะ
เมื่อคำนึงถึงธรรม
พึงระลึกะอวัยวะ ทรัพย์สิน และแม้ชีวิต ทุกอย่าง

อุเช ธน อังคอรสุเท เทต
อังก์ อุเช ชีวิต รุกขมาโน
อังก์ ธน ชีวิตญญาปี
อหพ อุเช นโร ธมมมนุสสรนโต.

(โพธิสัตต) พ. ข. ๑๕๓. ๒๔/๑๔๗.

พระสุพจน์ สุวโจ

พระผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา
และรักษาสิ่งแวดล้อม

"ท่านมักจะมีจิตใจให้ความช่วยเหลือแก่คนที่เดือดร้อนเสมอ
ทั้งในด้านของวัตถุ และการให้คำปรึกษา"

พระสุพจน์ สุวโจ (ดั่งประเสริฐ) เกิดวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๘ ที่ อ.กันตัง จ.ตรัง เป็นบุตรของนายกิตติพัฒน์ และนางดาวเรือง ดั่งประเสริฐ โดยมีพี่น้องอีกสามคน คือ นายไพรัตน์ ดั่งประเสริฐ นายโสภณ ดั่งประเสริฐ และนางสาวรัชดาภรณ์ ดั่งประเสริฐ

เนื่องจากในวัยเด็ก คุณพ่อรับราชการอยู่กรมเจ้าท่า จ.สงขลา ท่านจึงต้องย้ายมาอยู่กับ คุณแม่สำเภา **ยาใจ** ที่กรุงเทพฯ เพื่อเรียนหนังสือ ในช่วงที่เป็นนักเรียน ท่านมีผลการเรียนในระดับดีมาก โดยช่วงที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษานั้น ท่านอยู่ในห้องที่เก่งสุดของระดับชั้นทุกปี และเมื่อเรียนจบมัธยมปลายจากโรงเรียนรัตนาธิเบศร์แล้ว ท่านก็สอบเข้าเรียนต่อใน คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในระหว่างที่เรียนท่านมีความสนใจในการทำกิจกรรมหลายด้าน อาทิเช่น เป็นนักกีฬาบาสเกตบอล

ระดับตัวแทนโรงเรียนเป็นสมาชิกชมรมพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำกิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท และมีบทบาทสำคัญในการจัดทำวารสารและหนังสือรุ่นของคณะสัตวแพทยศาสตร์ เป็นต้น

หลังจากจบการศึกษา ท่านทำงานได้ระยะหนึ่งแล้วจึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ใน ปีพ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีพระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาญาณทิกขุ) เป็นพระอุปัชฌาย์ ในขณะที่บวชท่านมีอายุ ๒๖ ปี

หลังจากบวชแล้ว พระสุพจน์ได้ไปศึกษาปฏิบัติธรรมหลายแห่ง และได้เข้าร่วมการอบรมอานาปานสติที่ สวนโมกขพลาราม จ.สุราษฎร์ธานี ทำให้ท่านสนใจที่จะศึกษาปฏิบัติธรรมในสวนโมกข์นับแต่นั้นมา อุปนิสัยโดยทั่วไปของท่าน เป็นคนโอบอ้อมอารี เป็นมิตรกับผู้อื่นได้ง่ายและด้วยพื้นฐานของความเป็นสัตวแพทย์ที่รักและเมตตาสัตว์ ท่านจึงมักจะคอยช่วยเหลือสัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บอยู่เสมอ พระสุพจน์เป็นผู้มีธรรมาศัยดี เป็นที่รักของคนรอบข้าง มีนิสัยประณีตประนอม ไม่ชอบมีเรื่องขัดแย้งกับใครท่านมักจะยินดีให้ความช่วยเหลือแก่คนที่เดือดร้อนเสมอ ทั้งในด้านของวัตถุและการให้คำปรึกษา

ผลงานในระหว่างที่อยู่สวนโมกข์

ช่วยงานด้านเอกสารต่างๆ และงานบัญชีของวัด โดยรับผิดชอบงานด้านนี้อย่างเต็มตัว ในฐานะผู้ช่วยเจ้าอาวาส (แต่งตั้งเป็นการภายใน) ในระยะเวลาต่อมา

รับผิดชอบและดูแลงานห้องสมุดธรรมะของสวนโมกข์
(โมกข์พลบรรณาลัย)

เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมธรรมะให้กับกลุ่มเยาวชน และนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่สนใจเข้ามาศึกษาปฏิบัติธรรมในสวนโมกข์
ช่วยงานของวัดในการอบรมอานาปานสติและการจัดค่ายเยาวชน
ริเริ่มและพัฒนาการฝึกอบรมในสวนโมกข์โดยใช้วิธีการอบรมแบบมีส่วนร่วม

ร่วมจัดตั้งกลุ่มพุทธทาสศึกษา เพื่อศึกษาผลงานของท่านอาจารย์พุทธทาสอย่างเป็นระบบ

จัดทำเอกสาร และเตรียมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมประยุกต์ธรรมะเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม

ร่วมเตรียมการและจัดกิจกรรมในโครงการธรรมยาตราเพื่อฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นการเดินรถแรงค์ให้ชุมชนหันมาสนใจทะเลสาบสงขลาที่กำลังอยู่ในภาวะวิกฤติ โดยโครงการนี้ได้จัดอย่างต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘-๒๕๔๘

ร่วมรื้อฟื้นหนังสือพิมพ์ "พุทธศาสนา" เพื่อสื่อสารธรรมะของท่านอาจารย์พุทธทาสกับคนร่วมสมัยให้มากขึ้น

ออกแบบและจัดรูปเล่มหนังสือธรรมะของท่านอาจารย์พุทธทาสให้น่าดึงดูดใจผู้อ่านมากขึ้น โดยผลงานจัดรูปเล่มหนังสือที่สำคัญในช่วงนี้คือผลงานชุด "ปณิธาน : เพื่อสืบสานปณิธานพุทธทาส" จำนวน ๑๒ เล่ม

ร่วมจัดกิจกรรมที่เห็นประเด็นทางสังคมโดยประสานงานกับกลุ่ม
ต่างๆ ทั้งในและนอกสวนโมกข์

ผลงานหลังออกจากสวนโมกข์และจัดตั้งกลุ่มพุทธทาสศึกษา

เป็นรองประธานของมูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่
จะส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามหลักธรรมะและสนับสนุนกิจกรรมทางด้านชุมชน
การศึกษาและสิ่งแวดล้อม

ทดลองจัดทำเว็บไซต์ธรรมะ "สมาคมคนน่ารัก"

(www.khonnarak.com) เพื่อสื่อสารหลักธรรมอย่างเรียบง่าย
และงดงามผ่านอินเทอร์เน็ต

จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์พุทธทาสศึกษา (www.buddhadasa.org)
ซึ่งมีผู้เข้ามาใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์เป็นจำนวนมาก

จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์กลุ่มเสขิยธรรม (www.skyd.org) ซึ่งเป็น
เครือข่ายของพระสงฆ์และแม่ชีที่ทำงานด้านประยุกต์ใช้ศาสนธรรมกับชีวิต
และสังคม

จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ www.kruamas.org และล่าสุด
กำลังเตรียมการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อรณรงค์ให้วัดและพระปลอดบุหรี่ ชื่อเว็บไซต์
โครงการเสริมสร้างภูมิชีวิตพิชิตบุหรี่ในเพศบรรพชิต (www.nosmoke.in.th)

ให้คำปรึกษาและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์กับองค์กรต่างๆ ที่ทำงานทางด้านสังคมอยู่อย่างสม่ำเสมอ ดังเช่น องค์กรในเครือข่ายของมูลนิธิเสฐียรโกเศศนาคะประทีป มูลนิธิโกมลคีมทอง เครือข่ายพุทธิกาเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม

เป็นบรรณาธิการฝ่ายศิลป์ของจดหมายข่าวเสฐียรธรรม รายสามเดือน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๘

จัดรูปเล่มหนังสือธรรมะต่างๆ จำนวนมาก อาทิเช่น หนังสือชุดสรณิพนธ์พุทธทาส ชุดธรรมทัศน์ของพุทธทาส จดหมายข่าวธรรมานูรักษ์ และหนังสือธรรมะอื่นๆ จำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เล่ม

พระสุพจน์ สุวโจ มรตมาพ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ โดยถูกรุมทำร้ายจากคนไม่ทราบจำนวน ด้วยของมีคม และวิธีการที่โหดเหี้ยมทารุณยิ่ง ณ สวนเมตตาธรรม อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ขณะมีอายุ ๓๔ ปี อายุพรรษา ๑๓ พรรษา

หนังสือเล่มสุดท้ายที่ท่านสุพจน์จัดรูปเล่มและยังอยู่ในระหว่าง ตีพิมพ์คือ หนังสือชุดสรณิพนธ์พุทธทาส ชื่อ "สวนโมกข์ : อุดมคติ ชีวิตและความทรงจำ"

ส่วนผลงานที่ยังคงค้างอยู่ คือ การจัดรูปเล่มจดหมายข่าวเสฐียรธรรม ฉบับที่ ๖๕ (เดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๘) หนังสือชุดธรรมทัศน์อีกสองเล่มและการพัฒนาเว็บไซต์ "จิตวิวัฒน์" ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของนายแพทย์ประเวศ วะสี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และองค์กรต่างๆ ได้จัดงานทำบุญ และอภิปราย เนื่องในงานครบรอบ ๑๐๐ วัน มรณกรรมพระสุพรรณสุวโจ กับการป้องกันการคุกคามนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ชั้น ๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระสุพรรณสุวโจ

งาน - กิจกรรมด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการรักษาลิขิตแวดล้อมของพระสุพรรณสุวโจ และกลุ่มพุทธศาสนศึกษา

๑. พระสุพรรณสุวโจ เคยทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดธารน้ำไหล (สวนโมกขพลาราม) ประมาณ ๓ ปี ก่อนย้ายมาสวนเมตตาธรรมเป็นที่ไว้วางใจของพระผู้ใหญ่ ฆราวาสศิษย์สวนโมกข์ และธรรมทานมูลนิธิ ให้ดูแลระบบบัญชีรายรับ - รายจ่าย และรายละเอียดทางการเงินของวัดตลอดจนทะเบียนพระภิกษุสามเณร

๒. พระสวนเมตตาธรรม เคยร่วมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และโท จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปลูกป่าในบริเวณสวนเมตตาธรรม ตามดำริของ อ.เครือมาศ วุฒิการณ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อ.เครือมาศ วุฒิการณ์ เป็นอดีตประธาน คณะกรรมการมูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์) สถานปฏิบัติธรรม "สวนเมตตาธรรม" มีนโยบายไม่ใช้สารเคมีเกษตร ทุ้มปุ๋ย และสารพิษอื่นๆ นับแต่การก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑

๓. พระสุพจน์ สุวโจ และกลุ่มพุทธทาสศึกษา เป็นแกนหลักในการจัดงานรำลึกวันมรณภาพและงานครบรอบชาติกาล "พุทธทาสภิกขุ" ในลักษณะงานเสวนา-อภิปรายทางวิชาการ ในเขตกรุงเทพฯ มาอย่างต่อเนื่อง

๔. พระสุพจน์ สุวโจ และกลุ่มเสขิยธรรม ภายใต้มูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์ ร่วมกับกลุ่มรักษ์เชียงใหม่ และ WWF ซึ่งเป็นองค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนานาชาติ จัดกิจกรรม "ธรรมยาตรา..รักษาลำน้ำโขง" ๒ ครั้ง อีกทั้งยังจัดกิจกรรมเสวนา-อภิปราย และทำหนังสือเล่มเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำโขงออกมาเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

๕. พระสุพจน์ สุวโจ ในฐานะกรรมการมูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์ ผลักดันให้มีโครงการเสริมสร้างภูมิชีวิตพิชิตบุรีในแพศบรรพชิต และมีพื้นที่เป้าหมายแห่งหนึ่งอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัดนาร่อง ๕ วัด และชุมชนนาร่องกว่า ๑๕ ชุมชน

๖. พระจากสวนเมตตาธรรม เคยได้รับนิมนต์ให้บรรยายธรรมะแก่นักศึกษา คณะ และชั้นปีต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์ และสำนักส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๗. พระสุพจน์ สุวโจ และกลุ่มพุทธทาสศึกษา ได้เชิญชวนให้นายเทพศิริ สุขโสภาในฐานะศิลปินเดินทางไปเขียนภาพบรรยายภาคกิจกรรมต่างๆ ในสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีและต่อมาได้จัดแสดงผลงานภาพเขียน ดังกล่าวหลายครั้ง ได้รับความสนใจจากผู้คนจำนวนมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งครั้งครบรอบ ๑๑ ปี แห่งการมรณภาพ ที่จัดสาธิตการเขียนภาพประกอบการขับเสภากลอนธรรมะโดยนายประทีป สุขโสภา และประกอบธรรมคัมภีร์-บทกวี โดยนายเมธี จันทรา และแก้ว ลายทอง ที่สถาบันปริัติ พนมยงค์ กรุงเทพฯ

การรูกำ - แย่งชิงที่ดิน - สวนส้ม

กับการฆาตกรรมพระสุพจน์ สุวโจ

(จากดิชน ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔)

เครือข่ายอนุรักษ์กลุ่มน้ำฝาง ในอ.ฝาง อ.แม่สาย อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ ที่มีพระอธิการเอนก จันทปัญโญ จากวัดคลองคิลา อ.ฝาง เป็นศูนย์รวมจิตใจ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถึงการขยายตัวของสวนส้มขนาดใหญ่ ที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง

สองปีกว่าที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งในพื้นที่ และผลักดัน การแก้ปัญหาทั้งในระดับจังหวัด และส่วนกลาง พบว่า สถานการณ์ยิ่งรุนแรง และคุกคามต่อวิถีชีวิตเกษตรกรหนักขึ้น

ปัญหาสำคัญที่สุด คือ การแย่งชิงน้ำจากเกษตรกรที่เคยมีภูมิปัญญา ชาวบ้านจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและยุติธรรม ในระบบเหมืองฝายมายาวนาน มาบัดนี้สวนส้มขนาดใหญ่ที่ต้องใช้น้ำมากกว่าไม้ผลใดๆ และไปปลูก อยู่บริเวณต้นน้ำของเหมืองฝายต่างๆ พวกมันต่อท่อขนาดใหญ่และใช้ เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ดึงน้ำเข้าไปเก็บและใช้อย่างสบายใจเต็มที่ในสวนส้ม ตามภูเขาสูง มีการใช้รถแบ็คโฮเปลี่ยนทางเดินของเหมืองฝาย กระทั่งมีการสูบน้ำ จากลำห้วยอย่างเปิดเผย ยังไม่นับถึงปัญหาการใช้สารเคมีอันตราย มหาศาลที่อยู่เหนือต้นน้ำ

ปัญหาที่ดินแรงไม่แพ้กัน คือ การแย่งชิงที่ดินจากเกษตรกร ทั้งจากการบุกรุกป่าโดยตรง นอกจากนี้มีการกว้านซื้อที่ทำกินแม้จะยังไม่มี เอกสารสิทธิใด ๆ ของชาวบ้าน กว้านซื้อใบ ส.ท.ก. (สิทธิทำกิน) จนถึงใบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ เพื่อให้ได้ที่ดินผืนใหญ่ และใกล้แหล่งน้ำ

นายทุนไม่เคยกลัวว่าที่ดินจะมีเอกสารสิทธิหรือไม่ เพราะคุ้มค่ากับการลงทุนในที่ดินที่ราคาต่ำมาก ๆ และอยู่ใกล้แหล่งน้ำ พวกเขารู้ว่า กว่าภาครัฐจะจัดการเรื่องบุกรุกป่า หรือมีการเพิกถอนสิทธิว่าใบส.ท.ก.หรือ ส.ป.ก.ที่ซื้อมาผิดหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นเกษตรกรที่แท้จริง ก็คงนับเป็นสิบ ๆ ปี หรือกระทั่งได้ที่ดินไปครอบครองเลยโดยไม่มีใครแตะต้อง

ชาวบ้านคนไหนไม่อยากขาย สุดท้ายก็ต้องขาย เพราะจะโดนซื้อล้อม รอบที่ดินที่ไม่อยากขาย กระทั่งมีการข่มขู่คุกคามด้วยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ที่ดินแปลงใหญ่

ปัญหารุนแรงยิ่งขึ้น เพราะกลไกจัดการของรัฐดูจะไร้ประสิทธิภาพ แม้ทุกฝ่ายยอมรับว่ามีการบุกรุกป่า และแย่งชิงน้ำอย่างไม่ถูกต้องจริง จนมี ข้อตกลงตามข้อเสนอของชาวบ้านและคณะกรรมการสิทธิฯ ให้มีการตั้ง คณะกรรมการร่วมระหว่างราชการ นักวิชาการ ชาวบ้าน และเจ้าของสวนส้ม ถึง ๖ คณะ ที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่า และเตรียมการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม แต่การประชุม และแก้ไขปัญหาล่าช้ามากล่าสุดในการไปประชุมที่จังหวัดเชียงใหม่ และรองผู้ว่าฯ ปริญา ปานทอง เมื่อ ๑ ก.ค. นี้ พบว่าสวนส้มขนาดใหญ่ ที่บุกรุกป่าอย่างชัดเจนนั้น ขณะนี้ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ทั้งสิ้น ปฏิรูปที่ดินจังหวัดยอมรับตรงไปตรงมาว่า นายทุนขนาดใหญ่ ต่างมีความหวัง และเชื่อมั่นว่า นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน นโยบายแปลง ส.ป.ก. เป็น โฉนดจะทำให้กลุ่มธุรกิจการเกษตรถือครองที่ดินป่า และส.ป.ก.ได้ รวมถึง นโยบายการให้เช่าพื้นที่ป่าและพื้นที่ของรัฐเพื่อทำเกษตรขนาดใหญ่ จึงยังทำ

ให้มีกรกว่านซื้อและลงทุนอย่างเร่งรีบยิ่งขึ้น ใครถือครองได้ก่อนย่อมได้เปรียบแน่นอน!

สภาพความขัดแย้งเช่นนี้ จึงรวมถึงพื้นที่ป่าและที่ดิน ทำกินรอบสำนักสงฆ์เมตตาธรรม บ้านห้วยงูใน ต.เวียง อ.ฝาง ที่พระสุพจน์ สุวโจ และพระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ เป็นกำลังสำคัญ ในการพิทักษ์ผืนป่า และยืนหยัดต่อการข่มขู่คุกคามหลายรูปแบบในหลายปีมานี้ เมื่อเราตระเวไปตามภูเขาโดยรอบสำนักสงฆ์ วันนั้นก็กลายเป็นสวนส้มสุดลูกหูลูกตา ทั้งในพื้นที่ป่า พื้นที่มีใบ ส.ท.ก. และ ส.ป.ก. เช่นเดียวกับที่อื่น เหลือพื้นที่ป่าเฉพาะบริเวณสำนักสงฆ์นั่นเอง

พระสุพจน์ สุวโจ ถูกฆาตกรรมอย่างทารุณเมื่อ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ที่ผ่านมา ขณะมีอายุ ๓๔ ปี อายุพรรษา ๑๓ พรรษา เป็นคดีสะเทือนใจพุทธศาสนิกชน และนักอนุรักษ์ทั้งมวลอย่างยิ่งในงานศพสองวัน มีพบผู้ศรัทธาในพระสุพจน์จำนวนมาก และเพื่อนๆ นักศึกษาจากคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่างพูดถึงอุปนิสัยที่โอบอ้อมอารีและเป็นมิตรกับคนและสัตว์ โดยเฉพาะบทบาททรงประธานมูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์ ที่มีความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเผยแพร่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามหลักธรรมะ

วันที่ ๓ ก.ค. คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า
ไปตรวจสอบพื้นที่ร่วมกับพระกิตติศักดิ์ ผู้กำกับสภ.อ.ฝาง ฝ่ายปกครอง
และสื่อมวลชน บทเรียนจากการต่อสู้พิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่มีการคุกคามกระทั่งลอบทำร้ายจนเสียชีวิตของแกนนำชาวบ้านจำนวนมาก
ทำให้ เราสงสัยประเด็นการต่อสู้กับอิทธิพลที่ต้องการบุกรุกป่าและกว้าน
ซื้อที่ดิน เมื่อดูที่เกิดเหตุเรายิ่งมั่นใจว่า ประเด็นที่พระสุพจน์เดินจากกุฎิมา
ต่อว่าชาวบ้าน ที่มาตัดไม้ไม่ ๑ ลำ จนชาวบ้านโกรธและฆ่าทำนองทารุณนั้น
ต้องตัดทิ้งไป ได้แล้ว

เราเดินจากกุฎิไปที่เกิดเหตุในเขตสำนักสงฆ์ ซึ่งห่างออกไปถึง ๔๐๐
เมตร ต้องลุยข้ามลำห้วยและเดินเข้าไปในสวนที่รกๆ (และท้วงติงร้อยเวร
เจ้าของคดีว่าทำไมตำรวจจึงถางสวนบริเวณนั้นอย่างกว้างขวางจนดูเป็น
ทางเดินปกติ) ในสภาพที่หัวเข่าทำอันยากลำบากไม่คอยเดินไปไหน และกำลังใช้
คอมพิวเตอร์ค้างอยู่ เมื่อประกอบกับอุปนิสัยส่วนตัวและปัญหาสะสม
จากอิทธิพลข่มขู่ ต่อเนื่องมาเราจึงขอให้ตำรวจฟ้องประเด็นความขัดแย้ง
เรื่องอิทธิพลกับการรุกป่าและกว้านซื้อที่ดินเป็นสำคัญ และขอให้ดำเนินการ
อย่างเร่งด่วน บทเรียนที่สำคัญคือ ภาครัฐต้องเร่งปราบอิทธิพลเรื่องการ บุกรุกป่า
และการกว้านซื้อที่ ดินอย่างไม่มีการขออนุญาตของสวนสัมมนาขนาดใหญ่รวม
ทั้งการแย่งชิงน้ำเกษตรกรอย่างรุนแรง อย่าให้ชาวบ้านและพระต้องต่อสู้
กับอิทธิพลโดยลำพังอีกต่อไปเลย

ภาคผนวก

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๒๐๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการ ๑๐ คน ซึ่งวุฒิสภาเป็นผู้คัดเลือกตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาได้คัดเลือกนำเสนอ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี และดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียวและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ส่งเสริมการเคารพ และปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ
- ตรวจสอบและรายงานการกระทำ หรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำ หรือ ละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ไม่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป
- เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

- ส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่น ในด้านสิทธิมนุษยชน
- ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
- จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ภายในประเทศสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน
- ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา
- เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๐)

๑. ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรัส ดิษฐารักษ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. คุณหญิงจันทน์ ตันตะบุตร	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. นางสาวนิยาม สุภาพัง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. นายสันต์ พานิช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทิน นพเกตุ	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๘. นางสุนี ไชยรส	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๙. นายสุรสิทธิ์ โกศกนาวิน	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๐. คุณหญิงอัมพร นิสุข	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๑. นางสาวอารี วงษ์สังข์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางอรินญา	สุทรสุภรณ์	เลขานุการ
นายประบุญ	สุวรรณภักดี	รองเลขานุการ

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

รูปทรงดอกบัว คือ ความมีคุณธรรม ความเชื่ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตร
อันดีงามของคนไทย

รูปคนล้อมเป็นวงกลม คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนสังคม เพื่อเสริมสร้าง
วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญ ในกระบวนการ
พัฒนาประเทศ

รูปมือ คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ
ในการ โอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ด้วยหลัก
แห่งความเสมอภาค และภราดรภาพ

สีน้ำเงิน คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม

คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน

คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของ
สังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่ ๓ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดพิมพ์เอกสารและวัสดุประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่

ตามที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ ตามคำสั่งที่ ๓๕ / ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ นั้น

เพื่อให้การบริหารจัดการ การจัดพิมพ์เอกสารและวัสดุประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกคำสั่งข้างต้นและแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการพิจารณาการจัดพิมพ์เอกสารและวัสดุประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่ คือ

๑. ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	เป็นที่ปรึกษา
๒. กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(คุณหญิงอัมพร มีสุข)	เป็นที่ปรึกษา
๓. กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(นางสุนี ไชยรส)	เป็นประธานกรรมการ
๔. กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง)	เป็นรองประธานกรรมการ
๕. รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	เป็นกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	เป็นกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและนิติธรรม	เป็นกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย	เป็นกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่	เป็นกรรมการ
๑๑. นายพิชญ์ รอดดวง เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๗ ๖	เป็นกรรมการ
๑๒. นางสาวธิดิยา เดวีเสาะ นักวิชาการพัสดุ ๗ ๖	เป็นกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชน	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์
เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๘ ๖	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายทวีชัย แสงวีรุล
เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งข้างต้นมีอำนาจหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบและกลุ่มเป้าหมาย ของเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุประชาสัมพันธ์ เพื่อดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๖

(นายสนั่น จามศรี)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในวาระครบรอบ ๘ ปี แห่งรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘)
การกล่าวถึง ๒๑ นักต่อสู้ที่เสียชีวิตหลังจากรัฐธรรมนูญ
จึงเป็นวาระแห่งความเศร้าสลดใจของทุกคน
เราควรจะถือโอกาสเช่นนี้ยืนยันต่อผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวงว่า
ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตาม
การพิทักษ์เจตนารมณ์ของนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่
เป็นเรื่องที่ไม่มีทางละทิ้ง และไม่มีทางเลือกใด ๆ สำหรับชุมชน